

Knihovna FF MU Brno

2571006051

VÁCLAV HLADÍK:

ARTUŠ

PŘÍBĚHY

PRAŽSKÉHO BONVIVANTA

*

ILLUSTROVAL

R. SCHLOSSER

*

DRUHÉ VYDÁNÍ

V PRAZE

NAKLADATELSTVÍ - HEJDA & TUČEK - KNIHKUPECTVÍ

Masarykova Univerzita Filozofická fakulta, Ústřední knihovna	
Přir.č	6051-10
Sign	285.0-
Syst.č	629 203

EDVARD LESCHINGER, PRAHA.

ARTUŠOVA SVATBA.

I.

V řadě mých dobrodružství, některá byla distinguovaná, jiná ztřeštěná, z nichž některá dodala mému jménu Artušovu pověstný přízvuk, byla událost i mně nezvyklá a povážlivá. Byla vyzývavá a nevšední jako výjev z historie Časanovovy. Hroživá a zmatená situace na

štěstí vyzněla harmonicky. Bylo to zásluhou dámy, která svou krásou a neodolatelností způsobila několik pohrom mezi muži, ale svou povýšeností duševní, chytrostí a neskonale dobrotivostí srdce zabránila nesnázím. Paní Marie Tatrová byla jedna z nejobklopenějších dam. Mnoho se o ní mluvilo, ale nic se nevědělo. Prožil jsem s ní dvě blažené doby. Oba mladí, lační radosti a požitků sblížili jsme se tajně. Ve společnosti jsem se k ní blížil konvenčně a vedl jsem si tak, že mé jednání činilo dojem povinné zdvořilosti ke krasavici, kochající se v lichocení.

Z té doby mám krásné vzpomínky. Naše schůzky, dostaveníčka, kvapné rozmluvy v divadle, skryté návštěvy zanechaly v našich duších nepřekonatelné dojmy, jež i po delší době odloučení obnovily náš poměr. Byla příliš něžná, moudrá a přítulná, netrýznila milence žádnými rozmary a byla shovívavá a bez žárlivosti.

Chodil jsem často do divadla, abych ji aspoň viděl. V divadle jsem měl opravdové zalíbení a v umělkyni divadelní již jako mladík jsem obdivoval ženu triumfální svou krásou, elegancí a převahou talentu, zosobňující poesii. Dvakrát jsem v ovzduší jeviště se kochal v nejvzácnějších výjevech. První epizoda Ella, mladá a bláznivá, byla kouzlem mých 25 let, byla nejrozkošnějším úsměvem mého mládí. Druhá, Loja, okázalejší a nebezpečnější nežli první, připravila mi opojné a osudné vzbou-

ření. Měla větší styl životní a divadelní, ale ne více umění a duše nežli malá přítulná Ella, vroucnější a vrtkavější.

Byli jsme oba mladí, kvetoucí, když jsem poznal Ellu. Starý feuilletonista a finančník velkého pražského listu, jež jsem oceňoval jako bezvadného elegána a jenž mi imponoval svým poměrem s graciesní subrettou, mě potkal v zákulisí. Znali jsme se ze společnosti.

»Viděl jsem vás s naší Ellou na Žofíně a v divadelním kuloáru v meziaktí. Slušelo vám to! Vy se k sobě hodíte — jestli totiž — není nic jiného možného u podnikavého mladíka vašeho rázu. V tom případě vám gratuluji!«

Nezbylo mi, nežli přijati uznání znalce žen, jenž mi kamarádsky potrásl rukou. Bylo mi jako důstojníkovi, když mu Napoleon poklepal po prvé na rameno.

Mé vroucí city k mladé naivce byly nejčistší, nejoprávdovější, jaké jsem poznal do té doby i potom. Právě pro tento ušlechtilý a vážný vztah k skromné dívce, jež byla ještě nezkušená, nechtěl jsem ji kompromitovati jako nějakou baletku. Shodli jsme se, že takový styk, který se neafišuje před veřejností, je správnější. Ve společnosti a v divadle jsem se k ní choval co možná zdrženlivě. Někdy po divadle, kdy nejela v kočáře domů, byla dříve hotova, čekal jsem na ni na nábreží u pomníku Františka I. Srdce mi zabušilo, když se blížila její útlá postava a kynula mi zjasněným úsměvem, jaký není možný u rafinované koketky. Její

obličej byl hebký hrou a sledy líčidla. A jak pomalu jsem ji vedl domů!

Směl jsem k ní chodit na návštěvu. Bydlila u své sestry, manželky úředníka finančního — buclaté, hovorné paničky, jež jí dávala dost volnosti, poněvadž znala její povahu chytrou a rozvážnou. Uplynulo několik měsíců. Sblížili jsme se. Osamělí na večerních procházkách v malostranských idylických zákoutích, ve stínu vznešených Hradčan jsme si tykali a celovali se. Tak omamujících polibků jsem nepocítil. Měly vůni a sladkost broskve. Jednou odpoledne jsem přišel na návštěvu. Uvítala mne sama. Její sestra a švagr odjeli do Berouna a přijedou až po 10. hodině večer a služka odešla a navrátí se po 7. hodině s večerí, řekla mi Ella.

V tom okamžiku, když jsem přivinul její žhavé rty v tichu opuštěného bytu, prochvělo mnou něco neobyčejného a úzkostlivého. Očekával jsem cosi se slastným pohnutím, ale též se strachem. Pokynula mi, abych usedl na pohovku a zahrála mi na piano arii z »Carmen«, zpívala canzonu cikánky a vyskočila tančíc fandango. Uměla napodobovati. Byl jsem u vytržení.

»To je báječné, božská Ello!«

Zatočila se rozjařena a sedla ke mně na pohovku. Vzal jsem ji na klín. Od té chvíle jsme mluvili tiše, ztlumeným hlasem, ač jsme byli sami, naše rty splynuly a dech náš byl jedním dechem...

»Ello... Ello... miluji tě... jsi mým celým světem... Ello, máš mě ráda?« hlas můj přerván pohnutím dosud neznámým.

»Což jsem ti neřekla již?« odvětila s odevzdanou vytoužeností.

V pološeru, jež působilo na roznicená srdce, na hořící krev, jsme se líbali a... Nikdy nezapomenu na tento náš podvečer.

Když před sedmou hodinou jsem odešel, jaké loučení Romea a Julie na balkonu — hvězdy zářily. Mně zdálo se, že tančily a vzduch byl provanut štěstím a jásotem.

Co jsme poznali dál, bylo příliš krásné a blažené, aby to trvalo dlouho. Cituplné a něžné takové souladné duo nekončívá manželstvím. Nikdy neprohodila ani slůvko o nějakém trvalém svazku a já v žádném případě, i když jsem byl nejvíce zapálen, nemyslel jsem na nějaké urovnání budoucnosti. Nepřekážel bych zbožňované, kdyby se o ni ucházel vážný a náležitý nápadník. Žárlivost jsem nepocítil, snad jen krátce a výjimečně a někdy mi byla jen prostředkem strategie lásky.

Ztepilá dívka svou plachou rozmarností a inteligencí byla tím nebezpečnější, čím skromněji se tvářila. Byla zahrnuta květinami a dopisy. Její zjev a umění vešly na cestu úspěchů. Obléhali ji staří, bohatí záletníci, nabízející jí šperky a šeky, ohnivě pro ni horovalá mládež, šviháci, důstojníci, umělci i bezvousí, distinguovaní útlí jinoši z malostranských paláců se odvážili. Vracela skvosty, květinami si

vyzdobila svůj salonek, což jako fotografie patří k dekoraci budoiru herečky. Obklopila se květinovými stolky a etažery, pokrytými po nejvíce lacinými tretami: porculánovými a skleněnými, žaponieriemi a bibeloty. V ložnici vedle vysokého zrcadla měla stolek s kupou knih, románů, her a hromadu rolí.

Odstěhovala se od sestry, již se narodila holčička, do nevelikého a útulného bytu v Tábořské ulici na Vinohradech, jež jsme jí, její přátelé a známí pomáhali okrášlit. Umělecké dary, obrazy a knihy přijímala. Stará, tichá kuchařka jí sloužila, roznášela její dopisy, neboť každá diva má rozsáhlou korespondenci.

Se smíchem mi vyprávěla, jak odvážní ctitelé používali všech zbraní i intrik, vznětliví jinoši a muži byli v stálé extasi, někteří byli velmi praktičtí. Ukazovala mi dopisy s ohnivými, někdy výmluvnými, někdy naivními vyznáními, ale všechny mi nesvěřila. Tušil jsem, že jisté dopisy z ohledu na mne utajila. Nic mi neušlo, přes to, že dovedla maskovati, na čem jí záleželo. Činila to z delikátnosti, ač věděla, že u takového přítele nemůže vzniknout jakýkoliv konflikt. Ubezpečil jsem ji, že nastane-li obrat v jejích osudech, že ji ustoupím z dráhy k štěstí, i kdybych měl srdce rozryté zoufalostí. Mluvil jsem směle, chtěl jsem ji skandalisovat svými opovážlivými nápady. Ale Ella mne nebrala vážně, řekla mi, že já jsem komediant a ne ona, že posiruji. Ačkoli jsem poznal, že v její chytré, přemítavé hlavičce

se kuží velké plány, nezměnilo se nic mezi námi. Jen mi řekla, že nesmím k ní chodit tak často, že se o nás mluví v domě. Po divadle směl jsem ji řidčeji doprovázeti. Byla stále přítulná, její subtilní tělo bylo rozechvěno touhou a já jsem pomýšlel jen na to, že před rozchodem musíme co nejvíce nashromáždit vzpomínek. Bude to nevyčerpatelný poklad, až zkrachujeme ve své lásce, myslil jsem si.

Viděl jsem v divadle v lóži prvního pořadí na pravo mladého, elegantního muže, jenž vzbuzoval pozornost svou bezvadnou uhlazeností — černý knír, kučeravé vlasy těžé barvy, jeho jiskrné, veliké oči a celá tvář vyjadřovaly energii a ráznost. Byl to bohatý obchodník Alfred Zimmer. Při každé hře mé přítelkyně byl v hledišti. Měl v knoflíkové dírcce smokingu bílý karafiát. Ella měla tentýž něžný květ, zatknutý na živůtku. Horko mně vstoupilo k mozku, ale tvářil jsem se zcela zaujatý hrou Elly — »Myškou«. Věděl jsem, co to znamená. Taková květinová demonstrace mezi jevištěm a publikem je jistým vyznáním.

Když po druhém jednání byla bouřlivě vyvolána, věnovala mi obvyklý, ale nenápadný pohled a úsměv. Čtyřikrát byla vyvolána a šťastná se ukláněla za potlesk a mrskla jiskrným pohledem po černém krasavci, který ji sledoval kukátkem.

Ó, Elličko! To je něco pro tebe. Jestli se vytaší s počestným úmyslem, nevyhlíží nijak zhýrale, budeme se loučit! Bude to bolestná

operace, mučení z Mirbeauovy čínské zahrady muk. Ale Waterloo bude vždy následovat po Slavkovu. Uvažoval jsem dosti moudře, ale něco hrozivého mne drtilo.

Nepochyboval jsem, že jsem na pravé stopě, k níž tíhlo mé podezření.

Když jsem se sešel s Ellinkou, opakovalo se vše jako jindy. Hráli jsme oba správně své role, ona z jasné shovívavosti a já v horoucím ulpení na posledních dnech naší lásky. Pochválil jsem nádhernou kytici, stojící ve váze na stolku.

»Též na jevišti byla jste okrášlena tímto nevinným kvítkem,« ukázal jsem na bílé karafiáty, jež s růžemi tvořily překrásný bouquet.

»Je nevinné a přes to vám je dám!« a vetkla mi karafiát do kabátu.

Políbil jsem ji ruku. Kdybych nebyl rafinovaný filosof života, kdybych nebyl muž normální, neutajil bych své rozpaky. Jiný milenec byl by zahodil květinu soupeřovu. Bylo by to směšné a byl bych pro milovanou schopen zločinu, ale nikdy směšnosti.

Ella byla nejsvěžejší a nejdelikátnější představitelkou dívčích rolí, měla nonchalanci a svižnost nevinnosti ve francouzských veselohrách a též dovedla rozechvěti diváka svou hlubokou přesvědčivostí, bolestnou upřímností mladých hrdinek Ibsena a Čechova. Pracovala náruživě. Studovala dějiny k historickým kusům, sháněla kostým a úslužného knihovníka v umělecko-průmyslové škole, dlouhé hodiny

memorovala, hledala pósy před zrcadlem a s přísností a horečností promyslíla a prostudovala svou postavu. Měla úspěchy v hledišti, zavodila se staršími soupeřkami, a mnozí kritické, zejména mladší a moderní, stavěli její uměleckou zdatnost i nad uznané svůdnice a tragédky. Její subtilnost psychologická a její básnická ryzost byly nepřekonatelné. Každý myslel, že bude slavnou interpretkou. Cítil jsem, že nestačila jí Praha, měla touhy po vyšším stylu herectví a pro přepych. Domníval jsem se, že bude hledat v cizině vavříny a zlato.

Byli jsme dlouho spolu, všechno jsme si řekli, byli jsme si tak otevření, že každé slovo přetvářky neb afektovanosti bylo vyloučeno. Znal jsem Ellu dokonale, chápal jsem každé její duševní hnutí, její rozmary, ctižádost, ješitnost uměleckou i společenskou, její trudné chvíle umělecké, kdy pochybovala o sobě, její hysterické záchvaty útlého a nedůtklivého tvora, jemuž práce a láska připravovaly útěchu v trapné melancholii.

Někdy, když přišla ze zkoušky neb představení, unavená, znechucená triviálností v zákulisí, příliš ušlechtilá a hrdá, nežli aby se doptávala role, aby dělala pikle a nabízela se pánům z ředitelstva a družstva divadelního — všechna tato muka někdy zalomcovala její jemnou bytostí takovou bouří, že plakala dlouho a usedavě. Utišit ji bylo nemožné a slova vlídná a láskyplná byla by v té chvíli zněla falešně.

Vykládal jsem si to nervosou, hojně se vyskytující v rodinách snad degerovaných a přepracovaností. Její duše a povaha byly mi otevřenou knihou. Věděl jsem jak si vysvětliti tón jejího slova, její pohled a posunek.

Pozoroval jsem ji, nevтіral jsem se jí, neboť ani já jsem ji nemohl ovládat, mluvil jsem k ní jako muž, který ji chápal. Zdálo se, že její rozháranost, zklamání, výlevy beznadějně, její těžké mlčelivé zármutky zavinilo divadlo, jež způsobilo toto zhroucení její energie, a kromě toho ještě jiný, osudnější konflikt. Vyslídil jsem leccos, co se odehrávalo s černovousým elegantem Zimmrem a herečkou. Neudálo se nic, co by neodpovídalo její andělsky čisté a ryzí povaze a jeho dokonalé řádnosti. Obchodníkovy jisté narážky vznítily v ní naděje. Snila o příjemných převratech, ale nebyla tak naivní, aby se dala strhnout nějakým fantomem. Věděl jsem, že ji trýzní nejistota. Věřil jsem, že ji nemohl získat ničím jiným, nežli po čem Ella dychtila.

V té době jsem stále zbožňované prokazoval nejvybranější ohleduplnosti. Ani slovem, ani pohledem jsem neprozradil, že něco tuším, jen jsem hodlal ji vyléčit z její duševní krise. Ale byla málomluvná, zdálo se mi, že její tajemství jí dovoluje důvěrnost k příteli.

Od té doby jsem se scházel s ní řidčeji. Byla unavena, unuděna a teskliva. Nehrála na piano ani nezpívala; aspoň ne v mé přítom-

nosti a nevyprávěla živě jako dříve o pařížských a berlínských scénách, ani o básních Heineových a románech Maupassantových.

Abych se vyhnul spleenu, jenž mne pronásledoval v jistých rozvratech erotických, mohl jsem doznati jako Merimée, že láska je hlavním cílem mého života, a poněvadž jsem nechtěl zbožňované překážet v rozhodné chvíli, počal jsem chodit do společnosti, navštívil dva, tři salony, jež nebyly prostředkem proti mé nudě. Dámy zbohatlých měšťanů a vysokých úředníků, více nákladně nežli líbivě obléknuté, co možná okázalé, buď slavnostní nebo velmi temperamentní, nebyly tak zábavné a chic jako dámy činohry a opery. S počátku jsem byl oblíbený jako čilý mladík, tančil jsem v spolku mládeže »Kamelie« a na domácích zábavách, bavil jsem slečinky. Sledován přísnými pohledy gardedam neodvážil jsem se ani nevinného flirtu, poněvadž jsem se tehdy omezoval ve svých záletech na číšnice vinného sklepa a baletky. Byly kratochvilnější nežli některé slečinky. Netrvalo to dlouho, poněvadž jsem navštěvoval kroužky umělecké a herecké, začaly o mně ctihodné matrony mluvit jako o člověku podezřelém.

Hostitelka velmi navštěvovaného salonu, vdova po trojnásobném panu domácím, panu Ackermannovi, značně voluminější, nápadná, s pincenez na nose, se zpytavým, velitelským pohledem, přijímala k vůli své dceři všelijaké mladíky, gigrlata a floutky ze zámožných ro-

din i bankovní úředníky, inženýry, mladé doktory.

Těž snaživí literární mladíci, bylo jich málo, sehnali o středách paní Ackermannové smoking, a neodvážili se dvořit se bohatým dívkám, poněvadž poznali, že jejich začínající sláva nemůže soupeřiti s úředníky zemského výboru. Přicházeli, aby se poklonili blahosklonné paní domu, jež měla pro ně ten význam, že v jejím salonu brillirovali akademikové, universitní profesori, poslanci. Hovořilo se i o její známosti s ministrem.

Velmi lhostejně, resignovaně připravený na zivání přistoupil jsem k paní Ackermannové, v prvním saloně přijímající hosty. Několik dam ji obklopovalo.

Políbil jsem jí ruku, kterou mi podala, když jsem jí vyslovil své potěšení, že po delší přestávce mám čest navštívit jeden z nejnoblejších salonů pražských.

Ze skřipce zableskly její oči pohledem ostrým a kritickým, který nesvědčil o shovívavosti ani o zvláštní přízni. Ale poněvadž to byla nebezpečná pozorovatelka, která všechno viděla neb vyslídila a vše řekla, bál jsem se jí a chtěl jsem ji aspoň částečně odzbrojit přehnanou uctivostí a chvalo zpěvy na její rhachitickou dcerušku.

»Nebylo vás, pane Artuši, dlouho vidět. Zjistíte jste se zase někde daleko potuloval.«

»Byly to obvyklé cesty Paříž a Riviera.«

»Zdá se, že si je dovedete upravit zajímaně,« řekla s úsměškem.

V tom s velkým ševelem hedvábných spodniček okazale se nesla do salonu dáma neméně nápadná nežli domácí paní. Obě dámy se uvítaly s radostnými výkřiky, zahrnovaly se spoustou lichotek, ale necelovaly se letmo na tváři, jako londýnské ladies. Použil jsem té příležitosti k ústupu.

Vnikl jsem do salonu, kde oblažilo mne rušné ovzduší mládí a veselosti. Věděl jsem, že mne tu nečeká žádné překvapení, ani pohnutí, zejména s dvěma, třemi, jejichž maminkám jsem se dvořil, o nichž jsem věřil, že nebudou mít šosáckou budoucnost. Jejich ještě prostomyslná koketerie a dětinská dovádivost slibovaly leccos. Mladíci ve smokingách, oholení, klábosili o všedních věcech, i když se pokusili o nezdařilý vtip, jejich posluchačky se srdečně řehtaly. Mluvílo se nejvíce o tennisu a footballu, o Navalovi a Mařákově.

Nalil jsem si sklenku benediktinky a povídal jsem, co mi přišlo na jazyk, neměl jsem chuti dělat dojem na někoho. Jeden z mladíků, jež jsem znal z podzemních vináren, kde vystupoval volněji nežli u paní Ackermannové, řekl, že jsem se vrátil z Paříže.

»Óh, povídejte o Paříži,« ozvaly se stříbrné hlasy děvčat, která již měla o ní fantastické představy.

»Něco hodně pařížského!« zvolala slečna Chaurová a zvonivě se zasmála.

»To, co je tedy nejpařížštější,« odvětil jsem. Vyprávěl jsem hodně výstřední a dosti pikantní historii boulevardní, která některé posluchačky rozesmála a jiným vehnala ruměncem do tváře.

Mluvílo se o kouzlu Pařížanek, jež znala mládež z románů a jeviště.

»A v čem se tají moc těch čarodějek?« tápal se dobrovolník hulán.

»Obyčejně jsou skvělé krasavice, ale to není to hlavní, někdy nejvznadnější ženy nejsou nejnebezpečnější,« odvětil jsem.

»Zbraněmi, které takové umělkyni salonů podrobuji muže, jsou jejich graciosnost, elegance a rafinovaný chic rob. Slavnou subretu slečnu Claudu obléтали velmožové a bankéři. Brillirovala v nejdražších toaletách a což její dessous; když tančila, vymrskávajíce nožky v hedvábných, průhledných punčochách, tu zašuměly kolem jejího těla nejvzácnější krajky průsvitných spodniček. To je nejúčinnější okrasa Pařížanky, a když jsem viděl jeden z největších obchodů přepychového prádla »Maison blanche«, měl jsem tak umělecký požitek jako v obrazárně Louvru.«

Některá děvčata sklopila oči a patrně si myslila, že takové věci by nemusela poslouchat. Pomlčeli jsme. Při odchodu koketní slečna Chaurová mne oslovila. Věděl jsem o ní všelicos, že čte potají i d'Annunzia.

»Kde je ten obchod přepychovým prádlem?« ptala se přidušeným hlasem.

»Na boulevardu des Capoucines, vedle café Americaine.«

Byl jsem spokojen, že jsem si zase na delší dobu odbyl svou povinnost společenskou. Při opatrném ústupu mne zadržela paní Ackermannová. Cítil jsem, že se chce něco dozvědět.

»Byl jste mezi naší mládeží. Taková společnost vám sluší.«

»Já jinou nevyhledávám.«

Potřásla hlavou:

»No, snad jistě ovzduší je vám zvláště milé. Umělecké.«

»To by byl omyl, kdybyste, milostpani, něco takového věřila.«

»Myslím, že jste opravdový muž. Všude můžete ve společnosti slušné učiniti si známost.«

»Známost? To je čistě pražské slovo. To neznal Stendhal.«

Poroučel jsem se s hlubokou poklonou a na schodech jsem si hluboce oddechl.

II.

Po rozchodu s druhou umělkyní Lojou, který jsem očekával, jinak by byl mou katastrofou, nemohl jsem vydržet v Italii. V té úchvatné scenérii pro drama milujících jsme se rozloučili. Naše finále v Benátkách bylo skvělé a tragické.

Ačkoliv jsem s usilovným napětím ovládal svou rozervanost, odvolával se k své blaseo-

vané filosofii, velící bez pohnutí snésti nevyhnutelnou ránu osudu — přece jsem prožil krísi, krátkou, ale jednu z nejbolestnějších. Beze-sné noci, nekonečné chvíle rozrývacího žalu a ukrutná muka vyštvala mne z kouzelného, poetického města, v němž chvíli čarovný sen se stal skutečností.

Ano, snivé Benátky jsou útulkem párků dobrodružných a cizoložných, Musseta a George Sandové, Byrona a hraběnky Ciuccioli. Nikdy jsem nechápal Benátky tak, jako když jsem je vykládal zbožňované, uměním zkrásnělé dámě. Její velké, jasuplné oči zářily, když jsem na Velké Laguně ji upozorňoval na nej-pěknější a nejzachovalejší paláce potomků do-žecích, mezinárodní šlechty, Don Carlose a Richarda Wagnera. Tiskla mi ruku, uzarděla a vzrušená před nejskvostnějším palácem renaissancním Vendramin, obývaným vévodou della Gracia, před drahokamem subtilní gotiky Zlatý dům, Ca d'oro. V jiné majestátní budově s fre-skami Tiepolovými bydlil slavný anglický bás-ník Browning. A v některých vznosných palá-cích v Canale Grande i v tajemné, mlčelivé spleti lagun a malých uliček jsem jí ukázal dojmy připomínající Musseta, Byrona, Casa-novu a Duseovu. A pýcha Venezie, Tizian, Tintoretto, Giorgiano, Belliniové, Paolo Ve-ronese zaujali její vznětlivý vkus.

Naše večery byly kouzelné, když jsme jez-dili pod ohvězděnou oblohou k Lidu, nebo jsme na balkóně před pokojem ve francouzsko-angli-

ckém hotelu v Canale Grande poslouchali bar-carolly a neapolské kuplety. Sídlo poesie a lá-sky, jež hýřilo půl léta v karnevalu, jehož vlád-kyněmi byly kurtisány proslavené Tizianem, Aretinem, jež nebylo tehdy poníženo vulgár-

ními párky novomanželskými, zvláště nevkusných Němců v lodenových kostýmech. Hudba a písňe, barcarolly a neapolské canzony rozjásaly se na lagunách, na lodích lidových zpěváků ozářených lampiony. Řekl jsem své průvodkyni, že její sličnosti sluší Benátky jako zlatovlasým ženám Carpacciiovým a proslulé Virginii de Legoy, jež byla kněžkou, řeholnicí a kurtisánou.

Potlačuji vzpomínky benátské zprvu rozkošnické, před našim úplným rozloučením velmi žalné.

Vrátiv se do Prahy byl jsem zoškliven hnusem, který mne sevřel, když mne ovanulo ovzduší mé bývalé společnosti.

Má obětovná, něhyplná a moudrá přítelkyně paní Marie Tatrová, jež chápala mou manii blouznit o divadelních divách, a když jsem ještě se s ní stýkal, shovívavě posuzovala a omlouvala mé vzplanutí pro Loju, jež ji připravila o mou společnost na dvě léta — řekla, učinivši náražku na mou novou výstřednost, s líbezným posměchem:

»Artuši, říkají o tobě, jak máš špatnou pověst. Jedna tvá známá řekla o tobě: vyvrhel pekla. Já je pohoršila svou odpovědí: proto je mají ženy tak rády.«

Několik dní po návratu domů, odbyv si svou torturu salonní u paní Ackermannové, vyhledal jsem v »Saském dvoře« v restaurantu inženýra Karla Rosena, vytrvalého, dávného a stále beznadějného otroka smavé a kokešné

paní Tatrové. Věděl jsem, že mu důvěřuje. Vyznamenávala jej aspoň tou důvěrností, že s ním hovořila o svých ctitelích. Mně někdy vzkazovala po něm rodinná sdělení, ale přes to nezamezila jeho podezření. Poněvadž před závěrečnou epizodou svého benátského dramatu jsem několik měsíců pobýval v Paříži a na Riviéře, vzdálen všeho, co mne v Praze rozrušovalo, užasl jsem, když se mne ptal inženýr, zdali vím, že Tatra zemřel.

»Nic nevím. S nikým z našeho kroužku jsem nemluvil a v novinách jsem nic nečetl.«

Inženýr povzdechl:

»Chudák vytrpěl mnoho a jeho žena též. Probděla u něho celé noci. Je tak obětavá a láskyplná. Svému nemocnému manželovi věnovala noci jako milosrdná sestra, ač jej nemohla mít ráda. Nikdo nemá tak čisté srdce jako ona šlechetná, ve své lehké myslí odpouštěla všem, i těm, kteří se proti ní prohrášili.«

Inženýr potřás svou rusou hlavou a pohlédl na mne jako na hříšníka zasluhujícího trýzně výčitek svědomí.

»Není ženy nad ni!« pravil tiše, hlasem chvějícím se tím nezdolným nadšením pro ženu, o níž tolik let marně se ucházel.

»Těšíte se jejímu přátelství, jste jejím důvěrníkem. Záviděl jsem vám.«

»Artuši, nemáte mně co závidět,« řekl smutně a zamrkal rychle.

»Všichni jsme byli zaujati pro krásnou paní,« tak se zvala v naší společnosti, když mlu-

vili o paní Marii muži i dámy. Byla tak rozto-
milá a vtipná, že dovedla odzbrojiti muže a
závist paníček, jež kritisovaly její úspěchy.

»Inženýre, máte potěšení, že často vidíte
krásnou paní a že...«

»Nevyznamenává mne nijak, ale věří mi
více nežli komu jinému.«

Tázal jsem se s mírným pousmáním:

»Má paní Tatrová ve vás dřívějšího Wer-
thera, nebo jste postoupil na Romea?«

Shrnul zbrázděné čelo a pravil chladně:

»Zdá se, Artuši, že jste neztratil svůj hu-
mor, přes jisté nepříjemné události.«

Mávl jsem rukou. Nemohl jsem se opa-
novat, abych neřekl podrážděně:

»Co můžete vědět.«

»Nevím nic určitého,« řekl zdrženlivým
tónem dokonale zdvořilého muže, »a kdybych
něco slyšel, nemluvil bych o tom. Jen režisér
Kostka udělal narážku a paní Marie snad něco
zaslechla.«

»Je paní Tatrová v Praze?« ptal jsem se
nenadále.

»Kde by byla. Má ještě starosti o pozů-
stalost s pojistkou. Mluví často o vás. Neza-
pírá ani ty, kteří ji zapomněli. Jděte ji na-
vštívit, můžete jíti kdy chcete.«

Usmál se matně a laskavě, věděl, že jsem
kdysi mohl jen za zvláštních okolností choditi
k paní Tatrové, střežené žárlivým chotěm.

Dali jsme si láhev burgundského Pommard-
du a hovořili jsme o běžných věcech.

Rosen povídal pražské události, skandály manželské, rozvody, sňatky, úmrtí. Ptal se na mé cesty. Vyprávěl jsem mu o Rouenu, Chartres, Paříži, Florencii, Veroně, všechno znal ze studijních cest. O Benátkách jsem se nezmínil. Rozešli jsme se dosti brzo.

Inženýr odebral se ještě do kavárny přečíst si noviny.

III.

V Praze jsem pocítil prázdnotu svého bytí po mé katastrofě. Žil jsem v žalné osamělosti a neodvážil jsem se mezi lidi. Byli mi odporní měšťáci konvencionální, šosáci nevkusní a nevynikající duchem. Žádný vtip, žádná výstřednost a elegance, to muž shledá jen u výjimečných hrdinek lásky a jeviště.

Melancholický samotář jako René bloudil jsem po Malé Straně a po Hradčanech, v místech malebných a básnických, v jejichž zášeří tajemném pocítil jsem uspokojující vzrušení. Tak jsem se loudal sám, ve svém žalu. Byl jsem zlomen životem, neměl jsem síly chtíti něco, má radost ze života a výbojnost proměnily se v neduživost.

V mém hlubokém bolu mi byla útěchou má opuštěnost a labužnická večeře. U oblíbeného lahůdkáře dal jsem si uštyce a humra, zapíjel jsem večeři bílým nasládlým Barsacem a měl jsem pocit trochu pařížský. Tato šibeniční nálada mne zavedla do vinárny předního hotelu. V podzemní kobce hýří mládež celé noci

při šampaňském. Dvě pikantní sklepnice, pokud neobsluhovaly, popijely s nimi a byly velmi přítulné.

Sestoupil jsem do vinárny, kde mne kapelník pozdravil a zanotoval »Valse triste«, hudební melancholii lásky přítele Nedbala.

Vešel jsem do chambre separée, vlastně do boxu a sotva že jsem sundal svrchník, do dveří vrazila nápadně, parádně ustrojená a nalíčená dívka.

Rozpráhla ruce, zablýskla očima a chytla mne kolem krku. Její hlas a parfum mi nebyly příliš po chuti.

»Artuši, vždyt jste tu nebyl již tak dlouho. Stále jsme vzpomínali. Myslíla jsem, že jste se oženil nebo unesl nějakou dámu.«

»To by ještě scházelo.«

»Co si přejete, lorde?« tázala se a v širokém úsměvu zaleskly se zlatem vydlážděné zuby. »Kaviar, Pommery — Greno.«

»Ano, jako obyčejně.«

»Znám všecko, co máte rád!«

»I vás!«

Dostal jsem horký, voňavý polibek. V tom ohledu byla Pavla velmi štedrá. Její toaleta byla víc křiklavá nežli vkusná, měla impozantní frisuru nabarvených kadeří. Šelestila hedvábnou spodničkou.

Pavla byla roztomilá víla, spíše siréna. Poesie jí scházela. Byla stále veselá, opilá a zamílovaná.

Bavila mne svým klábosením, historkami

dívek z barů a vináren, a svým poměrem s dragounským nadporučíkem. V mé nevrlé náladě bylo rozmarné a zvolné povídání dosti snesitelné. Zpívala a tančila, jako vždy pochlubila se svou krásnou nohou v hedvábné, průsvitné punčošce a krajkovými, satinovými krajkami. Její klepy a láskování nebyly takové jako v Paříži u krasavice od Maxima nebo Abeye. Pro Prahu to stačilo. Vypiv láhev s Pavlou, která byla již milostně rozehráta, slíbil jsem, že zase přijdu. Dosti dobře jsem spal přes všechny své trampoty.

Když jsem se probudil, cítil jsem se poněkud uklidněným. Netrvalo to víc jak několik minut. A již mne držela ve spárech má pražská zhnusenost. Praha, jež v šťastných chvílích byla tak milá a snívá, byla mi teď pouští. Není v ní tvora, jenž by mne vrátil z mé znechucenosti a ochablosti k chuti požitků, jenž by mne vzkřísil z mé lethargie. Rozhodl jsem se, že za takových okolností nezůstanu v Praze a půjdu zase na svou bludnou, osamělou pouť.

»Krásná paní,« ozvalo se náhle lahodnou hudbou v mé mysli. Ještě zdrcený poslední aférou, zapomněl jsem na paní Marii, jejíž vábný zjev se mi vynořil při rozmluvě s inženýrem Karlem. Jako by se vše ve mně zvrátilo, cítil jsem po své chandře jakési radostnější rozechvění. Tušil jsem, že mi ostala i po našem dvouletém odcizení přítelkyní, jejíž vděčnost za rozkošné naše vzpomínky učinila ji tak přístupnou, že odpouštěla, i mně prominula ha-

nebnou zradu. Věděl jsem, že vždy o mně mluvila velmi sympaticky.

Rozhodl jsem, že před útekem z Prahy navštívím kdysi zbožňovanou dámu. Zazvonil jsem v druhém patře nového domu na náměstí Riegrově. Děvče otevřevši mi s udiveným úsměvem vzdechlo:

»Ah, pan Rovin!«

»Poznala jste mne, Anežko?«

Jak by nepoznala, vítala mne nejraději ze všech hostů jejích pánů.

»Jak je u vás?« tázal jsem se, když mi sundávala svrchník.

»Teď po smrti milostpána není zde tak veselo jako dříve.«

Salon a jídelna paní Tatrové často hlaholily šumem četných hostů.

Byl jsem uveden do jejího pokoje, upraveného bez přepychu, ale umělecky květinami, zvyšujícími sličnost dámy, jež s nudou a s úsměvem mi kynula, jako by mezi námi nic nebylo.

»Rovine, jaké to překvapení! Odkud jste přišel, tuláku? Potloukal jste se asi po divných cestách.«

Její pohled mne obestřel čarovným jasem, její hlas byl mi vábnou hudbou.

Byla nezměnná. Zachovala si svou plavou a kyprou krásu. Nebyla imposantní kráska ani žena velkého stylu, byla jemná, jasná a harmonická jako melodie Mozartova. Šla životem lehce a zpěvně, tempem valčíkovým. Neuchva-

covala nádherou zjevu jako Loja, ale její gracieznost, delikátnost a něhyplnost působila na mne více nežli za dřívějších styků. Cítil jsem se docela jinak nežli po probuzení. Ponurost, beznaděj, otrava zmizely a byl jsem rozechřát zteplostí »krásné paní«, u níž jsem opět poznal její neodolatelnou, prostou ženskost, její vzácné poslání ženy, obětující vše své lásce. Zdálo se mi, že se se mnou děje zázračný obrat. Ty podivné, hluboce jímavé vzpomínky mne prochvěly.

Krásná paní mohla si vysvětliti svým mocným rozčilením mou náhlou zamlklost.

Uchopil jsem ji za ruku a políbil jsem ji dlouze. Nebylo dokonalejší ručky. Takové ruce by měla Venuše Miloská, kdyby o ně nepřišla. Hebké, útlé, drobné a bělostné byly modelovány mistrem sochařem a její zlaté vlasy a postava nadchly dva portretisty.

»Příteli Rovine,« pravila svým stříbrným zvonivým hlasem, »přišel jste v horším stavu nežli jste odešel. Byl jste odvážný hoch!«

»Říkejte mi jako dříve Artuši.«

Tiskla mi ruku svými hedvábně hladkými prsty, dívala se na mne zamyšleně a řekla tiše:

»Vrátil jste se jako po ztroskotání. Vidím utrpení a muka. Artuši, vy jste zažil to nejstrašnější, čímž jste dosud nebyl postižen: vy jste nešťastně zamilován.«

Trhnul jsem sebou jako zasažen úderem. Zachytil jsem se křesla stojícího za mnou, se-ll

jsem si, chtěl jsem něco říci, ale rty se mi zachvěly jako pláčem.

Po chvíli jsem řekl:

»Vyznám vám všechno. Smím k vám být upřímným jako ke své nejlepší přítelkyni.«

Sklonila se k mé hlavě, pohladila mne a se svou něhyplností zašveholila:

»Artuši, chci ti být nejen nejlepší přítelkyní, ale též utěšitelkou v tvém zármutku. Znáš tě, že umělkyně tě opojily osudně, že se nemůžeš vzpamatovat! Vidím, že chceš odejít, přijď zase a v lepším rozpoložení!«

Tykala mi jako ve slastných důvěrnostech.

Zakoktal jsem:

»Marie, naše shledání mne přemohlo. Přijdu.«

Odkvapil jsem se srdcem bušícím a překypujícím rozrušením dávno nezažitým.

IV.

Bylo mi, jako by se mi vynořil jeden z nejdražších obrazů z mládí. Nebylo to tak dávno a byl jsem tak mlád, jako když jsem se dvořil krásné paní: do mého silného pohnutí, v němž bylo tolik tužeb a úzkostí, vnikaly ostré výčitky svědomí pro mé náhlé a sobecké sběhnutí. Byla tak šlechetná a pokorná, že nemohla mi říci příkré slovo, ač jsem zasluhoval jejího opovržení.

Cítil jsem, že oživilo melodické splynutí a že snad se vrátí nezapomenutelná minulost. Ale

dva dny jsem se neodvážil k ní vkročit, přes to, že byl jsem přesvědčen, že čeká. Myslí jsem na ni stále a byl jsem ozářen její vonnou bytostí. Nenudil jsem se, ale byl jsem velmi roztržitý. Nebyl jsem schopen ničeho. Nečetl, nepsal, seděl celý den v houpacím křesle, díval se na obrazy a skupinu palem u okna. Hovořil jsem s paní Marií, vyražel nesouvislá slova a výkřiky, jako dříve v blouznivých výlevech. Večer jsem šel na »Oněgina«, jenž utěšuje lidi mého stavu duševního. Loja nebyla v divadelní loži. Divil jsem se, neboť to byla její zamilovaná opera.

Druhý den jsem prolekoval a prochodil, prohlédl nové anglické látky u krejčího. Nemohl jsem se dočkat rána. Spal jsem přerývaně, několikrát jsem se probudil. Dopoledne jsem vkročil s kyticí rudých a žlutých růží k paní Tatrové.

Podala mi s půvabným posunkem ruku a v jejím stisku a v usmívavém odlesku její plavé slícnosti bylo důvěrné uvítání a poděkování za kytici.

»Proč jste se nedal dva dny vidět?«

Chvilími jsme si vykali.

»Neměl jsem odvalu a nemohl jsem se vzpamatovat.«

»Nepřetvařujte se,« pohrozila mi, »znám vás, že máte vždy kuráž a že nic nedovede vás připravit o rovnováhu. Takový raffinovaný a energický bojovník života je vždy pánem situace, i když mu hrozí porážka.«

»Trochu jsem se umírnil, nejsem již takový fanfaron, zkrotily mne jistě příhody. Ale zachoval jsem si stále své nadšení pro krásu, ducha a eleganci.«

»Vaše dvornost a duchaplnost udělaly vás neodolatelným.«

»Jaká ironie. Neodolatelným jste říkala jednomu kavalírovi pražských balů a směšnému seladonovi...«

»Povídala jsem vám nejen roztomilosti ironické a vážné. Byl jste velký ničema. Pamatujete, jak jsem vás nazývala?«

»Poslouchal jsem vše oddaně, co splynulo s vašich rtů.«

Přiblížila se ke mně:

»Jednou jsem vám řekla, že jste vyvrhel lidské společnosti,« zasmála se nezbedně.

»A hned jsem dodala: a proto tě mám tak ráda!«

»Jak bych zapomněl takové originelní významání.«

»Líbilo se mi, jak jsi děsil naše filistry a matrony.« Pokrčil jsem rameny.

»Jak tě znám, a co jsem o tobě slyšela, vím, že jsi dokonalý umělec života a nic nebylo ti závažnějšího nad ženu, což dokazuje, že nejsi diletant.«

Byl jsem hrd na toto uznání vtipné a zkušené přítelkyně a vyslovil jsem jí s neobvyklou výmluvností zbožňování.

Naslouchala mému vyznání, v němž se ozývalo, co nás spojovalo a utěšovalo, přimhou-

řila oči, záhadný úsměv stáhl rysy jejích rtů, chvíli mlčela, oddechovala, jako by byla zmítána těžkým, vnitřním zápasem.

»Marie, Mařenko,« řekl jsem jí nejněžnějším tónem.

Seděla vedle mne na pohovce. Náhle sebou trhla a objala mne kolem krku.

»Artuši můj! Našli jsme se zas?« horký dech její mne ovanul a její vlhké, spíjející rty mne zmámily v nekonečném políbení. Chvěla se celá, jako struny violy d'amour. Jak vášně znělo »Artuši můj«, jež říkala v čarovných dnech, a jak božská byla ve zjasnění a vzplnutí touhy.

Nečekal jsem, že se tak brzo zotavím ze svého bankrotu a že najdu u ženy kdysi milované, k níž jsem se přiblížil váhavě a provinile, tak brzo otěchu, nové naděje.

Bylo zjevné, že záhadným pudem byli jsme k sobě puzeni. Náš stav byl skoro stejný. Krásná paní byla opuštěnou vdovou, nespokojenou vším, a já byl psancem, přemoženým osudem.

Brzo jsme se vyprostili z těchto trampot. V obnoveném poměru objevila se chuť života, vrátil se nám náš humor. Marie se ráda smála, tropila si posměch z některých lidí, zejména z mých dobrodružství. Já jí nezůstal dlužen, říkal jsem jí, že je nejnebezpečnější krasavice.

Odešla rychle:

»Nikoho nesvádím, víte to!«

»Ale pobláznila jste všechny muže.«

»Proti své vůli.«

»Žádná vaše rivalka neměla tak zbožného, pokorného ctitele, jako je váš inženýr!«

»Ah, to je nejhodnější muž, jakého jsem kdy poznala. Jsem pyšná na jeho přátelství. Ale . . . nemá ani zbla, čím vynikají les hommes aux femmes.«

Rozešli jsme se v utěšeném rozpoložení myslí. Zachoval jsem pokornou zdrženlivost, abych ji přesvědčil, že pro mne naše shledání znamená něco neočekávaného a rozhodujícího.

Řekli jsme, že se příští dopoledne uvidíme.

»Nemáme oba co dělat. Artuši, zajisté jste se vzdal své ctižádosti společenské a kariery diplomatické.«

»Vzdal jsem se všeho od té doby, co po smrti otcově, který chtěl mne poslat na vyslancectví, mám bezstarostný život. Naučil jsem se za předběžných studií francouzsky a anglicky, což nám bude prospěšné na cestách.«

Paní Marie mne vyléčila z choroby zklamané lásky. Praha se mi zase líbila. Viděl jsem opět grandiosní linii Hradčan a v tichých, malebných, starobylých zákoutích malostranských mne opět rozechřívala snívá poesie.

Rozběhl jsem se již v deset hodin k paní Tadrové. Zavedla mne do jídelny. Přivítala mne přisávajícím políbením.

»Musíme oslavit zatím skromně naše shledání. Připravila jsem malou snídani a naše oblíbené víno.«

Zazvonila na děvče. Velela jí, aby prostřela. Mrštná brunetka vrhla na nás usměvavý po-

hled, připomínající mi její potměšitou veselost, když kdysi potají obstarávala korespondenci mou a velitelky.

Zasedli jsme k malému, gourmandské přesnádávce. Humr, kaviár, malosol, nářez a láhev moselská značky Brauneberské čouhala z kyblíku s ledem.

Připíjeli jsme si mokem velmi správným, jež krásná paní ráda pila.

»Obnovíme své bratrství,« zvolala již rozjařená paní, »vždyť jsme neodvykli tykání.«

Vzali jsme číše jiskřící a křišťálové, skřížili ruce, vyprázdнили poháry a následovalo bratrské pocitování. Ale v ohni našich rtů, v jejím vášnivém přilnutí tělem hebkým nebylo nic bratrského. Nebylo opojnějšího vína nad naše tiché, bezduché zapomenutí celého světa.

Vzpomínal jsem na první dobu našeho souzvuku duší. Nyní jsem vše procitoval pronikavěji.

Zase jsme byli milenci, žijícími pro sebe. Byli jsme v ráji, obletováni amory, rozradostnění milostnými melodiemi.

»Pozitří přijď na oběd. Upozorňuji, že nebudeme tentokráte sami. Ale budeme se dobře bavit, přijde náš starý druh, inženýr Rosèn.«

»Víš, koho připomíná tvůj dávnověký, věrný ctitel svou špičatou zrzavou bradou a orlím profilem, svou štíhlou, elegantní postavou? Caesara Borgia z portrétu florentského. Jen sedé a mdlé oči inženýrovy dokazují, že je jiný člověk, nežli byl největší hrdina a zlosyn renaiss-

sance. Syn papeže Alexandra VI., gonfaliere Říma, byl vítězným vojevůdcem, prohnáným diplomatem a mistrem státnického umění. Sloužil vlasti, byl žákem Machiawella, schopen vraždy, podvodu, zrady pro svou vlast. Demonický condottiere byl svůdce žen, miloval svou nádhernou a zločinnou sestru Lukrecii a zavraždil svého staršího bratra. Jeho heslo bylo »Aut Caesar — aut nihil«. Takovou devisu nemá náš Borgia, stavitel pivovarů a cukrovarů a nesmělý, zdržlivý milenec . . .«

»Je to vznešený muž, ježž ctím příliš, nežli bych ho měla ráda.«

»U tebe mají naději na úspěch lidé se špatnou pověstí.«

»Mýlíš se, Artuši,« zatahala mne za ucho, »ty jsi ovšem výjimka, ani za to nemůžeš. Nejsi zkažen lidmi, jsi rozený ničema jako tvůj Borgia.«

Poslouchati její hlas a její nápady bylo čarovné. A její esprit! Její přiléhavá, šelestivá toileta stříhu pařížského rue de la Paix. A v řasách županu, a ještě více v krajkové, tenké, hedvábné a satinové deshabilé byla svůdná k zbláznění. Stále se přede mnou vynořovala její spanilost. Zlaté kadeřavé vlasy, bílá, hladká pleť, oči zbarvené a svítící jako drahokam, rovná linie nosu zdobila její rozkošný profil. Oči a ústa byly okouzlující, její pohled omlával, její nádra měla dokonalost tvaru antické bohyně. Vanula z ní, z jejích vlasů a rtů sladká, překonávající vůně, odor di femina.

Tak voní ženy, jejichž údělem jest láska. Vzbuzovala ve všech mužích, i v těch, kteří ji byli vzdáleni, příjemné dojem. Osud ji zavedl na cestu něhyplnosti a požitků, a kdyby žila v Athenách, byla by kurtisánou jako Lais. Ale nebyla přístupná, nemilovala mužů, ale sebe a svou lásku. Jen výjimečný muž, imponující duchem a vystupováním, mohl zaujati chvilkový rozmar mistrné kokety. Byl jsem sám udiven, že po všech bouřích, aférách, dobrodružstvích, dramatech a episodách lyrických a erotických ještě jsem se poddal nové, snad nejmocnější závratí svých smyslů.

Do mého krásnou paní obnoveného srdce vnikl jiný, ostrý a bolestný osten pochybnosti. Cítil jsem to vždy na vrcholu radosti a plesu. S úzkostí jsem pomýšlel, že trapné okolnosti rozhodují v životě tak urozené dámy. Já ani v tomto případě nebyl bych směl a nemohl ani hráti rozhodnou úlohu. Nebyla to příliš složitá kombinace, když jsem zřel v bohatství podnikatele staveb, jenž byl připraven být jejím nevolníkem, jehož cestování i za hranicemi by těšilo paní Tatrovou, zdržlivost krásné paní, až unavena se vyrovná se svou existencí.

V.

Večere u krásné paní byla zábavná a bohatá. Kolem stolu ozdobeného růžemi a kameliemi, jiskřícího třpytem číši, sklenic, křišťálových a stříbrných nádob, zasedli jsme tři.

Paří Tatrová v dekoletované toaletě večerní, umírněného střihu, barvy růžové, což jí slušelo. Inženýr a já byli jsme v smokingách s karafiáty v knoflíkové dírcce.

Paří Marie dovedla rozproudití hovor, jako vždy udržovala ve svém ovzduší nenucenou náladu a všichni byli jsme brzo příjemně rozpoloženi, i tichý zamyšlenec blouznivého zraku, inženýr Rosen.

Menu bylo vybrané. Mořská ryba, bažant, filét a la Carmen, puding, desert, ovoce a zmrzlina. Víno moselské, burgundské, šampaňské i francouzské likéry oživily zraky i tón hovu.

Seděli jsme dlouho přes půlnoc. Vypravoval jsem směšnosti pražských ctižádostivců salonních, naše hostitelka se smála ctihodné, dozrávající dámě, strážkyni ctnosti a věrnosti pomlouvací krasavice rázu paří Tatrové, a pojednou se splášila do barytona, vynikajícího silným hlasem a silnými lýtka, ale neobratnějšího na parketách nežli na jevišti, jenž byl obdařen cennými dárky svou ctitelkou, dostával od ní kytice a byl hrdinou jejích hostin a soirées. Inženýr rozhovořil se živěji o svých cestách a pracích a chvílemi pohlédl zbožně na krásnou paří jako na Madonnu.

Větší temperament prokázal, když se rozšířil o svých projektech, stavbách v cizině, na Balkáně, v Haliči.

»Za rok pobudu dvě, tři léta v Čechách. U Plzně stavím cukrovar a u Mělníka též. A

snad zařídím pro sebe textilní továrnu. Mám rád ten obor, v němž jsem debutoval.«

A jeho tvář inteligentní, energická, s plachým pohledem, zazářila sebevědomě, jako by se před ním vynořil ideál příštích milionů. Ale tušil jsem, v jeho pohnutí — vzbuzeném blízkostí krásné paří — že jeho největší ideál je jiný.

Paří Marie rozmarně švitořila, smála se, vtipkovala o nás a utěšovala nás oba ve stejné důvěrnosti.

Vypili jsme černou kávu a sklenku cognaku Martella a odešel jsem v rozmarné náladě a nadšený hostitelkou.

Inženýr byl myšlenkami jinde, věděl jsem kde. Jeho pohled měl zádušný přísvit. Poněvadž jsem pohvizdoval, pravil:

»To věřím, že jste vesel. Po takovém večeru je každý raději na světě.«

»Lék proti vašemu pessimismu.«

»To není pessimismus, jestli nejsem rozpiňavý a hlučný. Jsem trochu netečný ke svým příhodám a dovedu utajiti své rozpory.«

Docházel jsem častěji večer k paří Marii a vracel jsem se pozdě v noci v dojmutí, nad něž nebylo náruživějšího. Na jaře jsme jezdili fiakrem po okolí pražském do Kunratic, do Kamenice, do roztockého údolí. Vůz jsme nechali na pokraji lesa, daleko od hostince a vill. Měli jsme láhev vína, šunku, ovoce a cigarety, byli jsme rozpustilí, bezstarostní v ztrnulém tichu stromů, někdy přerušeném ztichlým vzde-

chem šelestění listí a v šveholu pěnkav a sedmíhlásků, volání kukaček. Všechno ji radovalo, květiny, křepce vonné smrčí, ptáci, vzdálené hlasy. Také jsme hledávali zábavný útulek v lese neb dědinách, kde u známého hostinského jsem objednal kočár na vzdálené nádraží a pokoj. Tak jsme užili úplné volnosti. Krásnou paní bavila čistá světnice s dvěma postelemi a na nich po selsku nakupená hora polštářů, s fuksiiemi v oknech, s křiklavými barvotisky Panny Marie a výjevem z válek Radeckého. Divila se prostotě a klidu venkova a snášela zvědavost sedláků, kteří hleděli na elegantní Pražanku jako na velkou dámu.

Inženýr přicházel na návštěvy, zúčastnil se několika výletů a zapřel svou morosnost a přemítavost a byl i živý a hovorný.

Soulad naší lásky, našich srdcí nemohl býti mocnější. Povznegli jsme se za našich osamělých procházek v lesích a na horách švýcarských, kde jsme pobýli tři neděle v oblasti nadpozemské slasti. Nemůže býti nic více unášejícího. V romantické nádheře Čtyřkantonského jezera, v lucernském hotelu »National« na nábreží, v nejkrásnější krajině a nejkrásnějším momentu náhle jsem pocítil hrot skepse, — jenž proklál mne po záchvatu blaha.

Seděl jsem po večeri na terase hotelu. Marie unavena po výjezdu na Rigi šla spat. Žádné jezero není tak okázale malebné jako Čtyřkantonské se svými zásněženými kolosy a zelenými údolími, kudy uháněla historie. Severoital-

ská jezera alpská nejsou tak dramaticky Schillerovská, ale milencům útulnější jak jezero La-martinovo. Měsíc postříbřil hladinu jezera, ozářil výšiny. Plachetní lodky neslyšně plynuly. Náhle mne bodlo v srdci. Zase mne sevřela úzkost před budoucností, která mne zachvacovala, když jsem vítězně dorazil k nejzážší metě slasti a ctižádosti. Je to osudné, že má kariéra, rozmanitá a vzrušená, pozůstává ze samých episod.

Tentokráte mne opustil můj libertinský skepticismus, kterým jsem překonával všechny své úpadky. Byl jsem vážným jako zřídka a věřil jsem, že tohle rozloučení by bylo nejobleštěnější. Přestal jsem býti smělým hráčem. Podíval jsem se k lunou ozářeným oknům a balkonům. Pozvedl jsem ruku — byl jsem sám na terase setmělé — a přísahal jsem, že Marii neopustím, ani když nastane převrat v její existenci. Její sňatek bude snad nezbytný, ale jestli se uskuteční očekávaná svatba s inženýrem Rosenem, neznamená to konec.

Snídali jsme na terase. Byli jsme uneseni nádherou nejpitoresknějšího a nejtheatrálnejšího jezera švýcarského. Hory zářily jiskřivě pod azurem oblohy a zlatem slunce.

»Tys špatně spal,« pravila paní Tadrová. »Převaloval jsi se. Nechápu, že v tomto vzduchu můžeš mít neklidnou noc. Je to na tobě vidět.«

»Nic mi neschází. Jsem zcela spokojen, jen nějaká nepříjemnost mi rychle kmitla hlavou.«

»Nemusel bys teď mít žádné starosti.«

»Lapalie. Ale okamžik mne tísnilo pomýšlení na naši budoucnost.«

Marie, hledící rozjasněným okem na jezero, obrátila se ke mně a pravila suše:

»Ať se stane cokoliv, nezmění se nic mezi námi, záleží vše na tobě.«

Pobyli jsme rozveselení a zaujatí potulkami v údolích, výlety do hor stopami Viléma Tella, plavbami po jezerech, přes týden v Interlakeru a odjeli jsme přes Mnichov přímo do Prahy:

Následoval ještě rok, v němž nás nic nevrušilo. Inženýr častěji se objevil a díval se na paní Tadrovou stále důvěrněji.

Navštěvoval krásnou paní někdy dvakrát za týden, když mohl zajet do Prahy, často s námi obědval nebo večerel. Chodili jsme někdy všichni do chambru v hotelu »Palace«, zařízeního dle červených a zlatých salonů restaurantu Larue v avenue Madeleine. Inženýr byl jako vyměněn. Zanechal nevrlosti, nedíval se blouznivě před sebe hypnotisován čarovností plavé spanilosti paní Tadrové. Smál se, zářil, snažil se být zábavným. Marie chovala se k němu stále intimněji. Ale přes to neodvážil se věřit v možnost dosažení svého ideálu.

Lhostejně jsem pozoroval vše, nic mne neznepokojovalo, očekával jsem bez obavy budoucnost. Podrobil jsem se svému osudu, který tentokrát nebyl neúprosný. Má lehká mysl přenesla mne i přes všechny propasti.

VI.

Konečně dostavil se obrat. Paní Tadrová musela pomýšlet na změnu svého stavu. Dlouhá léta platonicky zamilovaný muž, oddaný a delikátní, čekal na jediné slovo. Inženýr Rosen byl hotov věnovati svůj život, své jmění, svou práci, své ctižádosti vroucně zbožňované ženě.

Mluvili jsme o Rosenovi na našich procházkách večerních i na našich schůzkách. Využítkovali jsme všechn čas volný. Musel jsem omezti své docházení ke krásné paní, která mne občas navštěvovala.

Viděli jsme se řidčeji a kvapněji nežli dříve, ale tím vášnivější byly krátké chvíle. Někdy jsme byli zamlklí a smutní, což Mařka nesnášela.

V takové náladě se přitulila ke mně, její řádra se vzdouvala pod krajkami županu a řekla rozechvěným hlasem:

»Artuši můj, nestrachuj se, neztratíš mne. Já bych to sama nepřezila. Všechno ostane jako bylo, nic nám nebude zabráňovat, abychom se vídali.«

»Což když se dozví inženýr . . .«

»Nic se nepříhodi. Má mne tak rád, že neodváží se něco mi vyčítati.«

Úzkost se rozprchla. Opakovali jsme pořád melodii svých roztoužených srdcí a věřili jsme, že nikdy neumlkne.

Inženýr vyměnil několik dopisů. Její přívětivost a intimnost mu dodala odvahy. Požádal

ji o ruku. Nabízel skvělý život, v úplné svobodě — žádná manželská poroba, žádný životní kompromis. Slíbil, že jí připiše polovici svého majetku, který rychle vzrůstá.

Odepsala mu, že si věc rozmyslí, naznačila dávnou náklonnost a žádala ho, aby přišel k ní za dva dny odpoledne.

Druhý den celý věnovala Artušovi. Vyjeli si ve voze do lesů na Jilovišti. Byl všední den, lesy a restauranty byly opuštěné. Marie měla světlou toaletu letní, dodávající jí půvu bu dívčího, klobouk s červenými růžemi, hopkovala a dováděla.

Zašli jsme hluboko do lesů. Šumícími větviemi proplétaly se paprsky slunce a rozsévaly po mechu a trávě mýtin zlaté pruhy. Našli jsme zákoutí lesní, vystlané mechem, se stinnou klenbou buků a javorů. Usadili jsme se v lesním, vonném stínu jako zamilovaný párek výletníků a byli jsme rozradostněni jako mládež, v neděli vyvážnuvši z pisárny nebo z krámu.

Marie usmívala se na mě s vděčnou něhyplností, jako milénka, již srdce hoří. Šibalsky se usmála:

»Po dnešním bláznivém výletu, oh, Artuši, nastane zítra nejvážnější okamžik.«

Držel jsem ji kolem pasu a líbal její hebký krk, i pravil jsem tlumeně:

»Co je?«

Vrhla na mne rozmařilý pohled, ale tvářila se velmi opravdově:

»Zítra přijde můj ženich. Zvu tě na oběd, představím ti jej.«

»Mám čest a potěšení jej dlouho znát.«

»Vyjadřuje se o tobě velmi sympaticky a není nijak předpojat proti tobě.«

»Je to moudrý, dokonalý muž a není nikdy přepjatý.«

»Má výtečné vlastnosti. Je stále zaměstnán, mnoho cestuje a není zvědav.«

»To je důkaz dobrého vychování.«

»Ačkoliv je do mne zamilován tak, jako nikdo, nikdo, Artuši,« řekla prudce a její oči potemněly, »a je nejnoblejší povaha, přece bych se raději vdala za zajímavějšího muže, třeba světáka,« doložila mezi zuby, »vyvrhele!«

Zamávala lokty nad hlavou a klesla mi kolem krku, hlavu tiskla k rozbouřenému mému srdci.

Její záchvat neměl nic sentimentálního, byl spíše kapricí než citovostí. Její obličej měl divný výraz, jaksi zpurný a odhodlaný.

Řekla velitelsky:

»Pojď domů a připrav si na zítřek slavnostní náladu.«

Byl jsem tak otužilý svými příhodami, křisemi, zápasy, jako starý vojevůdce posetý ranami, který jde do boje bez trémy, s fatální sebedůvěrou. Očekával jsem flegmaticky jistou změnu, ale toužil jsem, aby nebyla převratem jako dřívější krachy.

Cítil jsem, že jsem uzavřel s krásnou paní kompromis dvou superiorních bytostí — třetí

v trojčlence z francouzské komedie svou urozeností a podivínstvím zmírňoval povážlivost situace. Nic nerozčeřilo hladinu mé mysli. Lehce ji zvlnil rytmus lásky, jenž bude ukolébávat mne i na dále. Usnul jsem brzo a spal jsem dobře, jako člověk, který má dobré, nebo spíše uklidněné svědomí.

Použili jsme každé příležitosti k slavnostem našich srdcí. Někdy to byly orgie. Nic nevybledlo, neumdlelo mezi námi. Omládlí jsme a pozvedali jsme číši rozkoše se svěží chutí nepřesycených.

Inženýr odjel do Varšavy na čtrnáct dní k nějakému znaleckému ohledání. Přišel do Prahy se rozloučit, obědval u své nevěsty a večer byl jsem s nimi na dvoře »u Černého koně«, čemuž se říká zahrada. Byli jsme všichni v příjemné náladě, jako by nás čekalo něco krásného. Inženýr byl hovorný, vpíjel se rozohněnými očima do zlatovlasé paní. Někdy protkla jeho vysoké, energické čelo kolmá vráska a vrhl kolem sebe kvápný pohled.

Následovala řada dní sladkého dolce far niente, v němž jediným mým zaměstnáním byla naše dostaveníčka, návštěvy, večere a výlety. Žil jsem vždy takto — mým povoláním bylo lenošení, rozkošnický požitek a hledání nových labužnictví.

Po večeri seděli jsme na nízkém divanu před kuřáckým stolem, pili jsme černou kávu a likéry. Krásná paní špulila rty jako dítě.

»Nezbývá mnoho, takových večerů,« po-

vzdychla Marie a sledovala dým cigarety své. »Ostanou nezapomenutelnými. Vzpomínka na ně bude mi potěšením v existenci, jež mne čeká.«

»Nestrachuji se samoty. Nudit se je vlastností lidí elegantních. Postarám se, abychom si co nejčastěji zpřijemnilí život.«

Klekl jsem před ní, zářící v šeru zlatistým nádechem svých kadeří, zlíbal jsem její ruce.

»Zůstaň!« zašeptala velitelsky i prosebně, když jsem povstával k odchodu.

Opouštěl jsem dům krásné paní, když východ byl zbarven lehkým růžovým a opálovým zábleskem. V Kinského zahradě ozývali se slavíci . . . Šel jsem lehce a rozehřátý. A ve své exaltaci ulevoval jsem si:

»Božská . . . Venuše . . . Celá má mysl je prosyncena čaromocí tvé krásy a líbezné dobrovolnosti srdce. Všechny mé myšlenky a sny směřuji k tobě. Jsme si osudem souzeni. Budeme žít šťastně a hrdě. Naš poměr nebude mítí všedních styků manželství, nebudeme se vidět denně, ale za to tím dražší budou vzácné návštěvy.«

Napsal jsem své vyznání ještě nežli jsem se uložil na odpočinek, jenž byl velmi rozháraný. Lístek poslal jsem dopoledne přítelkyni.

Inženýr, praktik využivší vše ve prospěch svých podniků, těžící ze všech lidí, na něž měl vliv, nemohl každý týden jezdit do Prahy a do Vídně, kde měl spojení s bankou Živnostenskou a Bodencreditkou. V Praze obstarávala jeho

záležitosti u advokáta a v bance paní Tatrová, inteligentní, zkušená v praktických věcech. Ředitel bursovního oddělení, úslužný k svůdné blondýnce, jež ho nadchla svým mladistvým hlasem, radil jí výhodně při spekulaci s cukrem.

Slibovala mi, že bude mít často záminku jeti do Prahy. Záležitosti inženýrovy, nákupy, velmi časté chůze ke krejčímu, knihkupci, kleoníkovi. Když se vzdálí, což dělá často jako projektant staveb nebo znalec, použije vždy příležitosti navštívit svého miláčka.

»Ah, Máry, Mařko!«

A byl jsem v růžové náladě.

Hovořili jsme o vážných věcech v malém salonu při čaji.

»Za několik neděl opustím Prahu.«

»Ah!«

»Není příčiny ke vzdychání,« usmála se.

»Máme svou smlouvu.«

»Poctivě ji dodržíme!«

»Ano, Mařko! Budeme hrát komedii, která nebude příliš morální, ale nevšední, elegantní!«

»Artuši, nezapomínej, že se blíží naše svatba.«

»Jak, naše?«

»Snad nemyslíš, Artuši, že ty nebudeš hrát neobyčejnou hru v naší hře? Poslední chvíle i jistý moment v kostele bude patřit tobě, jenž budeš pseudo-ženichem. Co vyvaluješ oči? Ovšem, tolik fantasie a smělosti nemáš, aby tě něco takového napadlo.«

»Obdivuji se tvé vynalézavosti a podrobuji se tvým rozkazům, jako tvůj otrok, jako tvůj inženýr.«

»Svatba bude v kostele u Nejsvětější Trojice. Nenápadně v šest hodin ráno. Alfred« — usmála se při tomto nezvykle důvěrném pojmenování — »přijede automobilem ráno přímo do kostela. Budeš svědkem. Poslední večer patří tobě, můj Artuši. A v sakristii ti dokážu, že je to tvoje svatba, Artušova svatba.«

Nevěděl jsem, co se mnou se děje a co bude. Ale byl jsem tak přesvědčen o chytrosti, raffinovanosti a ženské diplomacii krásné paní, že bych se nebál ani jejich nejsmělejších ideí.

Byla rozradována, jako by čekala kratochvilné dobrodružství. Náhle umlkla a zasmušila se.

»Co je ti, Mařko?«

»Nic, jen prolétla mi hlavou černá myšlenka. Situace Alfredova byla by hrozná, kdyby byl sobeckým, nesnášlivým manželem.«

»Jestli ho lituješ a máš výčitky svědomí — nedělej si násilí, ustoupím ti z cesty, jsem ti vším zavázán, nic ti nesmím odepřít.«

»Musíme se zachovati tak delikátně, abychom ušetřili podezření. Při jeho bizarní odanosti a bezmezném lásce, při jeho zaujatosti pro mne a jeho roztržitosti ve všem kromě jeho činnosti, jež si ho cele podmanila, není obav, že by věnoval větší pozornost svému okolí. Pokládal by za nedůstojné mne špehovati a právě jeho počestnost vidí pouhý flirt v našem

poměru. Řekl mi nedávno: kdybyste vážněji cítili, byli byste se vzali, poněvadž byste se k sobě hodili. Ale Artuš není schopen opravdově jednat se ženami.«

Mávl jsem pravicí.

»Snad nejsem opravdivým, ale jistě jsem ke všemu odhodlaný pro ženu, kterou miluji jako tebe, k zločinu i hlouposti.«

Zableskla očima.

»Věřím ti, ale tato pósa ti nesluší, filosofe lásky!«

VII.

Za čtrnácte dní bude se konati svatba krásné paní o šesté hodině ráno u nejsvětější Trojice. Rychle skončeny poslední přípravy. O poradě o svatbě byl jsem přítomen jako domácí přítel.

»Mým svědkem bude Artuš,« řekla vdova, jež chtěla svatbu co možná tajně provésti a tím vysvětlovala, že pozvala jen důvěrného přítele k sňatku.

»Mým svědkem je dávný můj druh, který je též zárukou, že se nebude klábosit o našem skrytém obřadu. Je to ředitel banky Kučera.«

»Znám ho,« řekla Marie, »je takový impozující muž, že by se lépe vyjímal v triumfálním svatebním průvodu, sestupujícím se schodiště kathedrály.«

Inženýr řekl suše, jako by běželo o transakci finanční:

»Přijedu do kostela před šestou ráno, v automobilu z Brna.«

Inženýr již dávno obstaral velmi vkusné a umělecké zařízení své villy u Plzně. Utvořil náležitý rámec pro krásnou chof. Dekorace bytu provedena výtečným a moderním architektem umělcem; byla v ložnici slohu Ludvíka XVI., v jídelně anglického moderního stylu, v budoiru též moderní nábytek, empir v saloně, knihovna ve Vladislavovské renaissanci. Paní Marie, citící umělecky, tleskala rukama nad barevnými náčrtky architektoými a zcela upřímně objala svého ženicha. Zdrželivý, dvorný inženýr zrudl a zapotácel se. Nikdy nebyl tak šťastný.

Krásná paní měla mnoho starostí s výbavou. Inženýr byl s ní řídce na návštěvách u krejčích a švadlen, nebyl zkušený feminist, aby si liboval v ovzduší ženských toilet a prádla. Já jsem s ní chodil častěji a brala mne jako znalce na poradu. Inženýr chtěl, aby obnovila svou garderobu. Objednala v závodě konfekčním první třídy skvostné roby plesové, salonní, přijímací a cestovní, pikantní župany a vzdušné krajkové dessous, z nejjemnějších látek. Skvostné démantové a perlové colliéry byly svatebním darem manželovým.

Den osudný se blížil. Čtyři dny před ním odejel inženýr za neodkladnou záležitostí do Brna.

Setkali jsme se po jeho odjezdu s paní

Tadrovou. Poslal jsem jí lístek s touto adresou.

»Tohle jméno budu nosit ještě tři dny.«

Zasmála se, jako by měla velkou radost ze změny.

Před odjezdem Alfred Rosen byl večer s ní, naposled v Praze. Mluvila o něm velmi přátelsky, netajila se mi, že je mu vděčna a že se jí líbí. U jiné milované ženy byla by taková nenucená upřímnost dráždivou, ale Marii slušelo všechno, všechno se jí muselo odpustit.

Tvářil jsem se tak, že mne pohládila svou hebkou rukou a zašeptala:

»Artuši můj, buď vesel jako já.«

»Budeš velmi šťastná, zapomeneš . . .«

»Více než šťastná, budu spokojena svým urovnaným pohodlím a šťastnou existencí. On je vzácný muž, gentleman, náležitý druh a milenec. Budu žít ve větším stylu, ve Vídni, v Paříži, na Rivieře. Všude se můžeme sejít. Nic se nezmění. On je taktní člověk, který je povýšen nad malichernou žehravost a nikdy neslídí. Večer úterní, poslední večer před svatbou naší, pro nás má zvláštní význam a patří nám.«

Přišel jsem v určenou hodinu k večeři. Kučarka otevřevši dveře přivítala mne s hlubokou poklonou a uctivým úsměvem. Podobný úsměv se objevil na tlustých rtech komorné. Věděl jsem, co si myslila zchytralá děvčata, jež mi přála.

Na poslední večer vzpomínám tak, že se mi

točí hlava. Nemohu říci nic, nežli že mi, když jsem naposled vyšel z domu paní Marie, zasvitla zora vstříc. Spal jsem dvě hodiny. Rychle jsem se oblékl do světlých spodků a redingotu. Nebyla to vhodná toleta pro šestou hodinu ráno, ale byl jsem svědkem. Přijel jsem fiakrem, objednaným na půlšestou hodinu. U kostela stál automobil a procházel se Alfred. Byl též v redingotu. Kynul se šťastným a plachým úsměvem a stiskl mi ruku. Zarachotil faeton. Marie, zahalena závojem, jenž její krásu zjemnil, seskočila a podala nám oběma najednou ruce. Zabušilo mi srdce při prudkém stisknutí.

V kostele prázdném, ztichlém, několik bab, snad žebraček a služek, sedělo v lavicích. Obrád provedl rychle, jak za takových neslavnostních svateb bývá, mladý farář, jenž se zálibou se díval na krásnou paní.

Šli jsme do sakristie podepsat satební smlouvu. Manžel, napsav své jméno s obchodnickým rozmachem, obrátil se k faráři a mluvil s ním.

Marie, již jsem gratuloval a líbal ruku, podala mi neviditelně zlatý snubní prsten.

»To je naše spojení.«

»Nevím, co říci,« zašeptal jsem zmateně.

»Tak s bohem, na shledanou!« a zmačkla mi ruku, že jsem cítil sílu naší úmluvy.

Podstrčil jsem jí prsten s rubínem, obroubeným diamanty.

Přikročil jsem k inženýrovi, který se právě obrátil.

Gratuloval jsem mu. Nikdy nebyly jeho zamyšlené oči tak vyjasněné. Rozloučil jsem se s farářem, udiveným nevěstou, a přítelkyní jsem prudce políbil ruku, bez ohledu na okolí. Marie a Alfred vsedli do automobilu. Navštívili svého notáře a po déjeuner odejeli do villy plzeňské.

Rozjasněné, slunné, vlhké ráno vypudilo mne z města. Ač nebylo nic, co by mne zkrušilo, byl jsem neobyčejně zaražen ranní událostí v mlčelivém kostele, v němž zazníval sonorní a laskavý hlas kněze, odříkávajícího náboženské formule sňatku a manželské věrnosti. Zlatý kroužek, na němž bylo datum 12. května a jméno Marie, mne navždy sloučil s tímto obřadem v Trojickém chrámu.

Cítil jsem trapnou úzkost, ale hra rouhavá, kterou zahrála naše láska, sladce rozehrála v mém srdci a rozzářila přede mnou nové tužby. Za čtrnácte dní nudy, stesku a snění dostal jsem depeši. Roztrhl jsem ji dychtivě a pohlédl na podpis. »Milan«. Ruce se mi třáslly. Bylo to jméno smluvené pro korespondenci krásné paní. Oznamovala svou návštěvu.

Navštívila notáře za společnou záležitostí její a mužovou a přišla v poledne ke mně. Byla jaksi spokojenější a klidnější. Skrývali jsme se, nebylo dřívějších večerních procházek, výletů ve voze, ani večerů v chambru.

Při dessertu večere zahryzla zoubky svítící

perletí do šťavnatého jablka provencalského. Na prstě zářil můj prsten s rubínem a démanty.

»Líbí se mi velmi,« řekla.

»A víš, co znamená, Márinko? Červený kámen je věčná věrnost zasazená do démantů nekonečné lásky.«

Byl jsem hubičkou odměněn.

V deset hodin večer odjela rychlíkem.

Mému srdci se ulevilo a bylo mi lehce, jako v mladých dobách bujarých a bezstarostných. Nemohl jsem spát. Toulal jsem se po ulici v noci. Zaslchl jsem valčík »Valse triste« ze sklepní vinárny. Melancholická nálada, ač nebyla v souzvuku s mým plesným rozčilením, připomínala mi tolik, že jsem neodolal. Ocítl jsem se v baru. Nalíčená Pavla mne velmi potrhle uvítala. Opakovala jako vždy: »Kde se potloukáte?« Necítil jsem nijaké zneuctění své nálady, ve které jsem bezstarostný tonul před několika hodinami.

Pavla přinesla láhev v ledu. Naplnila dvě číše podle svého zvyku. Přitukli jsme si.

»Co to znamená?« zvolala užaslá, okazující na zlatý kroužek na mém prstě.

»Nu, co — prsten.«

»Ale to je snubní prsten.«

»Možná.«

»Ale kdo by mohl v celém světě říci, že Artuš se oženil!«

»Můžete se, Pavlo, také něčemu diviti,« odvětil jsem a naznačil, že chci býti sám.

Udivená, s přihloupkým výrazem rozpačitosti odešla, mávnuvši rukou nad hlavou, jako by slyšela něco neuvěřitelného.

Pospíchal jsem, abych byl brzo s lahví hotov. Nevyčítal jsem si nic jako jindy v tomto hýřivém zákoutí.

Za několik dní opět přijela paní Rosenová. Pronesl jsem toto jméno s takovou grimassou, že mi pohrozila.

Vzdálenost, přestávky v schůzkách okrášlily drahocenné naše odpolední a večerní tête-a-tête.

Svěřila mi tajemství, jež mne nepřekvapilo.

Přitulila se ke mně a řekla:

»Prála bych si, aby měl tvé oči.«

Toho večera rozloučili jsme se ve větší rozháranosti a na delší dobu nežli jindy.

Ale v našem rozloučení byl slib příštího shledání.

»Na shledanou, hochu můj!«

»Na shledanou, krásná Mary!«

ZÁHROBNÍ POMSTA.

Můj přítel Karel Malina nebyl o nic všednější ani zajímavější, nežli bývají čtyřicetiletí staří mládenci průměrné elegance a průměrné kariery v pohodlném úřadě bankovním. Věnoval pozornou péči svému zevnějšku, sčesával opatrně své řídoucí vlasy, černý nakroucený knír udržoval jeho tváři mladý výraz. Střídal často kravaty, vůbec snažil se dosíci té distinkovanosti, jež bývá ctižádostí bankovního úředníka. Ale zachovával ve všem umírněnost, zrovna tak jako byl zdržlivým a šetrným. Rád imponoval lidem, liboval si v zábavách a okázalosti, avšak vždy s opatrným zřením na svůj rozpočet. Měl několik zámožných přátel z mladších let, kdy protloukal všechny bály, byl členem tanečního kroužku »Tulipáni«, byl zván do rodin a prodělal s velkým zápalem a s přechetnými kočičkami celou tu kampaň mladého podnikavce, jejímž cílem je bohatý sňatek. Malina propásl buď vhodnou příležitost, byl mnohdy velmi roztržitý a pohodlný, a snad se též nedovedl uplatnit, nebyl účinný ani imponující. Šel k staromládenectví. Ne-

věděli jsme, že by měl nějakou vážnější známost, nebo dokonce nějaký poměr, které slovo mělo mezi námi zvláštní přízvuk. Nikdy nevyhýbal se ženám. Byl velmi dvorným a dodával si vzhled nudícího se záletníka. A tak se všeobecně říkalo o Malinovi, že je fešák, že jistě poznal mnoho pěkného, ale že jeho milostné historie byly úzkostlivě utajeny náležitou korektností. Tím vším dovedl obklopiti svou dosti jednoduchou osobnost jakousi zajímavostí.

Samolibý Malina udržoval pečlivě toto zdání o sobě. Hrál velký život, pokud je to možné na malém jevišti pražském snaživci, který nemůže si dovolit větší přepych. Tváře se zachovalým, navštěvoval společnosti, bylo ho vidět často v kroužku hezké dámy, provázené netečným a stárnoucím manželem a družinou čilých ctitelů, zasedal u stolu denních hostů v restaurantu hotelovém. Byl velmi hovorným a ozbrojen jistou průměrnou vzdělaností a velkou zásobou anekdot, mluvil o všem, vmísil se do každé debaty, neřekl nikdy nic zvláštního, ale též ne příliš hloupého.

Některí lidé ho trpělivě a shovívavě snášeli, pokládali ho za člověka bon tonu, jiní ho vyhledávali jako zábavného společníka, ale mnozí, jako můj starý přítel Nesvadba, se cítili v jeho blízkosti jako by je na nože bral.

»Ten chlap mi zájždí do nervů,« ošíval se starý bonvivant, když slyšel Malinovy anekdoty. Divil jsem se, že Nesvadba, mající sám

velkou zálibu ve vtipech a impertinencích, nevražil na Malinu a činil ho terčem svých zlomyslností.

Znal jsem se s Malinou od mládí. Prožili jsme mnohé veselé chvíle a ostali jsme kamarády, jako dva lidé ze stejné společnosti, kteří si nikdy nepřekáželi a nikdy neprospěli.

Byl jsem o něco mladší nežli Malina, žil jsem lehkomyšlně, jak se žije u věku, kdy muž je schopen každé hlouposti a nepravosti pro ženu. Lacině vyšňořený Malina pohlížel se shovívavou ironií na nevážnost mého života a na mé pošetilosti.

»Myslíš si, že jsi bůh ví jaký skvělý záletník,« řekl s úsměchem, »a zatím jako student nebo kadet běháš na dostaveníčka s děvčaty z krámů a čekáš u divadla na svou baletku, jež je zrovna tak pořouchlá a nerozumná jako ty.«

»Slečna Růža je nejroztomilejší dítě a tančí lehká, vzdušná, gracesní jako jarní vánek. Nemysli si však, že jsem nějak tento . . . Je to jen veselé intermezzo . . . Takové historie nejsou osudem, pouze povrchní epizodou. Však ty bys též . . .«

Mávl rukou velmi elegantně:

»Nezapomeň, kamaráde, že mám jisté zkušenosti — a hlavně vkus! Nemohu se ocnouti v nějaké banální ani nevzhledné historii. Mne nadchne jen žena svrchovaně elegantní a zajímavá.«

»Výborně, Karle. Udrž se na této výši, sice

skončíš přes všechnu svou filosofii a vybíravost jako ti staří mládenci, kteří se žení se svou hospodyní nebo s letilou bohatou vdovou.«

Malina škubl tvář, ale neřekl nic.

Chvilí jsme kráčeli mlčky.

»Dnes večer u Černého koně, ano?« pravil z nenadání.

»Mohu přijít později.«

»Ah ano, hrají dnes »Copelii« a musí doprovázet svou baletku — jistě až někam na Žižkov!«

»Nesměj se tak procovsky! Třeba na Žižkov a kdyby to byla švadlena, může být vášnější a zábavnější nežli slečinka z velkouzenářské rodiny.«

»Jaký jsi eklektik ve své erotice!« zasmál se.

»Snad diletant!«

»Z dálky jsem již viděl na Palackého nábřeží vysokou, štíhlou postavu vytrvale mladého starce Nesvadby, jenž svým přímým držením a ráznými pohyby, svým velkým, bílým knírem v zarudlé tváři podobal se vysloužilému důstojníkovi.

Když vzbuzoval údiv, že nestárne, odpovídal vesele: »To je následkem setrvačnosti.«

»Jdete také na čaj k paní Chaurové?« zvolal, přibližuje se ke mně.

»Ano, ale ještě je brzo, nechci uvíznouti v prvním salonu mezi klečkami.«

»Pravda, později se spíše někde uvelebíme stranou.«

Nesvadba se mi zavěsil pod rámě a pomalu jsme šli pod stromy nábřeží.

Statný, žertovný muž, jenž po několika letech bezstarostného mládí převzal po otci chmelačský obchod, pětadvacet let se dřel v pisárně, plahočil po cestách a tahal s agenty a dohazovači, a vyšinul se na nejpřednější místo, odevzdal jej svému synovi a vrátil se opět k bezstarostnosti svých začátků. Zdravý a svěží, nedopřával si oddechu. Všude byla nápadná jeho ramenatá a pružná postava. Jako dříve běhal po dlažbě upachtěný, nedočkavý, nebo jezdil ve svém coupé s jedním koníkem mezi bursou, bankami, obchody a kavárnou francouzskou, tak i teď stále brousil po Praze. Ale již ne jako neúnavný kupec, ale jako darmošlap. Někdy mihl se ulicemi jeho žlutý automobil, z něhož vlál dámský závoj. Bylo ho viděti na všech místech, kde se bavila mládež a lidé jeho druhu, finančníci, továrníci, umělci, obchodníci, sportsmeni, v kavárnách, barech, bodeze a večer v nějakém restaurantu neb vinárně noční.

Sblížili jsme se, ač byl o hodně starším. Porozuměli jsme si, v jistých otázkách života měl volné názory moudrého epikurejce. Byl oblíben, neboť byl úslušný, zábavný a příjemný. Často jsme si pohovořili o rozkošných chvílích při číši vína.

Na druhém chodníku kráčel Malina upjatý v redingotu. Neviděl nás.

»Jde také k paní Chaurové,« řekl Nesvadba. »Tam se mu asi nepodaří ulovit bohatou nevěstu. Děvčata se dnes tak brzo zasnubují a všechna jsou již zadána, i nejmladší dcera ředitele Kaliny.«

Nesvadba, jenž o všem byl důkladně zpraven ve společnosti jako dříve ve světě obchodním, mínil, že Malina již dohrál svou úlohu, a že pomýšlí vůbec na něco vážného. Nanejvýše lehká pletka s nějakou vábnou paničkou, aby udržel svou pověst.

Nesvadbovi hrály oči, když se vysmíval Malinovi.

»Ano, má velké ctižádosti, nevyléčitelný ješitník. Sám mi řekl své opovržení nad mými někdy plebejskými choutkami. Jeho ješitnost může ho povznést k velké dámě.«

Nesvadba se dal do smíchu.

»Kdybyste věděl, jak nás Malina všecky balamutí! Hraje tuto okázalou komedii, aby zakryl skromnější skutečnost. Znáte továrníka Hellera? A jeho buclatou paničku?«

»Nikdy jsem o nich neslyšel.«

»Tak možná u Chaurů se o nich něco dozvíme.«

Dvakrát měsíčně v pátek shromažďovala se v salonech paní Chaurové rozmanitá společnost, ale celkem významem, titulem i majetkem stojící asi na stejné úrovni.

V prvním salonu paní domu, obklopená svými přítelkyněmi, vítala příchozí. Vysoká, robustní, nápadně obléknutá a nalíčená, zářící

diamanty, s rudou kůží v hustých vlnách temně černých vlasů, zachovávali svěžest a příjemnost svého nepravidelného obličje, uvyklá udivovati, podávala hostům ruce pronášejíc stejné roztomilosti.

Nesvadba, pozvedající její bílou, hebce vypestěnou ruku k ústům, neopomenul jí říci uctívou poklonu. Usmála se, představila nás dámě, která po prvé se u ní objevila.

Vešli jsme do vedlejšího, většího salonu naplněného hosty, z nichž někteří se velmi živě bavili a jiní přešlapovali, unudění, prohlíželi obrazy a nevěděli, s kým se dát do řeči. Tací opuštěnci, skromnější lidé, kteří nahodile se octli v cestě paní Chaurové, zvoucí kde koho, obyčejně po půl hodině, když vypili šálek čaje, zmizeli po anglicku.

Několik děvčat, dvě byly skutečně hezké, rozprávělo vesele s vytáhlými, oholenými mladíky.

Děvčata byla ze zámožných známých rodin a znala se mezi sebou i s mladíky, jako by byla mezi nimi jistá přibuzenská důvěrnost. Méně významní mladíci, kteří nesouvisí s tímto okruhem pražské společnosti, dosti nepřístupným, musí přešlapovat unuděně a brzo se vytrahit.

MLádež dovádívě povykovala. Vyprávěly se události z tenisu, mluvilo se o divadle, štíhlý mladíček zašeptal útlé dívce panenské tváře, ale velmi čilých očí, cosi odvážného. Zapískla nezbedným smíchem.

Znal jsem některé z dam i z jinochů již jako

děti, když jsem navštěvoval domácnost jejich rodičů. Bylo mi trochu stísněně, cítil jsem, jak již stárnu, když mi slečinky podávali ruce jako příteli rodiny.

Ohlížel jsem se po Malinovi. Nebylo ho viděti.

Nesvadba, jenž žertoval v hloučku mládeže, pobavený svižností dívek, pravil, že najdeme přítele asi v modrém salonu, kde se podávaly likéry, doutníky a čaj.

V modrém salonu bylo nejhlučněji. Několik pánů a dam stálo kolem velkého stolu s láhvemi a zákusky, nebo sedělo v hlubokých, kožených křeslech klubovních.

Malinu jsme našli ve společnosti paní Sýkorové, stárnoucí dámy, která však houževnatě udržovala poslední stopy svých vnad i svou pověst nezmarné koketky.

Oba se rozložili v pósách efektních na causeuse o dvou sedadlech v podobě osmiček.

Malina pozvedaje pravici s malíčkem a ukazovákem okrouhle sevřeným, vypravoval cosi velmi delikátního. Paní Sýkorová široce rozvírala podbarvené oči a usmívala se sladce.

»Nebudeme je snad vyrušovat,« namítl jsem.

»Naopak, zavděčíme se jim. Nikdo se zde tak nenudí, jako ti dva,« zasmál se Nesvadba.

A skutečně, sotva jsme oslovili párek na malém divanu, povstala paní Sýkorová a odstoupila k oknu, ke skupině palem, odkud po-

kuřující rytmistr dělostřelecký chvílemi k ní vysílal rozzářené, krátké pohledy.

Nalili jsme si čišky curacao. Nesvadba přitukl Malinovi a řekl:

»Na shledanou zítra u Hellerů.«

Malina si přejel knír rukou.

»Jak víte, že . . .«

»Vím o všem. Nesetkali jsme se tam ještě. Máte své zvláštní dny, že?«

Malina pohodil hlavou a pohlédl na mne, jako by mne povzbuzoval, abych nepřikládal nijakého významu tomu, co se hovořilo.

»Heller je též můj dobrý přítel,« pokračoval Nesvadba s lehkou potměšilostí, »i jeho boдрá ženuška. Znám je ode dávna. Míval jsem s Hellerem též co dělat. Dosud jsme v správné radě strojírny holešovické. Ale nevím, jak to vše dlouho bude trvat. Chudák skomírá. Byl vždy neduživý, bezkrevný, žlutý, jako by v něm život uhasínal.« Malina jen potřásl hlavou. »Náš přítel Heller,« mluvil Nesvadba, nalévaje si novou sklenku benediktinky, »je dobrý, řádný muž. Jeho závod nebyl zvláště veliký, ale přece ušetřil takové jmění a uvedl obchod do takového stavu, že paní Růžena bude vdovou velmi žádostivou, zejména aspoň v ohledu finančním, že, pane Malino?«

»Něznám poměry,« odtušil úředník krátce.

Přidružili se k nám dva páni, mluvilo se o poslední řeči Kramářově, o defraudaci v jistě bance, o nové operetě Fallově, až konečně si

Nesvadba vzpomněl na partii makaa v kavárně a odešel, pokynuv Malinovi:

»Zítřka u Hellerů.«

*

Seděli jsme s Malinou v kavárně u okna. Přítel často děkoval na pozdravy mimojdoucích. Měl spoustu známých, což mu zřejmě lichotilo, neboť se cítil přední osobností pražskou.

Ptal se mne, proč jsem nebyl na soirée u velkostatkáře Mockra.

Odvětil jsem, že se nudím ve společnosti příliš zábavné. Je to již jednou omrzelost a únava člověka, který po léta byl ve všech možných kruzích.

Sňál se mi se svou obvyklou převahou:

»Ale tak dalece ještě nejsi znaven, abys nemohl běhat po dostaveníčkách. Onehdy tě někdo viděl se sedmnáctiletou dívčinou v Jelením příkopě.«

»Člověk bere své dobro, kde je nalezne, pravil Molière.«

»Mne by skutečně mrzelo, kdyby lidé měli strkat čumáky do mých intimností. O mně se přece nic neví nanejvýše nějaká domněnka nebo klep. Nejsme již v těch letech, kdy jsme byli bujni jako mladí oři a brali všechny překážky.«

»Ale přece si můžeme dovolit občas nějaký i krkolomnější steeple-chase.«

Malina přimhouřil oči a odtušil:

»Jsem pro mlčení a uzavřenost. Zažiju-li nějakou bláznivou historii, musí to být něco zvláštního a nevšedního. Žena, která nemá chic, grácii, neexistuje pro mne.«

Byl jsem Malinou udiven a rozveselen.

»Brávo, příteli, jsi opravdu muž vybraného stylu. Škoda tě pro tu nepatrnou společnost naši.«

Vzpomněl jsem si na Nesvadbovy narážky a na jisté poznámky bližších známých Malinových o důvěrných stycích bankovního dandyho s rodinou Hellerových, s neduživým chřadnoucím obchodníkem a s jeho příliš kyprou malou paničkou s červenou, zdravou tvář spokojené matky měšťanské.

Cítil jsem, že v historii mého přítele, který chtěl nám imponovat svými urozenými choutkami, je utajeno něco komického.

*

V operetě »Mamsell Nitouche« vystupovala pikantní subretka, okouzlující jinochy i šedesátileté seladony. Starý Nesvadba nemohl ovšem scházet v divadle. Seděl v loži své rodiny. Byl sám. Jeho syn zřídka navštěvoval divadlo, pracoval pozdě do večera v pisárně a věnoval se tím vážněji svým podnikům a své domácnosti, čím lehkomyšlněji je zanedbával jeho stříbrovlasý otec.

Navštívil jsem Nesvadbu v loži. Byl jako vždy v příjemném rozmaru. Oči mu hrály, když líčil svůdnost subretky. Pojednou se pře-

rušil ve výlevu svého nadšení a ukázal pokynem hlavy na přízemní loži:

»Podívejte se, Malina se sluní mezi Hellerovými. To je divné, dosud se s nimi příliš neokazoval. Zajímavý trojlístek! Heller scvrklý, skomíravý, udržuje se pár dní na životě, pokud mu jeho ledviny dovolí. Jaký kontrast jeho robustní, vydatná žena. Rubensovský zjev, ovšem více okázalý nežli sličný. Ostatně je to hodná, příjemná panička, která pohodlně a mlsně užívá světa. A mezi nimi nápadně se vyjímá Malina, ulízaný, úzkostlivě upravený a upjatý, tvářící se, jako by ze své noblesy snížil se k nepatrným měšťákům.«

Malina pohlížel na obecenstvo s unuděnou tváří, tvářil se tak urozeně, že nikdo by netušil v něm bankovního úředníka. Šel koupit bonbony pro svou sousedku. Když vycházel z cukrárny, uchopil ho Nesvadba pod paži a smál se:

»Co letíte s tím kornoutem jako zamilovaný mladík? Bavíte se výtečně s veselou paní Helerovou?«

»Co si myslíte?« odtušil Malina zrudnuv a smál se nuceně. »Staří známí . . . a trochu příbuzní . . .«

»Zdá se, že jste příbuzní se starým Helerem,« usmál se Nesvadba jízlivě, »snad z toho kouká i nějaké dědictví. Tak jen se přičiňujte, příteli.«

Malina, vrhnuv na Nesvadbu rozzlobený pohled, odkvapil do lože. Více k nám nepo-

hlédl a tvářil se, jako by jej představení velice zajímalo.

Od té doby bylo zřídka vidět Malinu. Opustil své kroužky v hostincích, zapomněl na svůj stůl v kavárně, neukazoval se v salonech. Divil jsem se, že on, tak horlivý a stále dychtivý zábav, vyhledávající five o'clocky a soirées, honosící se svými známostmi, náhle odstoupil stranou.

Nesvadba shledával též, že s Malinou se udála podivuhodná změna. A vyzvednuv obočí, pravil významně:

»Kdo ví, čím nás nepřekvapí.«

Ukončiv krátkou, povrchní historku s baletkou, a po aféře dosti mrzuté, která učinila náhlý konec mému teprve začatému románu, po němž jsem se cítil nevolným v t. zv. slušné společnosti, která odpouštěla pouze tajné, nepohoršlivé skandály, odjel jsem na cesty. Toulal jsem se po vzdálených krajích, vyhledával jsem místa klidu a umění a žil jsem v bylé osamělosti. Má krev a mé nervy se uklidňovaly po bouřích posledních let, jež měly zrychlené tempo finale mládí. Cítil jsem, že jsem našel toto uklidnění a vrátiv se po delší době domů, setrval jsem nadále v té samotě, jež byla mou truchlivou a sladkou útěchou v rozkošných dálkách, v horách, u moře, v snivých městech toskánských.

Jediný člověk, s nímž jsem se chtěl setkat,

byl starý bonvivant a filosof Nesvadba. Napsal jsem mu lístek. Odpověděl mi, že se sejdem, ale zcela sami, v uzavřeném místě. Má zajímavé novinky. Navrhl zvláštní kabinet v lahůdkářské vinárně.

Našel jsem ho v malém pokoji, na konci chodby vinárny, vzdáleném od hlavní místnosti, kde hrálo kvartetto. Byl to tichý, skrytý koutek, k němuž vedly dva vchody, jeden velmi diskretní z pobočné ulice. Úhledný salonek, upravený pro tajná dostaveníčka.

Nesvadba již seděl v křesle a zabýval se studiem jídelního lístku. Byl veselejší, červnější a zdravější nežli kdy jindy. Víтал mne hlučně:

»To je dost, že jste se vrátil. Již jsme mysleli, že uvíznete ve svém vyhnanství!«

»Trochu jsem se cítil psancem...«

»Snad byste si něco nedělal z pražských klepů? Praha snese jiné aféry nežli byla vaše. Ani náš přítel Malina neudělal zvláštní sensaci...«

»Co se stalo?«

Nesvadba mávl rukou nad jídelním lístkem.

»Později vám řeknu vše. Teď se postaráme o pěkné menu.«

Okázal jsem na lesknoucí se kredenc moderního stylu, koberce, na široký divan plný hebkých, hedvábných podušek.

»Do tohoto rozkošného kabinetu nechodíte snad na porady o obchodech?«

Nesvadba přimhouřil oči a odvětil ledabyle, skrze zuby:

»To víte, že se vždy přizpůsobím okolnostem a jednám podle anglického přísloví: pravý muž na pravém místě.«

Nesvadba nemluvil o svých tajných spádech ani v době, kdy byly pravděpodobnější.

Zazvonil a číšník pohlížel s ponížným obdivem na starého pána, jenž mu dával rozkazy dokonalého znalce francouzské kuchyně. Večeřeli jsme pomalu, můj přítel dovedl se nadchnouti pro langustu, znamenitý fileť a pro starý, jiskřivý a ohnivý chambertin. Hovořil vesele, zrudlý, s lehce zpocenými tvářemi, vyprávěl historky ze společnosti a z divadla, z Mariánských Lázní, byl živou kronikou všech afér, vdavek, rozvodů, příhod z honeb a z heren.

Vyptával se na mé cesty. Vzpomínal se zkušeností nenapravitelného větroplacha na noční radovánky pařížské, na Maxima i Casino de Paris, na hernu a bar Scott's v Monaku a na všechny kraje a města, věnovaná požitku, modě, sportu, kde promarnil část svého jmění i zdraví.

Jiskrné, rubínové víno bordeauxské chutnalo Nesvadbovi, oči mu hrály, tváře planuly, mluvil a smál se rozjařeně, byla to jeho omlazující koupel. Byl jsem též v spokojené, rozveselené náladě, když zašumělo v sklenkách šampaňské, sbratřili jsme se oba v bujně radosti, přes rozdíl stáří, mizící však pod vlivem roz-

košnictví, jemuž jsme stejně podlehali a v té lehkomyšlné chvíli cítili jsme svou podobnost.

Finančník, rozvalený ve fauteuillu, s flustým, havanským doutníkem v ústech, zvolal hrmotně a bouchl na stůl:

»Teď k věci! K vůli tomu jsme se vlastně sešli. Mám pro tebe báječné novinky. Nevíš nic, ještě jsi s nikým nemluvil o Malinovi?«

»Ani slovo se ke mně nedostalo za tu dobu, co jsem byl pryč, rovněž ani teď. Přiznávám se, že jsem si na něj vůbec nevzpomněl.«

»Tak slyš: náš přítel Malina je ženat!«

»Hm, skutečně překvapující novinka. Myslíl jsem, že má k ženění zrovna tak daleko jako já, až z jiných důvodů.«

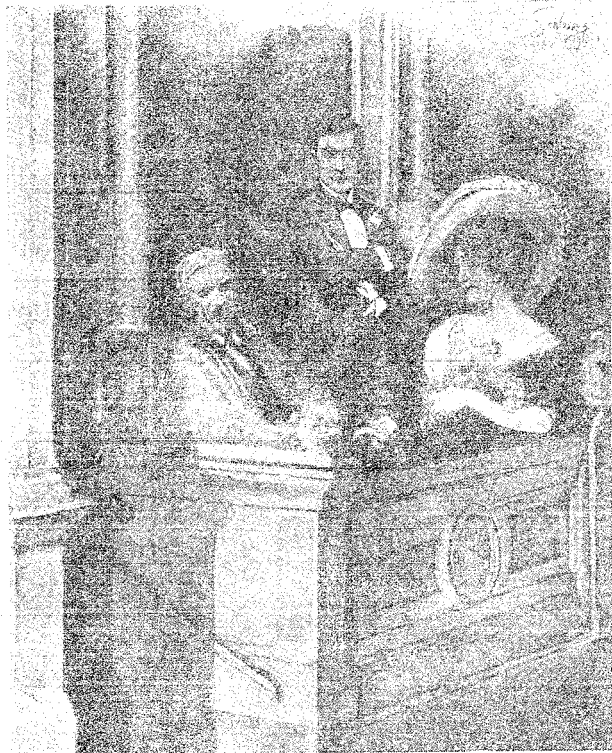
Starý pán, jež tykání činilo ještě bodřejším, nahnul se ke mně, udeřil mne přes rameno:

»Tvůj život, hochu, vylučuje každé normální a konvencionální rozřešení. Jsi zatvrzelý Don Juan. Malina ve svém stárnoucím, afektovaném šviháctví nutil se do podobné role, aby byl zajímavější, neboť přes všechny neúspěchy nevzdal se své spekulace . . .«

»A teď se mu konečně zdařila. Zjistě udělal t. zv. skvělou partii. Je krásná, bohatá, elegantní, mladá?«

Nesvadba se dal do smíchu.

»Krásná? Byla snad a je pro jednoho muže dosud. Bohatá? Uchází to. Elegantní? Hm. A mladá? Tempus passati. Nemohlo se stát nic jiného. Malina, jenž si tolik zakládal na své

osobě a myslil si, že je stvořen pro cosi vyššího, musel se spokojit sňatkem s tou usměvavou, kyprou vdovou, jež si zachovala jistý temperament a není fádni.«

»Paní Hellerovou?«

»Yes.«

»Nepokládám to za takovou pohromu. Nyňější choť Malinova neodpovídá jeho přepjatým požadavkům elegance, ale není nepříjemna!«

Nesvadba pokrčil rameny. Byl potěšen, že mohl Malinu zkarikovat a sesměšnit, antipatie smiška starochů šla do krajností.

»O sňatku Malinově nebylo nic známo, v novinách žádné oznámení.«

»Nenadělal s tím mnoho hluku. Ostal věren tajemnůstkářství, s nímž se s ní po léta stýkal ještě za života jejího muže,« odpověděl Nesvadba.

»Divím se, že celá ta věc takto skončila. Neměl jsem Malinu v podezření že tento případ bral tak opravdově.«

Nesvadba nahrnoval vrásky na čele, sleduje dým doutníku, a řekl pomalu, roztržitě:

»Je to divná historie s divným zakončením . . . Ale není dílem Malinovým. Naopak. Jeho osudy řídila ruka mrtvého.«

»Ah!«

»Malina si vdovu vzíti musel!«

»Stalo se něco mezi ním a . . .«

»A mezi Hellerem. Ano. Domácí přítel paní Hellerové váhal s tímto sňatkem. Ani ohledy peněžní by ho nedonutily, aby se snížil do po-

kojného života měšťanské rodiny. Vdova po továrníkovi měla dosti peněz, aby dovedla vybiravému a upjatému svému příteli zpříjemnit osudný krok. Ale Malina by jej nebyl ani učinil, kdyby ho nebyla vedla mrtvá ruka.«

Nesvadba pokračoval živě, pobavený historií žárlivého manžela, mstícího se ze záhrobií.

»Heller, který celý svůj život spekoval, počítal a každého prokoukl svýma malýma, zapadlýma očima, rychle mžikajícima, provedl ďábelský kousek. Byl slídivým stínem své ženy a jejího přítele, vyšpehoval jejich návštěvy a schůzky, zaznamenal vše přesně, zmocnil se i jeho korespondence. Při tom se choval k Malinovi s největší vlídností, jaké byl schopen ten vyzábělý neduživce, jehož duše byla vyschlá jako jeho tělo. Nutil Malinu stálým zvaním a vyhledáváním různých příležitostí k nejčastějším návštěvám. Poněvadž byl skoro stále churav, lékař byl u něho denně, hovořil často o své nemoci. Jednou zažertoval příšerně: »Dlouho nebudu mezi vámi. Za to Růžence prozřetelnost uchystala ještě dlouhý, moc dlouhý věk. Jen se na ni podívejte, pane Malino, jak kypí zdravím. Však to víte dobře. Doufám, že zůstaneš, Růženko, i pak při dobrém rozmaru, odkáží ti slušné jmění a výnosný závod a tebe odkáží našemu příteli. Vy dva jste pro sebe jako stvoření!« Ušklíbl se, vycenil zuby, zkrivil svou vyžilou tvář. Malina prožil jednu ze svých nejtrapnějších chvil. Odpověděl též žertovně, ale velmi nuceně. Za několik dnů Heller, jenž vždy

více chřádl, život z něho pomalu unikal, povolal si Malinu do své pracovny. Posadil Malinu do křesla vedle psacího stolku a počal mluvit, jako by chtěl prodat motor: »Pane, máte velmi určité a velmi důvěrné vztahy k mé rodině. Vím vše. Nemohl jste věc zatajit, aspoň v posledních letech, ale snažil jste se vše zamaskovat a uznávám, že jste jednal jako coulantní odběratel, totiž správný muž. S počátku pozoroval jsem vše s úžasem a nepokojem, nevěděl jsem, jak se chovat v té situaci, v níž je mnohý manžel nešťastný a každý směšný. Poněvadž se nerad rozčiluji a nechtěl jsem připojovat k svým obchodním starostem nové trampoty, opanoval jsem se a konečně byl jsem již v takovém věku a zdravotním stavu, kdy člověku nezbyvá nežli resignace a odříkání. Neřekl jsem své ženě ani slovo, ač se ve mně cosi hnulo, když jsem ji viděl často vracující se domů ve zvláštním pohnutí. Věděl jsem o všem, ale zachoval jsem úplný klid, jak víte. Pomýšlel jsem ovšem na odvetu. Mám takové důkazy, mám v rukou i vaše dopisy, nedivte se, Růženka je trochu nedbalá, a mohl jsem proti vám zakročit. Souboj je vyloučen a pak lidé mého druhu mají své praktické názory. Před soudem byl bych dosáhl zadostiučinění. Nemíluji však skandálu. Byla by to špatná reklama pro můj závod. Byl byste potrestán, ale daleko hroznější trest by stihl mou ženu. Zhrozil jsem se pomyšlení, že by za svou lehkomyšlnost utrpěla zkázou celého svého života. Znáte ji,

nedivíte se, že jsem jí zavázán za první léta naše. Ona ovšem nezná vděčnost, již zajisté bych zasluhoval.«

»Mám ji přece trochu rád a jsou jisté, dárné vzpomínky . . . Rozhodl jsem se však, že musíte nésti oba konsekvence svého poměru. Nevím, zdali vám bude má transakce vhod. Ale ať již soudíte, jak chcete, vy se musíte stát mým nástupcem. Nežertoval jsem, když jsem řekl při večeři, že vám odkážu svou ženu. Neškubejte se. Žádné námitky, nebo ještě nežli se rozloučím se světem, stropím skandál! Nedělejte si z toho nic, že má, naše Růženka trochu sestárla a stloustla. Před deseti lety se vám jistě více líbila. Obchod je pro vás velmi výhodný: stárnete; vaše stáří bylo by stále nákladnější, v nepoměru s vašimi důchody, vím též, že je vyčerpáno vaše jmění. Nu, po mé smrti budete majitelem s mými dětmi dobré továrny a dvou velkých činžáků. Zde je naše tajná smlouva, o níž se dozví jen můj notář a Růženka. Podepište!«

Nesvadba ustal ve svém vypravování, jež bylo hrou, v níž tónem a gestikulací napodoboval skuhravého starce i skoprnlého milence jeho ženy. Byl unaven mluvením i smíchem. Vyprázdnil jedním tahem číši vína. Zapálil si nový doutník.

»Tak co tomu říkáte, Artuši? Mám podrobné zprávy od lékaře i notáře Hellerova. Víím vše, co se událo.«

»Skončilo to jako každá veselohra — sňatkem?«

»Ale příliš humoru neměla ta svatební pointa. Malina se musel podrobiti svému osudu. Teď žije v ústraní. Zapadl. Neukazuje se se svou ženou a dětmi. Představoval si přece skvělejší zakončení. Opustil banku, zabývá se jen obchodem a svou rodinou. Ustálil se, stal se rozšafným občanem.«

»Teď již nebude se pšmívat mým dostaveníčkům, někdy trochu snadným . . . Ostatně jsem se také nějak změnil. Snad se docela umoudřím.«

»To bych věřil každému, jen ne vám, Artuši!«

»Na zdar!«

A sklenky zazvonily.

Nesvadba měl pravdu. K moudrosti a klidu jsem se nedostal ačkoliv jsem myslel, že jsem dospěl věku, kdy i lidé mého druhu stávají se umírněnými. Co jsem pokládal za únavu, bylo spíše vyžitím po hodování nevázaného života. A tak se stalo, že jsem se s celou svou nevážností a střetěností přehoupal ze svého nedlouhého uklidnění do nového dobrodružství. Od té chvíle, kdy jsem náhle obživil novou láskou, novým mládím a novým štěstím pod čaromocí nesmírných, hvězdně zářivých očí umělkyně Loji Milnerové, zmítal jsem se v takovém vzrypění vášně, nad kterou, jak se mi zdálo, jsem nepoznal mocnější. Ano, byla to velká bouře, a jak jsem cítil, poslední a osudná.

Vše bylo obnoveno, ozářeno v mém životě. Zdálo se mi, že rozkošná, ladná, subtilní a duchem i uměním vábná Loja vedla mne svou drobounkou, hedvábnou ručkou do čarovné zahrady. Bylo mezi námi dvěma cosi příbuzného, proto jsme tak rychle k sobě spěli. Ona nekrácela životem, ale usmívavá, svůdná, koketní tančila vzdušně, přijímajíc někdy převětivě a něžně, někdy pohrdavě a pyšně zbožňování, lásku, hold ctitelů, zbožňujících entusiastů, jako brala za vděk květinami, jimiž ji zasypávali na jevišti. Byla stejně horečně velebena, jako byla nenávistně pomlouvána. Znal jsem ji z povzdálí. Byla příliš krásná a nevšední, obával jsem se její nebezpečné moci, a viděl jsem její převahu. Věřil jsem, že je přítelkyní nesmírně bohatého, ale již vetřehého hraběte Horinského.

Když jsem se vrátil po svém bloudění v cizině do Prahy, viděl jsem Loju několikrát na jevišti. Byla poetická, svěží jako jarní květ v rolích dívek, milovnic a byla nádherna, oslňující, když hrála velkou dámu ve francouzské hře neb heroinu v tragedii. Všestranným, bohatým uměním ovládla jeviště. Byl jsem přítelem divadla, jež jsem poznal na světových scénách, a poněvadž porovnání se slavnými divy cizozemskými bylo pro Loju příznivé, mluvil jsem o ní s takovým zanícením, že Nesvadba mi nabídl, že mne seznámí s mladou, sličnou herečkou.

»Ona tě ostatně zná z pověsti...«

»No, to děkuji! Má pověst!«

»To jí právě imponuje. Snad si nemáte co vyčítat.«

Pokřčil jsem rameny na znamení, že takové povídačky pro mne nic neznamenají.

»Přijme tě velmi ráda, mluvila o tobě jako o mužích, kteří jsou jí sympatičtí a jimiž se ráda obklopuje.«

Nesvadba mne přivedl k slečně Milnerové s výmluvným vykládáním mého entusiasmu pro ni.

»Oh, vždycky přeháníte příteli,« tiskla Nesvadbovi ruku s kamarádkou důvěrností, »ale jsem potěšena, že váš přítel má zájem pro mne.«

Když jsem vkročil do malého salonku herečky, plného květin, roztomilě, umělecky a vkusně vyzdobeného přecetnými drobotinami starožitnými a titěrnostmi, v nichž si libuje koketnost a rozmar žen, pocítil jsem divný neklid, podobný znepokojení, které se mne zmocňovalo v mladších letech, když jsem se přiblížil k ženě, jež vznětlivé povahy mého druhu hypnotisovala svým pohledem a úsměvem.

Slečna Loja, usměvavá, stále vyjasněná, podávala čaj v čínských šálečkách. Mezi hosty umělkyně byla dobře mně známá starší dáma, velkostatkářka Krispenová, jež hrála velkou úlohu ve společnosti, vedle nádhery, kterou chtěla zastíniti nej přednější domy, projevovala ráda smysl umělecký. K mladé umělkyni chovala se s vážným protektorstvím, jako by ji

svou přátelskou důvěrností chtěla zušlechtit v očích společnosti, pohlížející s předsudky na herečku. V salonech paní Krispenové patřila elegantní a vlnadná herečka mezi nejvyhledávanější hosty. Zdá se, že jedna z nejvzácnějších, přelétavých, rozmarných a vždy úzkostlivě utajených episod lásky téžavé a koketní umělkyně začala v tomto saloně. Měl jsem v podezření mladého Kučeru, sportsmána, horlivého návštěvníka paní Krispenové, jež byla jeho tetičkou, že nebyl lhotejný slečně Loje.

Jiný zbožňovatel, štíhlý, asi třicetiletý muž, bezbarvé pleti, velkých, světlých očí, sledoval stále hostitelky pohledy, jako by se modlil k madoně. Byl v zřejmých rozpacích, pošku-
bával si kníry a zajíkal se, když mluvil s umělkyní. Viděl jsem ho poprvé a slyšel jsem též poprvé jeho jméno, ač jsem pozoroval, že byl dosti známým a patrně významným spisovatelem. Dověděl jsem se z lichotek slečny Loji, že pan Robert Horných je znamenitý dramatický básník a vlivupiný kritik u velkého žurnálu. Básník mne bavil, neboť jsem viděl, že za přítomnosti slečny Milnerové vybočoval z rovnováhy. Nedovedl utajit své vzrušení. Nedivil jsem se mu, nebyl mi směšným, sám jsem podléhal podobnému neklidu. Bylo to povážlivější nežli v dřívějších prudcích záchvatech náhlého vzplanutí. Ale i tentokráte jsem se ovládal až do okamžiku kritického. A ten přišel dříve nežli jsem tušil. Ačkoliv Loja nepohlížela na mne jako na člověka vážného,

znala mou minulost a přijala mne přátelsky, přece znenáhla a subtilně, měl jsem školu, v níž byli Stendhal a pí. K. profesory lásky, podařilo se mi ji přesvědčiti o srdečnosti svých citů, již neočekávala a která ji překvapovala. Její škola asi nebyla daleko od mé a představovala si, že vše bude jiné po těch několika návštěvách, rozmluvách ve společnosti a v přestávkách v divadle. Byl jsem přijat do jejího intimního kroužku. Konečně podařilo se mi uvéstí jakýsi zmatek v její zchytralou hlavičku. Pozorovala mne a poslouchala jinak nežli na počátku. Naše hovory o samotě nebo v ústraní společnosti stávaly se intimnější, jako by se mezi námi uvolnilo vše strojené, nepřirozené, vnucené společenskému styku zákonem bon tonu. Nejpříjemnějším následkem tohoto uvolnění byla vzájemná sdílnost a odkrytý zájem o vše, co se nás týkalo. Tak se vyvinula upřímnost, v níž nám bylo tak hřejivě, a jež dala našim rozmluvám té veselosti, která dva, kteří nejsou naivní ani nezkušení, přivádí daleko rychleji a hravěji k cíli, než sentimentálnost.

Nikdy nebyla sentimentální, ale často líbivě melancholickou. Její melancholie připomínala unylou vůni růže v podvečer.

Po divokých bouřích, temných a bolestných záchvatech úzkosti, po otravě pusté nudy a spleenu, když již jsem se odevzdával beznadějně své životní zbankrotlosti a šel jsem vstříc trpkosti a úpadku odzbrojeného stáří, náhle se chmury rozptýlily, stesk a hořkost

zmizely, vše se vyjasnilo. Cítil jsem nové rozohnění pro ženu. Ty pocity, jež mne vedly k vítězstvím, a též k nejhoršímu pádu a zhroucení, jež byly mou slávou i potupou, objevily se, vzkrísily mou duši, hluboce a světle, bez všeho cynismu.

Tento zázrak provedla čarovná Loja. Byla též veselejší, bezstarostnější a zdálo se, že byla tak šťastná jako já. Na počátku našich důvěrností mi řekla:

»V žádné společnosti necítím se tak svobodnou jako ve vaší. I moje divadelní nervosa mne opouští.«

»To je zárukou, že zůstaneme přáteli.«

Podala mi ruku náhlým pohybem, poněkud efektním, jak bylo jejím zvykem na jevišti.

Zlíbal jsem krásnou, běloučkou ruku s jemnými prsty, jejíž tragická gesta v umění byla modlitbou a hudbou jako ruka Duseové.

Pravil jsem pomalu a vroucně:

»Nevím, jak vám vyznati, co pro mne znamená tato chvíle. Mou duši zmítá chaos slov vděčnosti a zbožňování — jsem příliš zmaten.«

»Zmaten snad, ale nezdá se, že v rozpácích. Víím, že jste byl často v podobných situacích.«

»Jste dobrá, umíte odpouštět.«

»Nemohu být vaším soudcem.«

»Mluvíte ke mně tak přítulně. A znáte mou minulost?«

Usmála se hrdě a změřila mne.

»A znáte vy mou?«

Nevěděl jsem, co odpovědět. Obával jsem se, že se tvářím velmi hloupě. Pomohla mi z nesnází. Prozpěvujíc, postavila se před zrcadlo a pravila:

»Jak se vám líbí můj nový účes?«

»Velkolepý nápad!«

»Ale ne můj. Jsem ráda, že se vám líbím!«

Otočila se rychle. Oči jí divoce a bujně zasvítily.

»Musím do divadla. S bohem!«

A ztepilá, hrdá, vztyčená, s jakousi tklivou rozkoší na rtech rozpráhla ruce a...

Přissál jsem se na její rty v prvním políbení jako šílený.

»Na shledanou,« zašeptala.

Bylo mi, jako by kouzelný žár vlil mi do krve ohnivý polibek zbožňované ženy. Nemohl jsem se dlouho vzpamatovat.

* * *

Lahodné splnutí, podmínka vášnivě, vroucí lásky změnila nás oba. A jako někdy bývá, že dva milenci, kteří žijí jen pro sebe, stále na sebe myslí, přejímají navzájem své návyky a někdy se stávají sobě podobnými, tak i já a Loja jsme stejně zjemněli a oduševněli v pocitech společných. Ona v mé přítomnosti byla prostá, byla více dívkou nežli ve společnosti, a zbavená své nucené posy herečky a obdivované krasavice, byla daleko přístupnější. Zapomínala na své starosti umělecké, na únavu

zkoušek, hádky se švadlenami a triviálnost zákulisí, mírný úsměv neopouštěl její rty.

Já cítil blaho, jakého jsem dosud nepoznal. Má nevázná povaha, má hýřivá ledabylost a záletnictví, vše, co činilo můj život bouří, dobrodružstvím, užíváním, jako by spadlo se mne a cítil jsem se tak čistým a osvobozeným, jako bych se obrodil v zázračné koupeli. Ve chvílích samoty byla má duše naplněna jí, jako je duše zbožného fanatika věřícího prosycena zbožnou extasí. Vášně mne neopustila, ani mé horoucí vyznávání ženy. Teď jsem se kořil nejkrásnějšímu idolu. Bývalou společnost svou jsem zanedbával a po svém návratu z ciziny jsem neobnovil mnohé styky, zvláště v rodinách, kde mne odsuzovali a pomlouvali.

Kromě Nesvadby, s nímž jsem někdy večerel a jenž taktně a příjemně naznačoval, že ví všechno, a kromě Krispena a literáta Hornycha, kteří neúnavně obklopovali herečku, nesetkal jsem se skoro s nikým.

Ale někdy ve chvílích nejružovějších byl jsem náhle zachvácen úzkostným sevřením srdce. Byl to obvyklý záchvat strachu před budoucností. Přes všechno jsem neztratil svou skeptickou filosofii. Viděl jsem určitě a ostře. Věděl jsem, že minul věk, kdy mohl být můj poměr s Lojou trvalým, neb aspoň dlouholetým, věrným svazkem. Nemohl jsem nabídnouti jí možnost skvělé existence. Milovala skvělost, libovala si v oslnění nejen na jevišti a byl jsem jist, že její náklonnost a lásky-

plnost ke mně rázem uhasne, objeví-li se mocnější, mladší, bohatší a snad i zajímavější soupeř. Byl jsem připraven, i teď, kdy jsem nemohl mít sebe menší pochybnost nebo nedůvěru, že mi bude odplaceno to, co jsem spáchal na nejvíce milující ženě.

Přirozená odplata, nutné finale takového života. A poněvadž jsem byl jist, že katastrofa nepřijde snad až za nějaký rok, lehce jsem rozptyloval příšery zoufalosti a vesele jsem se těšil z přítomnosti. Carpe diem, ostal jsem věrným svému starému heslu.

V blažené souhře stejně milujících srdcí vynalézali jsme nové požitky, které činily náš život rozkošným. Loja nebyla již tak rozrušena, unavena a utýrána divadlem, byla ozbroužena proti jeho vulgárnosti, ovzduší kulis nečpělo jí jako dříve, neviděla a neslyšela nic z toho rmutu intrik a věnovala se jen práci v zaujetí celé své bytosti. Její krása nebyla nikdy tak neskonalá, její umění tak vítězné. Úpěchy ji opíjely jako chvíle vášnivých výlevů našich.

Novým životem se uspokojila, zladila a ještě více skrášněla, a zdálo se, že ji opustily jisté libůstky, které ji vyrušovaly a které jí bránily soustřediti se úplně v práci jako teď.

Ve své snaze, co nejdéle zadržeti chvíle, nad něž nebylo a nebude velkolepějších, dbal jsem o to, aby se Loja ani okamžik nenudila. Využítkoval jsem každé příležitosti, abych byl u ní neb s ní, ale nikdy jsem nepřekročil mez,

za kterou i nejintimnější poměr by mohl ošumět. Nebylo nic, co by rušilo náš vztah elegantní a intelligentní, hodný neobyčejných lidí.

Ve sladkých záchvatech lásky, které byly nejpůsobnější, když se vrátila po představení s lehkým nátěrem líčidla, s očima rozjasněnými, rozechvěná pocitem úspěchu, tehdy odávala se jako žena šilící vášní a jako dívka svedená nepoznanými zkušenostmi.

V takovém vzbouření bláhovém zašeptal jsem:

»Budeme se mít rádi, Lojo, budeme se vždy mít rádi.«

Měla oči přivřené a na rtech horkých mihl se matný, záhadný úsměv.

»Budeme se mít rádi,« pravila nahlas, pomalu, s tichým povzdechem; »oh, rádi! Ale slovo vždy není pro tebe ani pro mne.«

Nepřekvapilo mne, že tak odpověděla na můj nápad naivní. Ah, taková romantika, k smíchu! Cítil jsem, jak jsem byl malým.

Nikdy pak nepadlo slovo, jež by mohlo vzbudit podezření, že nechápeme své vzájemné závazky a nezbytnosti. Loju i v nejroztomilejší lehkomyšlnosti nikdy neopustila její hrdá povýšenost a s resignací jsem hleděl vstříc svému osudu, až i přes mne půjde dál a výše.

* * *

V salonu paní Krispenové, který jsem již dávno nenavštívil a kde jsem našel staré známé, nebyla ještě Loja, obvyklý host five-o'clocku její přítelkyně. Jak jsem se rozhlížel a pozdravoval, spatřil jsem Malinu s šálkem čaje u etažeru stojícího v pose člověka, jemuž záleží, aby byl pozorován. V tom ohledu se nezměnil. Tiskli jsme si ruce, jako dva kamarádi, kteří se již dávno neviděli.

»Tys pořád ten starý,« řekl Malina a připadal mi prostším, bez dřívější strojenosti, »léta ti neublížila. Máš velké štěstí, že tě život neunavuje ani nenudí.«

Mávl jsem rukou odmítavě:

»Co můžeš vědět.«

»Vím tolik, že jsi dosud neochabl. A to ti závidím.«

Cítil jsem, že Malina má snahu říkat příjemnosti. Změnil se. V jeho zevnějšku byla obvyklá pečlivost bez upjatosti. Z jeho obtloustlé, spokojené tváře zmizel výraz ješitnosti. Bankovní švihák, společenský snaživce, proměnil se, jak mne na první pohled napadlo, v rozvážného pracovníka, důstojného otce rodiny. Vzpomněl jsem si na uštěpačné poznámky Nesvadbovy, usmál jsem se, ale Malina nebyl mi směšným. Rozhodně obratem ve své existenci získal, dosáhl svého ideálu, měl wertheimku a ekvipáž jako zbohatlý uzenář a vyvázl zcela z nesnází svého úřednického rozpočtu.

Odpověděl jsem mu:

»A já tobě závidím právě tvůj mír v existenci, který je u mne bojem. Nemám snad talent k něčemu podobnému, osud mně nedopře dospěti k cíli přiměřenosti a spokojenosti jako tobě.«

S úsměvem blahobytníka odtušil:

»Nelituji ničeho. Vybočil jsem z kolejí, po nichž jsme se někdy hnali stejnou cestou. Ale co u tebe, vždy oplývajícího vším, bylo dobrodružným, u mne bylo poněkud bohémským.«

Domácí paní přerušila naši rozmluvu a odvedla Malinu, aby ho někomu představila. S obvyklou hlučností vešel do salonu Nesvadba. S mnohými poklonami a líbání rukou, provázenými žertíky, propletl se ke mně. Byl zarudlý, s očima svítivýma. Poznal jsem, že přichází z podvečerní partie makaa v bodeze. Smál se, přimhuřoval oči a přidušeně pravil:

»Malina je tu. A jaký se stal buržusta z neodolatelného!«

»Nekřič. Mohl by tě slyšet.«

»Nevidáno, řeknu mu to do očí.«

»Vždyť je teď tvým kolegou. Je správním radou v Pražské bance, čímsi v živnostenské a obchodní komoře a záhy se stane císařským radou.«

»To jsou zase příjemnější stránky odvety starého Hellera.«

»Malina vůbec si celou novou situaci dovedl zpříjemnit.

Nesvadba se zasmál, řekl cosi o sympatii dvou bývalých kamarádů z mokré čtvrti a

obrátil se k Malinovi s přehnanou bodrostí ho přivítal. Pochválil jeho zevnějšek gratuloval mu k nové existenci, zahrnoval ho komickými poklonami.

»Ale teď je již konec dalesu a flámování! Již se nehrbíte v bance před ředitelem, bývalým četníkem, a ve své rodině, po boku roztomilé ženy a ještě roztomilejších dětiček se zotavujete po veselých nocích, jež jste probíjel s Artušem!«

Tímto tónem pokračoval rozjařený Nesvadba, ale Malina, potlačivši se svou vrozenou opatrností nelibost, brzy odkvapil.

* * *

Několik dní na to vyjel jsem si s Lojou odpoledne do Královské Obory.

Nechali jsme fiakra stát u restaurantu a šli jsme do parku k rybníku.

Nepotkávali jsme mnoho lidí. Několik chův a paniček s dětmi. Párek mladých lidí, usmívajících se všemu i nám dvěma. Na lavičkách seděli staří lidé, vyhrňvající zkrehlé údy.

Loja měla svůj den, kdy rozkvétala nejpyšněji. Krásná a svůdná ve své po prvé oblíbené toaletě, kráčela vesele a vzrušeně parkem, radostná milénka, šťastná sluncem, květinami, naší samotou.

Veliké stromy, platany, duby, smrky a cizokrajné podivné kmeny jehličnaté, označené názvy, lehce šuměly nad námi. Lehký sten se

vlínil jasným, ztichlým vzduchem a v tom okamžiku na opuštěné cestě pocítili jsme oba jakousi stísněnost a záměšnost.

Paprsky slunce příliš žhavě rozlévaly mdlobu žáru. Kvetoucí keře růžové šířily silnou vůni. Byly bohaté a bujné v hustých skupinách a jejich barvy rudé, bílé, žluté smavě zářily. Pohybující se v lehkém vanutí větru, rozlévaly lístky příliš rozvitých květů. Z korun košatých stromů šveholili ptáci, vážní, černí drozdi přeletovali po trávnících. A všechno bylo půvabným, obdivujícím očím mé milenky.

Loja mlčela, na jejím čele tkvělo úporné přemýšlení. Rozhlédla se do širých zelených trávníků mezi keři a stromy a pravila s povzdechnutím:

»Život by byl krásný a šťastný, kdybychom nestárli, nechřadli, neumírali...«

Mívala příkré obraty v náladě. Uprostřed bezstarostné rozmarnosti pojednou si připomněla, že vše, co nás těší a blaží, musí skončit před neodvratným koncem a zničením.. A myslila na náš rozchod, očekávala smutně, ale odevzdaně rány osudu, i tu, která měla zasáhnouti nás oba. Ale dosud nebylo nikdy v jejím lehkém, příjemném, jako květy vystlaném životě, co by mohlo zdrtit zoufalostí neb hnu sem její srdce.

Chlácholil jsem ji, aby nemluvila o smrti, ona ve svém mládí a ve výsluní úspěchu, v tom plesání, vyplňujícím vše kolem ní i naši mysl.

Ale utkvěla ve své představě. Myslíla na konec. Trýznila se, neboť ve své kapriciosnosti toužila po kontrastu s tím něžným klidem a milostností, která v té době byla výrazem a domyslem její bytosti.

A pravila, ponuře pohlížejíc na kvetoucí keře růží:

»Ach, ano, je v životě mnoho požitků a vzácných chvil, pro něž se s ním smírujeme. Ani smrt by nebyla strašná a ošklivá, kdyby nebylo chroptění umírajících, muk, horečných blouznění, rozkladu. Dobrodiním, vykoupem ji ze smrti náhlá.«

Mlčela chvíli.

Pak pronesla, dívajíc se na mne ostře:

»Ano, chtěla bych skončit náhle vše, život i to, co je mi nejdražší...«

Věděl jsem, nač naráží.

»Máš pravdu,« řekl jsem s úsměvem »náhlé konce ve všem, co trvá dlouho a počíná nudit, ať je to život, nebo manželství, nebo... jsou spásonosné.«

Usmála se též. Pochopila mou ironii. Přitiskla se k mému rameni.

A opět jsme se rozveselili. Ona byla plná rozmarnosti, já byl vznětlivý, zapomněli jsme na smutné věci před chvílkou vyslovené.

Při přechodu přes můstek nad zúženým spojením rybníku, kde náhle se cesta otáčí mezi vysokými platany a duby, uzřeli jsme proti nám kráčející rodinu, manžely a dvě děti.

»Hle, Malina — to je překvapí,« zašeptala Loja a smála se pohledem.

Zarazil jsem se. Byl jsem zvědav spatřit manželku Malinovu, kterou jsem viděl dosti dávno z povzdálí, v divadle. Čekal jsem, že Malinu ani nenapadne se zastavit, neboť svou ženu nevedl do společnosti a s nikým neseznamoval. Přizpůsobený novému životu, nemohl svou paničku představit herečce.

Loja rozveseleně mně tiskla rameno a vztyčená, nádherná, poděkovala nedbale na pozdrav Malinův. Poklonil jsem se paní Malinové jako dvorní dámě nebo lady patroness z Národní besedy.

Malina důvěrně pokynul hlavou, trochu rozpačitě se usmál a s udiveným, obdivujícím pohledem změnil mou průvodkyni.

»Paní Malinová není taková, jak Nesvadba povídal,« prohodila Loja po chvíli.

»Chic není ta buclatá, pomalá panička.«

»Ale vypadá příjemně a na svá leta zachovale. Jak hezké děti má!«

»Mají. Zdá se, že Malina jenž konečně vždy opatrně spekuloval, nedosáhl skvělého úspěchu, po němž toužil, ale špatně nepochodil. Jistě ne tak, jak rozšiřuje Nesvadba.«

»Ah, ten vždy přehání. Ti oba jsou již v moudrém odříkání, jež je zárukou štěstí v klidu rodinném.«

Její přívětivá slova zněla nuceně, jako by mluvila o věci jí nesmírně vzdálené.

Pak vydechla zádumčivě: »Pro takový ži-

vot nejsme stvoření my dva. Nedovedu si představit sebe ani tebe, Artuši, v podobném postavení.«

Zasmál jsem se, švihnuv hůlkou:

»Raději bouře a katastrofy nežli podobnou spokojenost.«

Pociťoval jsem pyšné uspokojení nad setkáním s Malinou. Mně lichotilo, že mne po všech intimních pohromách, kdy jsem byl pokládán za odbytého muže, uzřel v záři a štěstí nové lásky po boku ženy nad jiné vzácné a zbožňované.

Byl jsem tak vyrovnaný se světem, Loja obšťastnila mne tak, že jsem neviděl kolem sebe nepřátele, ani lidí směšných, opovržených hodných.

A odporoval jsem kousavým vtipům Nesvadbovým, jemuž jsem se zmínil o setkání s rodinou Malinovou.

»Pro člověka jeho druhu je to degradace a Heller to chyťte navlékl,« řekl nenapravitelný, škodolibý staroch.

»Ani Loja s tebou nesouhlasí, říká, že přeháníš.«

»Říkej si, co chceš, já mám pravdu a se mnou souhlasí každý,« durdil se Nesvadba, »ovšem, vy zamilovaní vyjevenci vidíte vše dobré a pěkné. Stín Hellerův, odvěta oklamného muže, provází nevěrnou ženu a jejího milence.«

»Možná, že ztratil mnoho bývalý elegán

v očích takových arbitrů elegancie jako jsi ty.
Ale myslím, že nic neruší mír jeho duše.«

Nesvadba se zasmál, udeřiv mne rukou
přes rameno:

»Máš teď všechna práva k největšímu optimismu. Ale jisté je, že na místě Malinově bys nechtěl být.«

UMĚLKYNĚ.

Prošel jsem těsnou, šerou chodbou, zúženou ještě více kulisami podle zdi nastavenými. Na lavičce před vchodem na jeviště, u skleněných dveří schodiště, vedoucího k oblékárnám baletu a sboru, seděla tlustá, obstarožná žena s mužskou tváří a šedivý sluha.

»Slečna Merlinová?«

»Prosím, v sedmičce, na pravo třetí dveře,« odvětila garderobierka, dívajíc se na mne s udiveným úsměvem jako na starého známého, objevivšího se po dlouhé době z čista jasna.

»Račte jen zaklepat, slečna je sama,« volala za mnou ochotně, neboť byla nakloněna mladé herečce a snad poněkud i mně. Za kulisami záleží mnoho na přízni malých.

Ella mne očekávala po prvním jednání. Ohlásil jsem jí svůj návrat do Prahy košíkem květin s lístkem, jímž jsem prosil o chvíli rozmluvy. Vystoupila opět až ke konci třetího aktu.

A jak jsem se blížil k malým dveřím v temné chodbě, ztratil jsem flegmaticnost, kterou

jsem nastudoval pro toto setkání. Byl jsem opět tak naivně splašen jako v dobách, kdy nadšený spěl jsem za jeviště kvapně, třeba jen mezi dvěma převleky u dveří za portiérou šatny, říci jí svůj obdiv, zašeptati slova zbožňování, políbiti vonnou, podlouhlou ruku, podanou s varovným výkřikem, abych se nepřiblížoval.

Ella byla podmaňující, jemná bytost, pro-cítěná a vzrušené ženství, duše rozechvělá, bolestná a divoká. Byla osamělá, dobrá a skromná. Svému umění byla oddána s celou duší, obětovala mu oheň své krve a křeč svých nervů, trpěla jím, zmrácela jím, žila jím. Její duševní rozpory byly bolestné. Ale její vítězství ji sílila a prohlubovala. Její umění znělo všemi strunami, nejčistší poesii dívčí i smyslnou gracií svůdnice, byla opravdová a rozmarná, svěží a prostá jako luční květ a aristokratická jako orchidee, byla instinktivní, prudkou bytostí i koketou, byla měnivá, zářivá, záhadná a pokaždé jiná. Byla ještě dívkou a již celou ženou!

Její bytost účinkovala osudně. Její krása, podobná vyciselo vanému šperku svou delikátností, šířila zmámení, jas a rozkoš. Její oči, temné a jasné s obočím tenkým, a její hebká, dívčí tvář s profilem půvabně pravidelným a se rty pěkně nepravidelnými připomínaly rozkošný ovál obličje Giocondy a její čarovný, obluzující, mysteriosní úsměv. Vše bylo elegantní a nevšední u Elly, její pohyb

i smích. Milovala jemné krajky a vzdušné látky, a parfumy smíšené z fialek a resedy.

Když byla šťastná, nadšená, milující, vysvitly všechny její půvaby tak fascinujícími paprsky, že byla neodolatelná. Ve chvílích stesku a nudy, hoře a pochyb — Ella mnoho trpěla a prožila kruté mučednictví umělkyně — pohasínaly tyto paprsky. Co si vadlo na jejích rtech.

Jak rozzářené, vonné, jarní ráno vstoupila do mé duše. Podlehl jsem překonávající osudné moci. Byla obklopena pošetilostí a prohnáním, galantností a podnikavostí mužů, ztřeštěných nadšenců, výbojných nebo diplomatických svůdců, nebo posedlých, erotických maniaků. Zbožňovali ji všichni uctivě a žádostivě, od mladičkého, blouznivého studentika, který celé hodiny prochodil pod jejími okny, až k stárnoucímu a praktickému velkoobchodníkovi, jenž svým vlivem u divadla si chtěl pořídit skvělý a nenákladný serail...

»Velitelka srdcí!« nazval Ellu ve svém fanfaronství romanopisec Karel Hurych, ironický dobrodruh, rozmarný, veselý anarchist a melancholický blagueur, který vždy přeháněl, ve svých láskách i nenávistech, a všemu se smál, především sobě. Ella byla nejpoetičtější a nejbouřnější dobou jeho života.

»Jako vichřice se přehnala... a jaké zpuštošení zůstalo po ní!« říkal posměšně, neboť měl ve zvyku vtipkovati na nepravém místě. Pochopil jsem, že ten vlasatý, nosatý a hubený

diletant skrýval za svým úsměškem poranění.

Pocítil jsem jakýsi pošetilý neklid, když na mé zaklepání ozval se herečky hlas. Otevřel jsem dveře a odhrnul portiéru. Octl jsem se v malé místnosti, neladné a pestré svým stísněným nepořádkem, ostře osvětlené, naplněné čpavým a vonným horkem.

»Vítám vás, Artuši!«

Její hlas a její pohled přivedly mne z rovnováhy. Ne to nebyla žena, k níž bylo možno se přiblížit lhostejně nebo pokojně. Zdála se vždy mladší. V drobných tazích a v jemné pleti jejího obličejce zbylo cosi dívčího a dětsky líbezného, co zladňovalo temný žár jejích očí, někdy smutných, tak divoce smutných, a jemné zkřivení jejích neklidných rtů.

Stála přede mnou v lehkém krajkovém peignoiru, přehozeném přes ramena, podávající mi obě ruce.

»Tedy jste nezapomněl, oh, pusťte mne, máte studené rty...«

Odstrčila mne zmámeného jejími sladkými, vlhkými rty.

Rekl jsem, že není možno zapomenout. Stále jsem myslel na ni, z ciziny, z dálky jsem sledoval její život, její úspěchy.

»Tak se posaďte a chovejte se slušně. Každou chvíli sem může vrazit garderbierka.«

*

Nejkrásnější vzpomínky mého života roztržitého i frenetického zahořely v zásvitu jejího úsměvu.

Jakmile jsem ji užírl, rozeštvála mne neobyčejně. Tušil jsem povýšenost krasavice umělkyně. Posmíval jsem se snobismu mužů, kteří u hereček hledají vybroušenějšího ducha nebo jemnější prádlo nežli u jiných dam.

Ale Ella byla tak mnoho umělkyní a tak málo komediantkou! Vzbuzovala uchvacující entusiasmus i nepochopení. Hudba jejího hlasu a harmonie jejího zjevu uchvátla každého. Když ozvaly se v její hře tóny mrazivé a maladivní, když dobyla hysteričností a podráždění, když byla hříchem a vzpourou, tichým utrpením nebo žhoucí nenasytností, tu zdálo se, že žije teprve, že není herečkou, jako když působila smíchem, koketerií a graciesností, ale že obnažuje svou duši, dává se celá, bez vnady, líčidla, zdobnosti. V takové chvíli viděl jsem ji velikou. A neznal mezi můj obdiv.

Rekl jsem jí rozmarně a dojat zaníceně, když jsem ji byl představen v salonu jisté přítelkyně, jež byla rozvedena a velmi inteligentní, což stačilo, aby pražský svět v ní viděl dobrodružnou světačku:

»Až se ještě více odnaučíte hrát, budete skutečnou umělkyní.«

»Nevíte, jak je těžko odnaučovat se... Chtěla bych tak přiblížit se pravdě a přírodě, jako malíři impressionisté a ruští povídkáři.«

A živě se rozhovořila o Dostojevském a o Duseové. Byla sčertlá a přemýšlejší. Shodli jsme se i pohádali o leccčems a byli jsme si sympatičtí, neboť se cosi v nás ulehčilo a rozežrálo v rozmluvě.

Navštívil jsem ji za několik dní. Pili jsme čaj v malém salonku, prostě dekorovaném, vkusném. Bylo v něm mnoho květin a pěkných drobností, dvě krajinky, několik rytin a laciný koberec. Velké zrcadlo a stuhy z kytic a věnců i množství fotografií naznačovaly byt di-vadelní umělkyně.

Uvítala mne mile, ale cosi znaveného bylo v její pobledlé, skoro šedavé tváři.

Nudila se a zlobila se. Její přítel, malíř Jindřich Kubrt, ji trýznil žárlivostí a chtěl nad ní vládnout, sobecky, mužsky, hloupě vládnout.

Řekla mi to se vzdorným a hněvivým zábleskem v oku. Zimomřivě, podlouhlýma, delikátníma rukama shrnula záhyby japonského kimona, zdokonalující přiléhavosti formy ztepilé postavy. V jiskrnosti jejich černých očí a v pružné, vlnivé gracesnosti jejich pohybu bylo cosi kočkovitého a nezkrotného.

Pohlédl jsem na ni přes stůlek čajový, pokrytý porculánem podobně fantasticky květovaným, jako její hedvábné, tenké roucho, nějak splašeně, že se usmála kouzelně, že ještě větší zmatek a náruživost obdivu a extase vyjadřovaly mé pohledy a má slova nehledaná, nesouvislá, spěšná... Řekl jsem jí mnoho přepjatých nerozumností. Stal jsem se řečníkem, in-

spirován její vzdorovitou něhyplností, jejím úsměvem. Snad jsem v té chvíli byl i vtipný, kdo ví, snad v mé přemrštěné galantnosti vy-cítila celou sílu a upřímnost mé zbožnosti.

Poslouchala mne pozorně, zaujatě a oživila. Posmíval jsem se mužům, kteří obtěžují a urážejí ženy žárlivostí. Citoval jsem Heinea: »Hab' ich nur Deine Liebe, die Treue begehrt ich nicht.« Divil jsem se, že umělec tak vzdělaný a elegantní jako její přítel (nadutý hlupák a mezek, dokládal jsem v duchu, jsa již sám na něj žárliv) může mít tak nízké a neslušné záchvaty. Každý umělec je více méně degenerován jako tvor, pro nějž ve světě existuje více illusí a tudíž i více zklamání nežli pro obyčejné lidi. A což když se stane jejím manželem...

»Nemožné!« odvětila skrze zuby, nalévajíc mi ze stříbrné konvičky mléka do čaje.

Věděl jsem to. Její zájem ke Kubrtovi trval tak dlouho, dokud nedokončil její portrét, který teď byl nejkrásnějším obrazem na výstavě mladých umělců. Neměli si více co říci. Vše bylo vyžito v té krásné epizodě a v tom díle uměleckém. Nebylo vkusné ani vděčné od umělce, že chtěl zneužít a snížiti, co obohatilo jeho nadání...

»Ublížil vám? Nenávidíte ho?«

Zavrtěla hlavou. Nedovedla nenáviděti, pouze pohrdati. Neznala nenávisti. Byla dobrá ne ze ctnosti, ale proto, že byla osamělá a moudrá. Její dobrota byla hrdostí k jejímu okolí

v divadle, ve společnosti a soucitem k malým a ubohým. Tak kráčela světlá a delikátní životem divadelním, porušeným intrikou, škodolibostí a triviálností, a měla jen pohrdavý úsměšek pro škodolibosti, jimiž společnost přónásleduje herečky.

Čaj byl vonný a zlatistý. Na stolku voněly žluté růže v majolikové bizarní váse od Liberty z Londýna.

Mluvili jsme o moři a dalekých krajích. Zakázala mi mluvit o Kubrtovi, o němž jsem počal říkatí zákeřnické impertinence.

Milovala moře.

»Jaká nádhera, když příboj vrhá se proti skalám a vytryskuje do výše... a jaká krása ta tichá, azurová, zářivá hladina u jižních břehů...«

A v jejich očích objevil se odlesk jakési utěšující vzpomínky.

Hltavě a mlsně jsem zíral na její rty a chvěl jsem se v představě jejich políbků.

Opřela se o pohovku a přivírajíc oči, jako by se někomu podávala, zašeptala: »Moře... moře...«

Povstal jsem. Nevěděl jsem, co se se mnou děje. Hleděl jsem na její pootvřené rty, jejichž rubínovou rudostí třpytily se zuby v úsměvu blaha...

Otevřela oči. Viděla mé rozechvění. Rózevřela ruce. A jako hudba nejsladšího a nejnehypnějšiho roztoužení, jako zajásání lásky zněl její hlas:

»Ah, můj krásný Prinzivalli! Dáme si políbení, jakých nikdy nebyvalo!«

Vrhl jsem se k ní, oklamáný virtuosní přetvářkou a svůdnou hrou umělkyně, jež zná tajemství měniti svou bytost a svou tvář.

»Slečno... Ello... jste hrozná... jste krásná... miluji vás...« koktal jsem.

Ale ona se vzhopila, odstrčila mne a položila prst na rty. Byla opět zcela jiná.

»Pozor... přijde Kubrt.«

»Oh ten!« zvolal jsem vztekle a pohrdlivě. Dala se do smíchu.

Nechápal jsem dobře, co se děje. Zdálo se mi, že jsem na dobré cestě. Poslouchala tak roztomile a vážně mé dvorné a potrhle řeči.

»Řekla jsem to dobře?«

A opakovala opět s týmiž záchvěvy hlasu: »Dáme si políbení, jakých nikdy nebyvalo.«

»Velkolepě, báječně,« odvětil jsem podrážděně, »lépe nežli na jevišti.«

»Snad nechcete říci, že hraji doma lépe nežli v divadle...«

»Snad...«

Usmála se a uchopila mne za ruku. Hladila mi dlaň. Jemná vůně vystupovala ze záhybů kimona. Ucítíl jsem dotknutí jejích ohebných dívčích boků.

Vytrhl jsem se jí.

»Pardon, zapomínáte, že přijde váš přítel.« S nezbedným úsměskem sešpulila rty.

»Nebudu vás zdržovat,« pravila klidně s ja-

kousí ironickou chladností, »ale přijďte brzo . . .
slibte mi to . . . přijďte . . .«

Když jsem letěl se schodů, jako pronásledovaný furiemi, ač jsem pak dvě hodiny se procházel zcela klidně, umiňoval jsem si, že více nepřekročím práh jejího bytu. Ale sotva jsem sběhl dolů do průjezdu, zatím co jsem si zapaloval cigaretu, uvažoval jsem, zdali by bylo možno navštívit slečnu Ellu pozítří. Znal jsem repertoír názpamět, ten večer nehrála. A také jsem odpoledne zaklepal u ní, a mrákoty mne provázely.

Tlačila mi prsty dlouze a přivítala mě důvěrně. »Myslila jsem, že přijdete,« řekla, uvádějíc mne do světlého, smavého salonku s moderně útulným a křehounkým nábytkem, zpestřeného květinami.

»Jak vás to mohlo napadnout? Báł jsem se přijít tak brzo . . .«

»Hm, tušení . . . něco mi říkalo: Dnes přijde Artuš . . .«

»Posmíváte se mé příliš nedočkavé návštěvě?« odvětil jsem usedaje na židli.

Urovnávala cosi na stole a odvětila: »Oh, není mi do žertu.«

Skutečně, nebyla v obvyklé náladě a uhasl již ten rozmilý svit v její tváři, s kterým mne přivítala.

»To je dobře, že jste dnes zde, jsem smutná . . .«

Schoulila se v křesle před psacím stolem. Zadívala se na podobiznu Duseové, a bylo cosi

hořce zakaboněného, žalně skličené v pohledu zbožném a melancholickém, upřeném na jemnou, jakousi bolestnou vznešeností obestřenou tvář královny umění.

Venku vítr skučel a s pleskotem vrhal do oken krupěje dešťové.

Ucítil jsem náhle rozjaření. V hlubinách mé duše se cosi rozjásalo.

Den byl tak truchlivý. Její tvář byla ubledlá a smutná. A v tomto ponurém ovzduší žalu bylo mi smavě a odvážně, neboť jsem tušil, ne, věděl, určitě věděl, že se stane, co mučilo mé touhy žíznivou trýzní, jakou jsem dosud nepoznal.

Viděl jsem, že již vše zlomeno a že trpí otřesem po žalu.

Mluvila o útrapách svého života uměleckého, o svých strastných pochybnostech, o beznadějnosti své práce. Nevěřila ve svůj talent. Hrůzou jí bylo pomyšlení, že je jen rutinérkou, že nedovede stvořit nic nového, že je malomocná a bědná, nicotná před takovou geniální ženou, jako je Modrzejewská.

»Snad mi chybí muka a nedůvěra,« pravila tiše, »a utrpení. Tragedie života, kterou asi ona poznala a která ji učinila osamělou a majestátní. Viděla jsem ji kráčející vestibulem divadla v Paříži a viděla jsem ji bledou a čistou jako lilii, zahalenou v musselinu a krajkách, a zachvěla jsem se před velebností smutku, zachmuřujícího její nebeské čelo . . . A přece jsem utrpěla a trpím mnoho . . . ale jsou prostě,

všední, malé žaly . . . oh, hloupé žaly . . . které duši tlačí k zemi . . .«

Oči jí zvlhly.

Potrásal jsem hlavou soustrastně, ale vpravdě jsem se chtěl smát a chtěl jsem pozvednouti číši vína a připít přicházejícímu štěstí.

Věděl jsem, že velikou její bolestí je její umění, a těmi malými, ponižujícími žaly že je její končící historie s Kubrtem.

»Oh, přišel jsem včas,« myslil jsem si a byl jsem spokojen.

Celou noc nespala, povídala dále, nemohla nalézt ani tón, ani attitudu pro novou roli. Vrátila se z divadla rozervaná, otrávená. Byla včera špatná, prostřední, mdlá, obviňovala se zle, neboť měla vždy tento pocit prostřednosti a plochosti, když hrála bez verry a ostala chladnou.

Ubledlá zírала před sebe do soumravného, hasnoucího, nevlídného dne a mrak ležel nad jejím tenkým, sraštělým obočím.

Vzdychala, mlčela a náhle po chvíli pohnula rty a tiše deklamovala:

»Slyš mne, pravím! . . . Nikdy jsem nehlala; avšak dnes mluvím pravdu úplnou, tu, již říkáme jen jedenkrát a jež zabíjí nebo dává život . . . Slyš mne, Guide, a pohled na mne přece, neviděl-li jsi mne až do této chvíle, té první a jediné, kdy mohl bys mne milovati, jak bych si přála být milována . . .«

Nehleděla na mne. Její oči byly upřeny do kalných, zavlhých oken.

A mluvila zasmušile, nezvučně, jako by pod jejími slovy se dusily slzy:

»Vidíte . . . nedovedu nic . . . marně jsem chtěla vložit celou svou duši do výlevu Monny Vanny . . . ale což mám nějakou duši? Vyznívá to vše tak prostě a prázdně. Měla jsem duši. Ale je uštvaná a umdlená k smrti: Vše je marné . . . je konec . . . jsem hotova . . .«

Odpověděl jsem jí, že nechápu její pochybování. Vždyť právě včera byla výtečná v Monně Vanně. Zavrtěla hlavou a opakovala:

»Vše je marné . . . oh, hloupé, a stydno žít! . . .«

A slzy, dlouho zadržované, vytryskly jí z očí. Byla to její choroba divadelní i její rozháranost, způsobená konfliktem se zamilovaným malířem; její nespokojenost, zášť, odpor proti muži i lačnost změny, uvolnění, osvěžení duše novým osvěžením vynutilo tyto slzy. A její povaha umělkyně, ochablá, zmučená, hluboká, i její srdce dívčí, svěží a rozmarne, sensitivní, hledaly posílnění . . .

Věděl jsem, proč se přede mnou rozplakala. Così jí překonalo. Její krev a smyslnost volaly svůj diktát, a slzy ty byly posledním vzepřením se její vůle, její intelligence a jejího sebevědomí. Nebyla povrchní, koketní svůdnici, nebyla v životě ani rutinérkou. Proto ten stav beznadějně předrážděnosti, v němž jsem cítil ještě tolik prostomyslnosti a nezkaženosti, že jsem ji byl udiven, nade vše udiven.

Úsměv ženy slibuje mnoho, ale žena, která před mužem pláče, nabízí už všechno.

Stalo se, co jsem nepředvídal a čeho jsem se poněkud obával.

Zamiloval jsem se do Elly. Přiblížil jsem se k ní svěťácky, vesele, dvorně, a náhle jsme se vrhli v náručí dojatí. Náš flirt, laškovný a povrchní, zmizel v dravém přívalu citu, naději, vášně.

Byl to zvláštní, nepoznaný záchvat mého života. Ella se umírnila. Její umění vítězilo. Po tolika zármutku a úzkostech došla k vědomí, že se blíží ryznosti a pravdě. Překonala svou hrůzu před rutinou a banálností a s roztrpčenou energií pracovala, vysilovala se studováním, do něhož chtěla vložit více ženství a více poesie i přirozenosti nežli básník. Měla potlesk, obdiv, entusiasmus širokého obecenstva i raffinovaných. Někteří kritikové ji bezohledně velebili a někteří zchytrale podceňovali. Nescházelo nic jejím úspěchům.

Byli jsme šťastní, šťastni svou láskou a svým mládím.

Ella otevřela se nové lásce jako porosený květ paprsku slunce.

Byla vyspělá a prostá. Oceňoval jsem v ní ztělesnění tvůrčího kouzla umělkyně. Její mládí, její svůdnost, její duch odhaloval nové a nové poklady mému zanícenému pohledu.

Zotavila se rychle ze svého spleenu a ze své nedůvěry a skepse. Teď hravě nalézala pravý výraz pro své úlohy, pronikala lehce do je-

jích podstat. Ulevilo se jí tím obratem, tím vykoupením z neštěstí, jež ji svíralo hrdlo a zastíralo hlas, ochromovalo srdce, enervovalo její schopnosti. Svým smíchem, svou radostí, svým prozpěvováním bavila své okolí. Byla dychtivou a horečnou ve svých projektech. Bylo jí potřebí vzpružení, aby volně dýchala a lehce pracovala. Proto chřadla a umdlěla, když v ní haslo toto rozohnění smyslu, když míjely záchvaty silné a nadšené, když zavanul chlad omrzelosti, zvyku a blaseovanosti.

Každá nová láska je ženě novým jarem, novým rozkvětem lásky a mládí. Umělkyně měnící a střídající záchvěvy své duše musí přijímati od života nové vzněty a skvosty. Není možno představit si ji, jak mezi dvěma postavami z Ibsena a Shakespeara prohlíží manželovo prádlo a naplňuje láhve zavařenin. Urozenost a dobrodružnost umění dovoluje jí konvencionální ctnost a věrnost manželskou jen, když i to je přetvářkou a hrou v životě . . .

Mezi námi vzniklo to vyrovnání dvou milujících, které spoutává, které bývá osudné povahám slepě štvaným za svým pudem a rozumností. Nemohli jsme býti jeden bez druhého. Vše v našem životě bylo promítnuto milováním. A bylo nám, jako by vše se propadlo za námi, co jsme dosud uskutečnili, jako bychom vstupovali zlepšení, omládlí, smaví a zmohtnělí do jiného světa s obzorem jasným a nekonečným.

Shledal jsem překvapující novoty ve své

lásce k Elle. Divadlo ji učinilo ženou složitou a subtilní. Ale rozkošné bylo, že si zachovala bezprostřednost, přirozenost a jakousi inteligentní a oduševnělou cudnost. Jako její hebkou a zasnědlou pleť neporušilo líčidlo, tak i divadlo neposkvrnilo její duši dobrou, čistou a vzácnou.

Octl jsem se v situaci milence, přítele herečky, v situaci někdy krásné, někdy povážlivé, vždy zajímavé. Snažil jsem se co nejdéle utajiti před společností své přátelství k umělkyni. Ale co je jinde těžké, je v Praze nemožné. Brzo jsem shlédal, že jsme již vydáni na pospas nejhloupějším klevetám, že o nás se mluví v kavárnách i na promenádě, na čajových odpolednech i v divadelních přestávkách.

Byl jsem rozhorlen. Ella se smála. Shledávala to samozřejmým. Nic ji nemohlo zkalit jasnou náladu, žádná omezenost ani sprostota. Byla šťastná ve volné, ničím neobmezované a neodměřované přítulnosti naší lásky a dýchalo se jí lehčeji v obcerstvujícím ovzduší. Učila se zdatně, důvěřovala si, stoupala. Vše ostatní mizelo, někde dole, hluboko v nízkosti a blátě mizelo.

Jen někdy, zřídka přišla nevěle omrzelosti, smutku, bolestné zvíření precitlivělých nervů. Vrátila se ze zkoušek nebo z představení příliš unavená nebo zasažena zlým slovem, zákeřnictvím kolegů a závistnic v otravné atmosféře závisti a hněvu. Nebo náhle při studiu narazila na místo, jež jí neleželo, jak říkala, na slovo,

větu, jež se jí odbojně přičily. A poněvadž nebyla povrchní ani vyrovnaná, upadla do žalu tichého a pokorného. Dívala se smutným, uhasínajícím pohledem před sebe, do oken, nebo na podobiznu geniální tragédky na svém stolku. Nikdy nežalovala, neláteřila, nezuřila jako herečky potrhle zklamáním. Ale někdy se vzchopila k činu. Uchopila zlostně nepoddajnou roli, umuchlaný, odřený, stálým převrácením a čtením rozházený sešit, a mrštila tím papírovým cárem do kouta. A dívala se hrozně nepřátelsky.

Ale jak zase dovedla se rozveseliti, rozesmáti, když přišla z divadla po večeru, který ji uspokojil! Poznal jsem to vždy již v divadle, na její hře.

Byla v ní jakási zvýšená pronikavost, více ohně a vzruchu. A očekáváje ji, těšil jsem se již na její rozmarný hovor, na její smích, na její hlad vydováděného dítěte.

Znovu opakovala věty své role, ve které ještě žila, celá ji opanovaná, jež zbyla v ní jako sledy líčidla na jejích rtech a obočí. Vyznávala mi přes stůl lásku slovy své role, nebo parodovala místa pathetická, komicky šíšlala poetické tirády, lyrické výlevy a karikovala přepjaté, nucené deklamatory.

A v takové dny, kdy ji divadlo oblažovalo, umění činilo spokojenou, byly i její polibky mámější a sladší...

Lhostejní a přezíraví k svému okolí, žili jsme jen sobě, nepomýšlejíce na věci příští tak,

jak má být v lásce, jež nezná sobectví a tyranie, jež je moudrým a volným sdružením dvou spojenců, jako jsou alliance sprátených států na výboj a odboj.

V létě vyplnila se naše touha. Jeli jsme k moři. Mluvili jsme stále nedočkavě o této cestě. Jen několik dní jsme se zdrželi v Paříži, vyprahlé sluncem. Podívali jsme se na Leonardovu Giocondu a na Watteauova Pierrota v Louvru. Večeřeli jsme v šumné, lesklé a demokracické Brasserie Universelle v Avenue d'Opera, kde Elle tak znamenitě chutnala specialita: zmrzlina s ovocem v šampaňském víně. Odpoledne jsme trochu civěli do výkladních skříní v rue de la Paix a večer šli jsme do Comédie Française obdivovati Mounet-Sullyho, jenž řval jako starý lev, a paní Bartetovou, jež cukrovala jako holubice.

A již jsme spěchali na sever, vlak nás unášel širými, bujně zelenými rovinami Normandie, na jejímž pobřeží skalnatém a rozervaném v bujně zelení jsme se usadili v malých lázních, navštěvovaných skromnými občany z okolních měst nebo praktickými, spořivými rodinami měšťáků pařížských a skrývajících se párky nedovoleného genu.

Byli jsme rozechvěni mořem a tou osamělostí svou v malém zákoutí normanském, tak skromném a tichém vedle nedalekého Trouvillu, kde hýřil přepych a marnotratnictví aristokratů i rozmařilost měšťáků i dobrodruhů.

Nepatrná rybářská osada, jež villami a ma-

lými hotely vzrostla na stejně nepatrné lázeňské město, byla malebně rozložena kolem starobylého a chudého kostelíka na zeleném svahu rozeklaného a mořem jako rozšlehaného pobřeží.

Bydleli jsme v roztomilém nepatrném hotelu s pyšným názvem »Hôtel des Parisiens«. Dřevěné schody, pavlače plné květin, pokoje malé se staromódním nábytkem, s rytinami z doby Napoleonovy, to vše bylo tak starousedlé, sou sedské, nehotelově útulné a idyllické. Zahrada byla plna besídek a loubí zakrytých divokým vínem a brečťany, kde byly ve stínu stoly pensionátu.

U table d'hôte scházela se veselá a povídavá společnost. Vždy se našel nějaký humorista, bodrý občan domácí, nebo nějaký obchodní cestující, mluvkva z povolání, jenž bavil paničky a slečinky anekdotami a pikantními historkami. A někdy byly dosti opeřené, galský humor a normandská prohnanost zaznívaly v nich řízně a nezbedně.

Hotelier, malý, černovlasý, osmahlý muž, byl důvěrný se všemi hosty, žertoval s paničkami, hrál si s dětmi a byl velmi galantní k dámám, o jichž průvodcích tušil, že nejsou jejich legitimními manžely. V jeho malém, se staromódní koketností vyšňořeném hotelu, s těmi besídkami utvořenými pro idyll, skrývaly se často elegantní párky z Paříže i z Londýna.

Žili jsme s Ellou úplně osamoceni. S níkým jsme se neseznámili. Naším společníkem bylo

moře. Není možno nuditi se u moře. Je stále jiné, měnivé, v barvě i svitu.

Stalo se Ellinou naruživostí. Ráno je pozdravovala z okna a prozpěvovala si vesele při pohledu na šumné vlny bijící do skalisek břehu a rozlévající se na písčíně.

Na »plage« jsme byli dopoledne i k večeru. Bylo veselo v tom pokřikování a dovádění dětí i ženských. Nebylo zvláštních oddělení. Jaká pruderie ve Francii, v té krásné nesmírnosti zelených a azurových vln moře u smavých strání? Nebylo tu ani módního světáctví, ani přetvářky. Ale dámy, měšťácké paničky i dvě, tři Pařížanky strojily se s prostou vybraností.

Má přítelkyně vzbuzovala pozornost. Byla neskonalé půvabná, když po koupeli vyšla na pobřeží ve světlé dívčí toaletě. Její oči zářily démantovým jasmem a zasnědlá, jako sluncem prozářená její pleť měla matný zlatistý odlesk perle a jantaru. V Trouvillu by pobláznila promenádu na jetée jak Lion de Tongy nebo Otero, na něž se dívala s obdivem a závistí.

Nevšimavá k okolí — co ji tu mohlo zajmati kromě moře, oblohy a zeleného pobřeží? — zabrala se do čtení, zatím co jsem slámkou srkal grenadinu, nebo na chvíli se postavil k »malým koníčkům«, jejichž kotouč s poskakující kostkou se otáčel pod verandou. Dva mladíci hubení a podezřele našnoření byli croupièry a řediteli malé dřevěné boudy, již dávali hrde jméno »lázeňské kasino«, a kde v neděli několik šumařů provozovalo koncert a obstárlá šanso-

netka, potloukající se po venkovských městech, a nějaký zubožený herec bavili obecnstvo kuplety nehoráznými a vulgárními ve své nestoudnosti.

Čarovné byly večery, když jsme vyšli k moři po odlivu.

Daleko jsme kráčeli po zvlhlém písku pod ohvězďenou oblohou a moře šumělo snivě.

V té chvíli Ella byla nejvzrušenější a nejroztomilejší.

Prozpěvovala si hlasem tenkým a čistým, hopkovala tančivě po vlhkém písku, přeskakovala kupy mořské trávy, vyvržené na břeh, sbírala mušle. Dívala se k stmívajícím se obzorům, kde pod oblohou prozářenou ještě posledním uzarděním západu bělely se plachty loděk, které, jak se zdálo, celé dny tkvěly nehnutě tam v dálce, kde splývala nesmírnost moře s nekončností oblohy.

Její oči metaly záblesky radostné a roztoužené.

Její vzdušná, dívčí rozmarnost, plná smíchu a divokosti, uvolnila se nonchalantně, a nikdy jsem ji neviděl tak bujnou, která upadala tak často do melancholie a chandry a uzavírala se v dlouhé mlčení.

Byl jsem nebývale rozradostněn jí, její krásou a humorem, její gracií, která mne v tom půvabném okolí, v ostrém vanutí větru od moře podivem jímala snad ještě více nežli její raffinovaná elegance a graciesnost umělkyně.

Sám omládlý, veselý vyslovil jsem jí důrazně a vzletně všecken lyrismus svých citů.

Smála se mi, ale v jejich očích bylo toliko cosi plaše teskného.

Vzpomněl jsem si. Jednou byla též tak divoce veselá, když po jakési premiéře jsme s několika přáteli večereli a ona znenadání vypila číši šampaňského.

»Komu připijíte, slečno?« ptal se impertinentně Kubrt, tehdy ještě žárlivý a obtížný citel.

»Neznámému!« odvětila herečka, zasmála se s jakousi zlostnou a vzdornou nezbedností a hodila číši po malířovi.

Opět se smála tak divoce a zanotovala uličnickou chansonu pařížskou, kterou jsme před několika dny slyšeli v »Café des Ambassadeurs« a na širé rovině písčitého břehu, opláchnutého odstouplým mořem, v záření měsíce vymetla nožku do výše v kankanovém poskoku a prohnula se v kyčlích s vlnadnou a smyslnou koetností.

Zarazila se ihned, vystoupila na široký balkon a tiše, nehnutě vztýčená zahleděla se k moři, po jehož vlnách tančily paprsky měsíční. V široké, volné zátoce v dálce svítila přístavní, výstražná znamení Honfleuru a od Cap Haye kmítaly otáčející se světelné pruhy majáku.

Ellina tvář byla polita odleskem mlžného a stříbrného přesvitu noci hvězdné, měsíční, sladké, provanuté ševelem a vanutím moře, jež oddechovalo tichými, širokými vlnami. Měla oči

přivřené a rty sevřené v záhybu něžném a pokorném. Zdálo se, jako by se modlila. Její profil byl tak určitý, delikátní, jako by byl vyřezáván v kameji.

»Ello, má krásná, andělská, roztomilá . . .« zašeptal jsem okouzlen jejím závratně rozechvívajícím zjevem, její pósou tak jímavě přizpůsobenou k nádherné básnické dekoraci.

Otevřela oči, usmála se. Zasvítily její zuby i její oči. Rozevřela ruce široce, toužebně, vášnivě a vydechla hlasem čarovným a opojným:

»Ach, můj krásný Prinzivalli! Dáme si políbení, jakých nikdy nebývalo!«

Byli jsme oba nad obyčej pohnuti a rozechvěni, když jsme se octli před nutností rozchodu, ostatně s obou stran předvídaného.

Byl jsem více znepokojen, než mohla tušiti.

Rozešli jsme se jako dva, kteří se měli nesmírně rádi a kteří měli pouze krásné a závidění hodné vzpomínky na chvíle spolu prožité.

A přece tolik smutku a hořkosti ostalo v mé duši. Cítil jsem, když jsem se s ní loučil, že mezi námi dvěma bylo více, nežli co jsme si namlouvali, přáli a tak roztomile lhali.

*

Bylo velmi tiché a velmi neklidné naše shledání po dlouhé době.

Rozrušen a stísněn usedl jsem na rozvrzanou židli vedle prosté a otřelé etažery, na níž

byly klobouky, rukavičky, boa a všelijaké drobnosti.

Elle byla zády ke mně obrácena, ale viděl jsem její obličej ostře ozářený dvěma žárovkami jejího toaletního stolku, odrážející se v trojdielném zrcadle. Pozvedla pomalu a vlnivě své oblé lokty a upravovala si vyvýšený účes.

Usmála se na mne v zrcadle, pohnuvši rty, v nichž držela jehlici do vlasů s pestrým kamínkem na konci.

Jiné jehlice a želvové hřebínky i sponky brala z velké skříně, v jejíchž přihrádkách byly pečlivě roztříděny všechny potřeby k líčení a úpravě obličejů, přístrojek na kadeření, pasty, crémy, líčidla, crayony červené na rty a černé na obočí, pudry, necessair pro pěstování nehtů . . .

»Slyšel jsem, že jste se nesmírně líbila v »Heddě Gablerové«,« pravil jsem, rozhlížeje se, jako by mi vše bylo nové v té neladné jizbě.

Růže a fialky velkého květinového koše, stojícího vedle vysokého zrcadla, po jehož obou stranách svítily elektrické žárovky, voněly ostře, jako by vysílaly poslední své dechy před uvadnutím, a s čpěním líčidel a past naplňovaly dusné ovzduší šatny vůní smutnou a prudkou, připomínající krytby a pohřební slavnosti.

Pohlížela starostlivě do zrcadla, zasunujíc drobnou sponku ze želvoviny do vlasů.

»Ku podivu, jak všechno víte. Nu, zdá se

mi, že se mi Hedda povedla,« mluvila skrze zuby a pomalu.

Po chvíli doložila ještě netečněji:

»Tak se mi povedla, že mi konečně pomůže od divadla.«

»Slyšel jsem . . . budete se vdávat . . . gratuluji,« řekl jsem tváře se co možná ledabyle, jako muž, ježž nic nepřekvapí.

Zasmála se na mne do zrcadla.

»A vy se nic nedíváte, vy, Artuši! Vy!« Obrátila se na židli ke mně a připojila s úsměškem:

»Pořád ten hazardní hráč a větší komediant nežli já. Pořád se ještě . . . prolháváte životem, jak jste říkával.«

Pokrčil jsem rameny, dívaje se na její uvolněný peignoir a na obrysy jejích oblých, bílých rukou a chtěl jsem říci něco hodně nedbalého a frivolního.

»Co se na mne tak mužsky díváte?« pokračovala, vraštic obočí a zahalujíc si ramena do krajkového roucha. »Ano, vy jste takový pravý muž, který zná ženy, ale neví, co je to žena. Kdybyste byl jiný, teď byste tu tak nuceně neseděl . . . ač kdo ví . . . snad ve svém nitru nejste tak zcela klidný . . .«

»Nesmějte se mi, Ello. Nejsem klidný, ale bylo by zbytečné a nenáležitě, abych se vám zpovídal, co se ve mně děje. Jsem pořád takový jako dříve.«

»Uhlázený . . . nadšený . . . lyrický . . . a trochu zamilovaný.«

»Dejme tomu — trochu! Ale teď jsme se octli každý na jiném břehu dravé řeky, všechny mosty strhány a žádný brod.«

Neodpověděla. Obrátila se k zrcadlu a chvíli nepohnutě, zamyšleně dívala se před sebe.

Náhle potřásla hlavou, lehounce se zvlhnily její rty úsměvem a pravila:

»Tak, abych vám vše řekla. Vidím to na vás, jak planete zvědavostí! Nepřetvařujte se zbytečně. Teď již můžeme si býti zcela a ve všem upřímní! Tedy hrála jsem Heddu Gablerovou, jak nejlépe jsem dovedla. Vžila jsem se do ní tak, že jeden rozumný a dobrý muž, který se o mne velmi vážně zajímal, myslel, že musila bych též skončit jako hrdinka Ibsenova. Přišel, předložil mi bilanci své továrny a nabídl mi svou ruku.«

»A vy jste přijala bez dlouhého otálení.«

»Proč bych otálela? Zнала jsem ho. Je to muž střízlivý a klidný, není výstředník a světák jako vy, ale též není šosák . . .«

»A opustíte divadlo nadobro?«

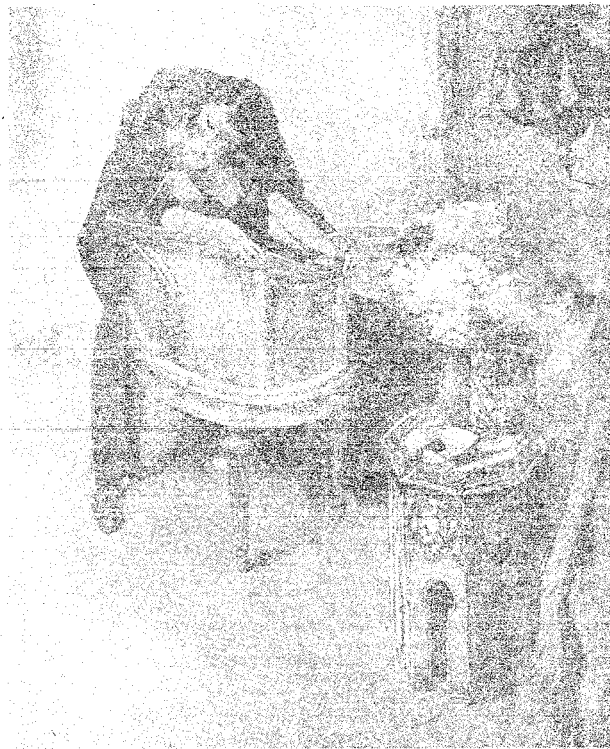
»Ano, a ráda!«

»To není možné, ráda! Vy, která jste žila jen pro umění . . .«

»Chci žít též pro život!«

»Která teď stoupáte tak vysoko, jdete od triumfu k triumfu . . .«

»Oh, mýlíte se, Artuši. Díváte se na mne stále očima zamilovaného ctitele. Což se nepamatujete na mé zlé záchvaty, když jsem byla zoufalá, uštvaná a ponížená? Měla jsem krás-

né okamžiky uměleckých vytržení, kdy jsem žila cizí životy, cizí lásky, cizí utrpení, kdy jsem se cele vybavovala ze své pozemskosti, malosti a nuznosti. Ale divadlo mne též utlačovalo. Je tolik triviálního a nízkého za nádhrou malovaných prospektů a kulis. Unavovala mne též jednostrannost toho enervujícího, mozek vyčerpávajícího zaměstnání. Divadlo mi bralo příliš mnoho krve a mého mládí. A nechtěla jsem se podrobit jeho imperativu, jenž mne nutil buď do života příliš hýřivého, kde však nerozhodoval můj rozmar a má touha dobrodružná (nedovedla jsem se nikdy přizpůsobit jako některé kolegyně, jež se baví smyslně a nádhrou), aneb do života příliš omezeného, do trudné existence oněch divadelních dam, jež se provdávají z lásky a páchají z umění nevěru z lásky . . .«

»Chápu vás, Ello. Chcete odejít v plné superiornosti. Zanecháte po sobě trvalou památku krásy a mládí. Oстане po vás jen obraz zbožňovaný a svůdný. Ne, vám by neslušelo zestárnouti na jevišti. Málomterá herečka to dovede, je to nejobtížnější problém i pro ty nejinteligentnější . . .«

Zadrnčel zvonek oznamující konec aktu.

Povstal jsem.

»Nespěchejte,« pravila vztahujíc ke mně ruku s podlouhlými prsty a s nehty vysokými, úzkými, vyleštěnými, »ale za chvíli musím se strojit do posledního jednání . . . Hodím na sebe jen župan . . . konec se hraje v ložnici . . .«

Uchopil jsem jemnou, hebkou ruku a políbil jsem ji dlouze.

»Má láska patřila jen tobě, mé srdce-bilo pro tebe, můj osud byl ve tvých rukou . . . a co's ze mne udělal . . .« šeptala Ella přivírajíc oči.

Ustrnulý stál jsem nad ní. Sklonil jsem se a políbil jsem ji na krk, na to místo, kde jsem ji nejraději líbal, a mluvil jsem nesmyslně a nesouvisle. Nebylo nic krásnějšího a vážnějšího v mém životě . . . jen ona . . . rána, která se nezacelí . . . jediný opravdový hluboký pocit, který jsem poznal . . .

Rozevřela široce oči a zasmála se vzavši mne zlehka kolem krku:

»Podívejte se . . .« okázala očima na rozevřený pomuchlaný sešit, »opakovala jsem si poslední slova své role dnešní . . .«

Vyškubl jsem se jí podrážděně:

»Ah role, u vás je vše a všude jen role! Kolikráte jste mne takto dostala!«

»Nechtěla jsem . . . odpusťte . . .« pravila něžně a lahodně, »ale vždyť by to konečně mohlo být též naši závěrečnou scénou . . .«

»Neznám dnešního kusu. Jak končí, tragicky?«

»Smířením . . . to je modernější . . . musíte jít! A teď si řekneme . . .«

»S bohem na vždy!«

»Ne — na shledanou!«

A nikdy nezvonil její hlas tak líbezně a její rty nevoněly tak rozkošně.

D U O .

»Konečně! Myslil jsem již, že nepřijdete!«

»Ještě není půl čtvrté. A snad jste se domníval, že jsem si to rozmyslila, že jsem se bála, vás, Artuši!«

»Čeho byste se mohla báti u svého nejpokornějšího přítele, který vás zbožňuje jako otrok a blázen?«

»Pokrytče! Ale jakou tmavou předsín to máte! Ne, Nebudu odkládati. Přišla jsem jen na chvílku. Jen na okamžik!«

»Oh . . . milostpaní, nebuďte ukrutná v té chvíli, kdy jste ze mne učinila nanejvýš závidění hodného člověka na světě.«

»Jste nepolepšitelný, Artuši. Nu — máte to pěkné u vás! A, zrcadlo! Vidíte, málem by mi byla vypadla jehlice z vlasů! Dejte pokoj, roztrháte mi závoj!«

»Oh, první polibky skrze závoj! Básníci o nich horují!«

»To je možné! Ale já na tom nic neshledávám. Počkejte . . . můj závoj!«

»Dolů se závojem! Jak jste krásná! A máte nový účes!«

»Čeho vy si nevšimnete! Ale víte, že mi to tak lépe sluší, když mám vlasy zvlněné nad čelem?«

Oh, vaše vlasy! Jaká černá propast! A jaký vodopád černých diamantů by to byl, kdyby . . .«

»Hands off! Vždyť mne rozcucháte!«

»Darling! I love you!«

»Umíte lhát a předstírat lásku v nejrůznějších řečech. Ale, panečku, máte zde fotografií! A samé ženské! To se ví, takový větroploch! Jakže, Lidu R. také? No, její portrét není vzácností!«

»Snad jste ho již u někoho viděla?«

»Co si o mně myslíte, ničemo! Nu ovšem, paní M. tu máte aspoň desetkrát! Jak pak ne! Byl jste do ní zamilován, co? Ta na vás vyžála! A to dokáže jen taková dáma od divadla. Nu, není zrovna ošklivá!«

»To si myslím!«

»Na to se vás neptám, co si myslíte! Prý je velmi duchaplná. U herečky to není tak těžké být duchaplnou. Kdyby byla sebe hloupější, jen když něco pochytně ze svých rolí, v nichž obvykle mluví vtipně a inteligentně . . .«

»Přijde na roli a na autory. Nevím, jak by získala na duchu, kdyby byla odsouzena hrát jen domácí repertoar . . .«

»Ale nezdá se vám, že má trochu křivé nohy? Zde, podívejte se, v trikotu nevypadá tak výhodně . . .«

»Ano, má křivé nohy, jako Venuše Medicejská!«

»Stále ještě zaslepen láskou!«

»Ó, vy máte krásné ruce, jaké by mohla mít jen bezruká Venuše Medicejská . . . ano, to je model pro ně!«

»Nechte mne. Co to máte pod zrcadlem? Skříňka, starobylá skříňka železná . . .«

»Archaeologická kuriosita.«

»A to, co je v ní, je též archaeologická kuriosita? Ušchlé květiny . . . pentličky . . . závoj . . . jak dojemní! Snad nejste též sentimentální, Artuši! A co je tohle?«

»Lístek s vašim jménem . . . datum 12. dubna 1904 . . . tehdy jsme večereli u D—ských. Jak mi srdce zabušilo, když jsem shledal, že ta dobrá paní D. umístila naše lístky vedle sebe.«

»A kdo vám to dal?«

»Ukradl jsem jej, jako upomínku na mé první setkání s vámi . . . vždyť víte . . .«

»A teď jste to nastrčil sem, když jste věděl, že přijdu! Jste velmi prohnáný . . . Ale jste též charmantní . . . svým způsobem . . .«

»Díky! Za to mi nezbývá nežli . . .«

»Zpátky! Co pak si myslíte, že mé krajky na bluze stojí 1 zl. 20 kr. metr! Chytil jste se, dobře na vás, pomalu.«

»Dám pozor na vaše vzácné krajky . . . ale tyhle dvojité knoflíky u manšet jsou hloupý vynález . . .«

»Zde na houpacím křesle sníte mezi podobiznami žen, jež jste miloval . . . sníte . . . vzpomínáte . . .«

»A toužím! Jen jedno políbení . . . only on kiss . . .«

»Byl by to hřích, zde v chrámu vašich nejvyšších vzpomínek . . . Nedopalujte mne, Artuši, nebo okamžitě odejdu! Ah, též čtete!«

»Ano, umím číst a psát, v počítání jsem slabší.

»Jak hezké vazby! Heine! Baudelaire! Hm . . . a zde Maupassant . . . samá nemravná literatura!«

»Není nemravné literatury kromě špatné. Náš rodinný básník rada Antonín Kupecký je nemravnější nežli Armand Silvestre.«

»Divím se, že se vám tak pěkně drží květiny. Já mám kříž s palmami. Ale portierey u dveří byste mohl mít již nové. A hle, zde vaše pracovna . . . pěkná, světlá!«

»Račte dále . . . odpusťte, trochu nepořádku . . . nepraktičnost a nepozornost staromládenecká.«

»To je hezká krajinka.«

»Slaviček!«

»A ta rytina fantastická!«

»Fantin-Latour.«

»Ale máte tu horko, pane, jak můžete tak vydržeti? . . .«

»Bude snad dobře, když . . . no, vždyť já nic neříkám . . . ale aspoň klobouk byste mohla odložit!«

»Ale to je jediná koncesse. Tak! Aj, jakou hostinu jste připravil!«

»Vím, že ráda jíte housličky s kaviarem a cakes a porto.«

»Ano, v Bodeze nebo u Stutziga . . .«

»Vino i koláče jsou právě podle vaší záliby . . . Přece si sednete . . .«

»Ale jen abych vám nevynesla spaní, jak se říká.«

»A připijete!«

»Ráda bych věděla, na co!«

»Na naše přátelství!«

»Výtečný kaviar! Co to klábosíte? Přátelství! Ha, ha . . . rozumím vám, příteli, rozumím!«

»Ať žijete!«

»Vy . . . vy . . . ano, nalijte . . . ah, víte, co jste? Vyvrhel pekla!«

»A vy poklad ráje!«

»Jděte, nemohu vás ani vidět!«

»Zbožnuji vás! Jak voní vaše vlasy!«

»Ah, to horko! Otevřte okno — ne, raději nalijte mi ještě . . .«

»Nu, a teď si připijeme na naše přátelství, na naši . . .«

»Mlčte! Všem se smějete a rouháte . . .«

»Všem, kromě vám!«

»Lháři!«

»Modlím se k vašim rtům.«

»Vaše modlitba nepřinese vám spásu.«

»Tedy prokletí! Chci být proklet, ve věčných mukách hynout za jednu sladkou chvíli . . .

Víte, co praví básník: plaisir d'amour ne dure qu'un moment, chagrin d'amour dure toute la vie.«

»Jaký žal z lásky může pocítiti člověk jako vy?«

»Oh, prožil jsem celé tragedie!«

»Takový šašek a tragedie, k smíchu!«

»Co pak šašek Yorrick . . . alas poor Yorrick! . . . se nedostai do »Hamleta?«

»Ano . . . ale až po smrti . . . Počkejte, dejte pozor, ať nepřevrhnete sklenku . . . sedněte si dál, snad tu máme oba dost místa.«

»S vámi to nelze vydržet, milostpaní; buďte mi říkáte zlomyslnosti, nebo se zlobíte!«

»Tak se nečertil zase on, Artuši! Musí být hodný, chce-li, abych zase přišla . . . kdo ví . . . snad mne to napadne . . . půjdu třeba kolem a vzpomenu si na dobrého přítele . . .«

»Ah, jak jste roztomilá, má zlatá Zdeno! Miluji vás!«

»Ztřeštěný!«

»Zbožňuji vás . . . nikdy nikoho jsem tak . . .«

»To říkáte každé . . .«

»Ale žádné ne tak upřímně jako vám!«

»Oh, pusťte mne!«

»Nesmíte odejít! Zemru, zblázním se, vyskočím z okna! Zdeno!«

»Budu křičet!«

»Zacpu vám ústa polibky! Vidíte . . . že mne máte též ráda? Vždyť si tak dobře rozumí-

me . . . jsme si tak blízcí . . . Oh, kdybyste tušila, kdybyste věděla, Zdeno!«

»Ano . . . já vím . . . totiž nevím . . . Artuši!«

»Zdeno!«

»Ne . . . ne . . . jděte! . . . Mami! . . . Ah, Artuši můj!«

»Prosím, podívej se, kolik je hodin.«

»Čtvrt na sedm!«

»Nebesa! Měla jsem být v pět hodin u zubního lékaře!«

ZHASLÉ OČI.

Přítel z mládí Artušova, továrník Albert Vodák, účinkoval mocně a užitečně na sobeckého, záletného muže, hnaného hříšným pudem do rozkošnické a nečinné existence. Ve chvílích únavy a přesycení, po odvážných aférách a orgiích utíkal se Artuš o útěchu ve své rozháranosti a aspoň o duševní uchlácholení k příteli Albertovi, v jehož sympatickém a energickém zjevu a jeho nestrojené korrektní eleganci uctíval vzor imponujícího muže. Jeho podnikavost a neúnavná činnost pomohla mu po překonání hroživé krise k velkému jmění a jeho životní schopnost a úspěšné vystupování ve společnosti mu prokrestilo snadnou cestu k spanilé a originelní dceři milionáře, majitele cukrovarů. Artuš se cítil malým před bojovným silákem a výbojcem a též ve své erotičnosti si vážil jeho morální převahy.

Když se vrátil Artuš z pouti po vlasti krásy a lásky, Itálii, která se mu zdála tím nádhernější a poetičtější, že ji nezřel sám, našel Vodáka, s nímž chtěl svěřit svou šťastnou náladu, velmi změněného. Byl doma sám, jeho

choť oslňovala svými toilettami z pařížské rue de la Paix v Dieppu.

»Co je ti, Alberte: jsi nějak bledý a máš vzezření člověka čímsi dojatého?«

»Přišel jsem z několikadenní cesty, z porad na venkově s několika továrníky o společném projektu. Není divu, že jsem trochu vysílen.«

»Na tobě nevidím zemdlenost z konference finanční, pro největší námahu jsi dosti otužilý. Tebe zasáhlo cosi deprimujícího a co možná zajelo hluboce do tvého srdce. Víš, že jsem tak zkušený, že poznám sledy duševních záchvatů. Tak býváme zkrušeni po intimních konfliktech více nežli po nezdařené spekulaci. Tvá rýha kolem úst a tvé oči jsou důkazem bezesné noci.«

Vodák povstal ze křesla, odhodil cigaretu a mrskl na mne ostrým, zkoumavým pohledem černých očí: Uchopil mne za ruku a se slabým, líčeným úsměvem podíval se na mne důvěřivě, jako pravý kamarád.

»Marně jsi neprožil, Artuši, více blaženosti a pohrom, nežli obyčejný člověk. Znáš lidi a zejména ženy. Poznal jsi, že jsem zažil cosi, co mnou otřásl, ač vzdoruji nebezpečí i úpadkům.«

»Mně se můžeš se všim svěřit.«

»Ano, zvláště tobě. Je to ženská historie, drama, jež začlo ve sladkém duetu dvou osudem si určených srdcí a skončilo bez mála tragicky. Život milenky je obětí mou.«

Přešel svou knihovnu, přetřel si rukama čelo a klesnul do anglického křesla pravil trha-

ným hlasem, jež jsem neznal u odměřeného, velitelského muže:

»Náhoda na mé poslední cestě mi připomněla provinění na milující, nejušlechtilější a nejlaskavější ženě. Artuši, tys prohlášen za cynika a lupiče milujících, ale dovedl jsi, jako umělec a filosof života, v nejhorším případě zameziti hloupost, zlo neb katastrofu, jež by zahubila zbožňovanou, jež tě ozářila a rozohnila? Neprohřešil jsi se proti vděčnosti, ač jsi prováděl nejhorší neřesti.«

Artuš odvětil chladně, dokazuje, že jej nic nepřivede z rovnováhy: »Není to často zásluha ani noblessa ctitele oddaného, ale je to povinnost gentlemana a zavázaného milence, aby našel náležitý a přátelský rozchod, jenž nezanechává hořkosti.«

»Poněvadž ty jediný mne můžeš pochopit, budu ti vypravovat své prohrěšení, hřích u mne nepochopitelný.«

Usedli po večeři k láhvi moselského a zapálili si doutníky a Albert začal svou strašnou historii.

»Po vyřízení svých záležitostí v malém městě měl jsem ještě přes hodinu času. Nuda šeré, nevzhledné čekárny vypudila mne ven. Venku šikmé paprsky zapadajícího slunce rozlévaly zlatistý, oranžový jas. Vrabci, slétnuvši se v košatých lipách, křiklouni proletářští, drželi ohlušující meeting.

Vyšel jsem si na procházku. Bylo utěšující dýchatí vzduch provanutý vůní luk a lesů na

kopcích nedalekých, dívati se na zmírněné, nevtíravé paprsky slunce a poslouchati vřísquot vrabčí. Též mi bylo příjemno lelkovat a pokouřovat s vědomím, že jsem nepromarnil čas věnovaný několikadennímu pobytu na venkově, neboť záležitost, pro niž jsem opustil Prahu, se vydařila a měl jsem usměvavou náladu podnikavce, jehož akce mají zdar.

Cítil jsem se uspokojeným. Těšil jsem se na veselou večeři s kroužkem přátel a rozveselila mne myšlenka, že jsem pozván na five o'clock k pikantní subrettě, slečně Malvíně, již se dvořím jako ctitel, nezávazně. Kráčel jsem zvolna městečkem, o němž jsem nevěděl nic, nežli že před dvěma lety ve skromném starém hotelu na náměstí jsem ujednal obchod, který mne též naplnil spokojeným rozmarem.

Pohvizdoval jsem a točil hůlkou, a zabočil jsem do dlouhé, opuštěné ulice, šedé a smutně táhnoucí se mezi dvěma zdmi zahrad, obklopujících villy továrníků a zámožných měšťanů na pokraji města.

U jedné z vil, nápadné jako ostatní titěrností věžiček, arkád a terras, stál tlustý staroch v špinavé zástěře, bafající z krátké dýmky.

Nevlídná, zamklá cesta obklopila mne smutkem a línou zamlklostí maloměstského živení. Byl to příkrý kontrast mým zálibám na vzruchu velkých, ve shonu vzrušující a napínavé činnosti, ve změnách a zmítání dalekých cest se svůdnými Aventurami.

Za rohem vynořila se v dálce blížící se dáma, vedoucí holčičku. Zvědavě jsem čekal, až se přiblíží, neboť jsem krátkozraký a zapomněl jsem monokl. Byla hezky urostlá blížící se paníčka, štíhlá a ztepilá, jak bylo znát na postavě a chůzi. Vykročil jsem vstříc vábné postavě, jež tak nenadále oživila a ozdobila nehezke a puště místo. Miloval jsem vše spanilé a vkusné a dáma byla z těch, které činí dojem na muže mého rázu.

Jak se blížila, oceňoval jsem její kypré op-prsí. V pohybu jejích pružných boků bylo cosi rokošnického a svůdného.

Vzpomněl jsem, že takový obdivuhodný ryt-mus boků měla jistá kráska . . . ano, líbezná, zlatovlasá Káta. Vždyť jsem ji poznal z daleka, pro graciesnost postavy a chůze, již se lišila od jiných žen.

Sladká Káto! dralo se mi na rty opojné zvolání nezapomenutelných okamžiků.

Byla to ona.

Mé vzrušení při jejím poznání změnilo se v pocit úzkosti a bolesti. »Ubohá Káto!« byl bych zvolal a tím bych pravdivěji tlumočil svůj pocit nežli prvním zvoláním.

Stloustla, ale zachovala si svou vlnadnost. Její tvář, stále hebká a okrouhlá, ztratila ru-měnc a lehké vrásky připravily její rty o úsměvný záhyb, který i v mlčení ozařoval její obličej.

Celé kroniky utrpení, únavy, zklamání vy-četl jsem z obličeje vadnoucí lepě ženy.

Kráčela tiše, neodpovídajíc na veselé žvatláni pětiletého děvčátka.

Upírala před sebe velké, modré oči, kdysi čarovně panující svým výrazem a jasnem, Ale teď byly bez lesku a života. Všechno uhaslo v nich.

Sahaje na klobouk, všiml jsem si švitořivé holčičky, patrně zvyklé, že ji neodpovídala za-mklá maminka. Così nebesky luzného a čistého zaplápolalo z modrých očí hezounké slečinky.

Stanul jsem zcela přimrazen. Nevěděl jsem, co mám dělat. Smekl jsem klobouk a hluboce se uklonil. Ani nezavadila o mne tékavýma očima, uhaslýma, šla dále.

Dceruška, vlečena spěchající maminkou, po-hlédla zvědavě na cizího pána. Horlivě a mar-ně se vyptávala matky.

Díval jsem se za ní se srdcem sevřeným kleštěmi hryzení svědomí. Cívil jsem dlouho v neznámé, liduprázdné ulici, kde náhle se mi kmitla drahá Káta, již jsem neviděl od toho osudného dne, kdy shasl náhle oheň planoucí v jejích neodolatelných očích.

Káta byla subtilní a moudrá bytost. Do té doby, co jsem se s ní setkal, neznal jsem ženu, která by mne podrobila tak otrocky jako zlatovlasá Káta. Její mládí ji obestřelo vůní sně-ženek. Vyrostla poněkud v bohémských kru-zích a byla hravá a vzdělaná, vše bylo u ní de-likátní, jako vyciselované, jako podlouhlé rudé rysy jejích rtů, stále odhodlaných k úsměvům a políbkům.

Bavila svými řeči, rozmarnými a nenucenými a své vkusné toalety si sama upravovala.

Vpadla do mé neklidné dráhy obchodní, když jsem beznadějně zápasil, jako zlatý, okouzlující paprsek. Měla porozumění pro mne a mé plány, dovedla s účastí poslouchat výklady a kombinace. Zaplašovala stíny s mého čela. Byla rozkošnou milenkou a utěšující družkou. Náš poměr byl tak opravdový, že Káťa byla přesvědčena o jeho legitimním zakončení.

Ale stihla mne děsivá peněžní krise. Půda se zachvěla pode mnou, čekal jsem, že vše se bude kácet jako při zemětřesení. Víš, že tehdy mi bylo nejhůře, hrozila mi krída a soud. Mohlo to ukončit jen revolverem nebo ženitbou s dcerou hlavního mého věřitele, majitele cukrovary. Rozhodl jsem se pro okázalou a bohatou dceru milionáře, líbila se mi pro svou chladnou eleganci anglického slohu.

Káťa mne prohlédla, počala něco tušit. Cítil jsem se nevolným v důvěrném styku. Přicházel jsem k ní se lži na rtech a zrádným tajemstvím v duši. Tušila zlo. Ale ve své ohledupinosti ani slovem neprozradila své podezření. Byla ještě něhyplnější, sálalo z ní rozechvění lásky a odanosti.

Konečně přišel obávaný den. Musedl jsem ji říci vše.

Vykoktal jsem pravdu — zmateně a brutálně, hněvivě a zahanbeně.

Chvěl jsem se strachem, jehož jsem nikdy nepoznal. Myslel jsem, že se stane něco děs-

ného. Báł jsem se jejich slz. Neviděl jsem ještě plakat ty vyjasněné, smavé oči. Trnul jsem hrůzou v očekávání tragického, drtivého výjevu.

Nestalo se nic takového. Káťa se jen otrásla, jako by se jí smrt dotkla. Chvilí zírala nepohnutě, ztrnule, vyjeveně. Pohnula rty — chtěla snad něco pronést. Ale byla němá. Klesla na pohovku a zakryla si obličej rukama.

Neodvážil jsem se pronést slovo: Cítil jsem, že vše, co bych řekl, bylo by nemístné a nemotorné. Byl jsem udolán hrůzou za své viny a podlosti. Ale jako vypočítavý obchodník jsem se přesvědčil, že nelze jinak jednat. A všechna hnutí citu a srdce utichla před tímto matematickým závěrem logicky životním.

Dlouho seděla němá, s rukama na očích. Neplakala. Její prsty a ramena se netrásla. Byla jako z-kamene.

Jak příšerný žal! Byl jsem udolán jejím truchlívým mlčením, do něhož se řítily trosky krásných snů.

Zaúpěl jsem mukou výčitek, pohlížeje na nízká sedadla v arkýři, odkud jsme se kochali v obrazu Vltavy a Hradčan a kde bylo tak útulno v podvečer, když se ke mně přitulila a poslouchala mé povídání.

Vzpomínal jsem na drahý kouteček a na svou zpověď.

»Káto,« řekl jsem třaslavým, nějak dětsky znějícím hlasem, za nějž jsem se hanbil, »řeknu ti všechno.«

Pozvedla prudce hlavu. Pohlédla na mne zlomeně a otupěle. Zdrtila mne svým zrakem.

V jejím ohnivém oku nebylo obvinění, jako ho nebylo v její zamlklosti. Její výraz tváře byl zcela změněný, ale oči byly bez lesku a bez barvy.

Uhasly . . .

Opustila záhy Prahu. Provdala se za úředníka ve venkovském městě, vzdáleného příbuzného, a tak nenadále opět po letech se skřížily naše cesty.

Mihla se jen kolem mne zamlklá s hlubokým smutkem v očích, jež ostaly vyhaslé a bezvýrazné, jako když jsem ji opustil.

Odešel jsem s lehkou myslí a necitelně. Zanedbal jsem její bol a zoufalost. Byla tak dobrotivá a beze msty, že se zachovala se vzácnou ohleduplností milujících a ušetřila mi plačtivý výjev zrazené a podvedené milenky. Pokynula mi jen s ledovým klidem, abych šel svou cestou. Krácel jsem ji bezohledně, neohlížeje se na mrtvoly, jež byly v cestě.

Ve své neustálé, výnosné a rozmanité činnosti, v rušném životě na cestách, v lázních, v salonech, jež mi přivodila má dvornost a povinnost k manželce a povinnosti společenské, zapomněl jsem na Kátu. Jen někdy jsem byl zasažen ostnem vražedné vzpomínky, palčivých výčitek svědomí.

A když jsem po tak dlouhém čase potkal

nešťastnou milenku, myslil jsem, že je můj konec. Přece neurvalým cynismem jsem přestál scénu, jež měla být tragedií.

Vrátil jsem se do nádraží. Dal jsem si otevřít čekárnu první třídy. Byl jsem sám, posadil jsem se na křeslo do tmavého kouta.

Bylo mi, jako bych uvnitř byl rozsápán vědomím svého zločinu. Všechno, co mi zpříjemňovalo a těšilo mé žití, mé úspěchy, požitky, vše jsem zapomněl. Shroucený, podloměný jsem se schoulil do křesla a civěl před sebe v trudném, těžkém zamyšlení.

Opřel si o ruku čelo. Tvář jeho byla rozryta a řekl třesoucím se hlasem:

»Po letech pochopil jsem celé své provinění a záhubu nejideálnější milenky, zničiv duši čistou, milující.«

Zvlhly oči poprvé slabostí a zoufalostí přemoženého nejsilnějšího muže.

Obrátil hlavu ke mně a řekl zajímavým hlasem:

»Artuši, tys spáchal mnoho zla ženám, jež tě milovaly, jimž jsi se odvděčil jako Don Juan. Já však tě překonal svou zvrhlostí.«

MIMOCHODEM

Prší. Melancholicky a roztržitě civím před hotelem Klomserovým v Herrengasse. Nuda Vídně! Jaký trud!

Kočáry a fiakry na pryžových obručích spěšně přejíždějí. Z úředních, jaksi slavných a nepřístupných budov přes všední výraz jejich omšelých, barokových průčelí, vycházejí byrokrati vážní i šviháčtí a všichni mají též jaksi omšelý a jednotvárný výraz.

Do šeré kavárny »Central«, kde již rozsvítili, vstupují čilým neb unaveným krokem mladí muži. Jsou to básníci nebo kupečtí příruční? Nevím. Zdá se, že básníci se podobají kupeckým příručním a kupečtí příruční básníkům.

»Rychlík od Tarvisu přijede po 9. hodině?« táži se portýra, který ve své skleněné budce zapisuje něco do podlouhlé knížky.

»V 9 hodin 25 minut.«

»Dejte zatopit večer v mém pokoji čís. 5.«

Zvolna tíhnu Okružní třídou. Všechno se leskne deštěm. Větr sviští. Stromy se zmítají, vypínají vzhůru podzimem orvané větve a zase je sklánějí, jako by bědovaly.

Tramwaye řinčí a pískají, vozy uhánějí, lidé pod deštníky přebíhají širou třídou, jež svou opuštěností zdá se ještě nesmírnější a truchlivější pod zamračenou oblohou.

Ještě tolik hodin do večera!

Nuda a netrpělivost čekání jsou ošklivým pocitem. Ale co bych nebyl udělal pro tu chvíli, jež mne čekala! Stačil lístek od Máti, abych přijel jí naproti do Vídně a čekal v hotelu Klomserově. Vracela se z lázní dalmatských.

»Pro tebe, Artuši, přeruším jízdu, abychom se mohli ve Vídni setkat,« psala Máta. »Na nádraží nechoď, pojedu s paní Valtrusovou, mohla by tě vidět.«

Nedovedl bych Mátě nic odepřít. A usednuv pod arkádami do kavárny, vzpomínal jsem na svou nevšední a capriciesní přítelkyni. Naše minulost byla tak brilliantní, jako bude její budoucnost. Vzpomínky vyjasnily mou náladu. Rozptýlila se šedá nuda a zanikl kavárenský ruch kolem mne.

Když jsem ji poznal, nosila ještě krátké sukénky a byla ku podivu samostatnou a nesentimentální osobkou. Nosila krátké sukénky o nějaký měsíc déle, nežli jiná děvčata, neboť zpívala dětské role. Podobala se bílé, rozkvetlé haluzi, na níž se houpá pěnkava, stále propěvující. A podobala se též vonnému, sladkému ovoci čerstvě utrženému. Byla jako broskev, ušlechtilá, jemná, nedotknutá, s neporušeným pelem.

Málo let života divadelního nesetřelo pel.

Učinilo však její krásu raffinovanější. Nedotklo se jejího mládí. Byla stále tak kvetoucí, útlá a drobná, jako když nosila krátké sukénky. Pouze záchvaty neklidu kladly stín na zářivost jejích očí a křivily, trhaly zálibně složené rty.

Zbožňoval jsem Mátu pro krásné vzpomínky naší kvapné, prchavé lásky, jež se přehňala jako jarní bouře a zanechala za sebou vůni a vlhlost všeho, co jsme užili. Zbožňoval jsem vlastně ty vzpomínky. Neboť Máta se změnila. Ale nedovedl jsem být lhostejným v její blízkosti. Cizí k jejímu životu, často vzdálený, nedovedl jsem se opanovat vedle ní, ač jsme se připravovali k finále naší hry lásky. A vědomí, že se s ní setkám opět po jisté době, ladilo mou tančivou melodii Mozartovu, v níž zjevila se ona.

Myslel jsem na její bezstarostný smích, na hřejnou důvěrnost jejích světlých, modrých očí, které si zachovaly výraz nevinný a šibalský, na vůni jejích plavých vlasů.

Přecházel jsem na chodníku. Pršelo drobně a nepřetržitě. Ale nuda zmizela ze ztichlé ulice, s uzavřenými, zamklými paláci a s ministerskými budovami. Nedočkavost mnou lomcovala a díval jsem se na hodinky.

Nebylo pochyby, vlak se opozdil.

Již jsem se chtěl obrátit k portýrovi hotelu s dotazem. Věděl jsem, co mi odpoví. Obyčejná věc opozdění rychlíku z jihu a Švýcar, teď na konci letního období.

V tom se přihnál vůz a zastavil před hotelem.

Máta vyskočila z fiakru, podala kočímu peníz, sluhovi hodila zavazadlo a zvolala:

»Jak jste hodný, že jste přišel!«

»Mohla jste o tom pochybovat?«

Byla poněkud ubledlá pod závojem, ale tak elegantní a sličná v cestovním plášti, s kytičkou fialek na prsou.

»A teď objednejte něco k večeři. Ostaneme v jídelně hotelu. Nepůjdeme k Sacherovi ani do radničního sklepa, tam jsou vždy poslanci a žurnalisté. Půjdu se trochu upravit. Kam má sluha odnésti mé věci?«

»Do čísla 5.«

Trvalo to dost dlouho, nežli se objevila v jídelně hotelu.

U jednoho stolu seděl obstarožný párek manželský a u jiného rytmistr od hulánů.

Máta nebála se nikdy smělých střihů a nápadných barev ve svých toaletách.

Panička si ji změřila dlouhým pohledem skrze želvový lorgnon.

Rytmistr vyvalil oči.

Smála se nezbedně usedajíc ke stolu a urovňavajíc si na hedvábné bluze kytičku fialek.

»Hezké fialky! Patrně dar od přítelkyně, jež vás doprovázela.«

»Paterně nebo nepaterně,« odsekla a zakousla se do housky. Cítila, že jí nevěřím a že jsem uhodl, proč nechtěla, abych přišel na nádraží. Zlobila se, že bylo mi vždy všechno tak prů-

zračné v jejím chování. Kdybychom byli sami, udělala by na mne dlouhý nos.

Pustila se s chutí do večere. Napila se chlazeného, zlativě jiskřícího vína. Živě se rozpo-
vídala.

Bavila se dobře v Abbazii. Koupání ráno, odpoledne výlety a lawntennis, večer projíždky po jezeře, při svitu měsíce.

»A celý den flirtování.«

»Snad ne háčkování!«

Tot se ví, že byla obtěžována ctiteli. Mezi hosty jejího hotelu byl zamlklý a úžasně bohatý Američan. Léčil nervosu. Díval se pořád na Máfu.

»Léčil svou nervosu,« poznamenal jsem.

»Byl do mně zamilován, ano, abyste věděl.«

»Škoda, že byl tak zamlklý.«

»Jeň se smějte. Ale kdybyste znal inženýra Lindra, to byste se nesmál, ten nezamlčoval a nezadržoval své odvážné názory.«

Vyprávěla mi o statečném inženýrovi, který provrtával tunel v Karavankách a dojížděl do lázní, jak byl zuřivě galantní a cituplně poetický. Óh, ty večery na yachtě, při svitu měsíce!

»Barcarolla . . .« a tiše jsem zahvízdl první takt písni z »Hoffmannových povídek«.

Mávla rukou a pohlednuvši na mne přimhouřenýma očima, usmála se jinou vzpomínkou. Pozvedli jsme číše, jež zazvonily.

Pak si vzpomněla na důstojníka z Lublaně, který jí posílal verše opsané z Lenaua a na

velkoobchodníka z Vídně, který bavil svými vtipy a anekdotami celou společnost a byl vždy zamlklý, když se s ní setkal o samotě.

»A krajan žádný?« vyzvídal jsem.

»Krajanů bylo málo. Nebydli v mém hotelu. Vyhýbala jsem se . . . To víte, ty pomlouvačné krůty pražské . . . A kolik je hodin? Jedenáct. Pojdme již.«

»Mysli si, Máto, že jsme v hotelu Danielli v Benátkách. Pohlédni na ty vysoké, barokními ornamenty zdobené stropy, na ta štíhlá okna. Je to bývalý palác šlechtický . . .«

Máfa chtěla mít vždy mnoho světla, jako na jevišti. Rozsvítla elektrické lampy a stavěla na mramorový stůl k velkému zrcadlu rozžehnuté svíčky.

»Ano, palác. Ale ne dožecí,« hovořila zaměstnána cele sebou, přehrabujíc se v toaletní přihrádce svého kufru.

Světla rozjiskřovala hrany nábytku, starých, lesklých skříní, bohatě vyřezávaných i ocelových moderních postelí.

»Takový starý hotel má zvláštní půvab.«

»Až na ty hrozné sochy ve schodišti,« pravila Máfa, jež si zakládala na svém výtvarnickém vkusu. »V palazze Pitti jsou jiné statue.«

Obcházela čile a houpavě po koberci. Polohlasitě si propěvovala. Její pohyby graciósní a volné ukazovaly ji v nejjintimnější nenucenosti.

Sukně šelestily a šněrovačka zapraskala. Sklápěla se a zvedala se. Pozvedla lokte k vlasům, jež jí spadly na ramena.

Stále polohlasitě bzučela. Prozpěvovala arii Zerliny. Mně nevěnovala pozornost. Seděl jsem na divanu.

Nastala chvíle úplného ticha. I šelestění sukní umlklo.

»Vidíš, přece jsem trochu zhubla,« pravila náhle Máta vážně.

Stála před zrcadlem. U jejích nohou se bělal nakupený batist a krajky.

Zazářila bílá a světlá, jako hvězda, vynořivši se z průsvitných oblak.

Ráda se kochala ve své kráse.

»Přece byly k něčemu ty koupele,« pokračovala, zamyšleně hledíc do zrcadla.

Zašveholila nápěv jakýsi a uklonivši se do zrcadla, mluvila hlasem smavým, dětským:

»Zase nějaká hloupost! Mluvím, co mi na mysl připadne — nevím, co to je — nemám všech pět pohromadě! Opravdu, někdy mi připadá, jako bych měla o kolečko víc!«

Rozesmála se křišťálovým, zvonivým smíchem a obrátila se ke mně.

Světlo klouzalo po úbělí jejích ramen.

Její oči se smály radostí a mládím. Žila svou zamilovanou roli; pěl a tančila fandango z Carmen.

Umlkla zruměněná a udýchaná. Dívala se do zrcadla. A náhle se tiše rozesmála, přimhuřujíc oči.

»Artuši, něco vám musím říci!«

»Poslouchám.«

»Byl tam přece jeden krajan . . .«

A smála se potouchle.

»Hm . . . přijel za vámi, to se rozumí.«

»Zdá se . . . hádajíte kdo?«

Pokrčil jsem rameny. Neměl jsem v evidenci všechny, kdo se jí dvořili v poslední době.

»Pan Krmík.«

»No, to ovšem gratuluji! Vypadá jako Falstaff.«

»Bohužel, jen vypadá!« mluvila Máta za paraventem a opět se ozvalo diskretní, lehké šelestění satinu a krajek, »vtip ale nemá.«

»Ale má skoro milion. Toho se držte, Máto! Co kdyby si vás vzal!«

Dala se do smíchu.

»To je nápad.«

A zase mluvila o divadle:

»V Toursu, prosím, hráli herci z Paříže, nebyla to vlastně komedie, byly to verše, ach, já mám ráda verše.«

Přerušila se a zvolala za paraventem:

»A co vy o tom soudíte?«

»O čem? Umíte všechno i parlando.«

»Ach, na to se vás neptám. Myslíte, že Krmík by byla dobrá partie?«

»Máte-li tolik heroismu nebo odevzdvanosti — tak do toho, ale pro vás byl by spíše hrabě Dejm. Je to přesný, hubený fešáček stylu londýnského.«

Vystoupila zahalená v modrý peignoir.

Urovnávala záhyby roucha. Nemohla jíti kolem zrcadla, aby se nezastavila.

»Ale nestačí mu několik milionů. Ale ten zavalitec byl by snesitelný, kdyby nebyl tak komický. I jeho neotesaný zevnějšek bych mu prominula. Ale ty jeho způsoby! Hádal se s kočím i s číšníky o zpropitné. Byl šťasten, když mohl něco smluvit nebo trhnout . . .«

»Cò chcete, je výtečný obchodník a opatrný penězník.«

Zamyslíla se. Zvážněla. Neviděla se v zrcadle teď.

»Je tedy zamilován?«

Přikývla.

»Tedy on? fialky?« ukázal jsem na uvadlou kytíčku.

Usmála se a přisvědčila.

»Doprovázel vás? Jak jste vysvětlila zastávku ve Vídni?«

»E, co bych mu vysvětlovala? Toť se rozumí, chtěl vystoupiti též. Dokonce byl nadšen myšlenkou, že bychom šli někam do cabaretu, do Nachtlichtu nebo Zum süßen Mädl. Řekla jsem mu prostě: »Jeďte do Prahy. Nesmíte zde vystupovat. Čekají mne příbuzní na nádraží.« Nu, a bylo dobře.«

»Ó, čarovná Máto! Dokud dovedete krotit takové medvědy, jste nepřemožitelnou, vítězíci. Ale běda vám . . .«

»Jaká běda . . .?«

»Eh, nic. Jou to hlouposti. Jediná vážná a

moudrá věc na světě jsou vaše oči, vaše rty, vaše krása . . .«

Ráno odjela.

Musel jsem čekat na odpolední vlak. A zase nuda. Fádní Herrengasse.

Rychlé fiakry. Byrokrati spěchající do ministerských kanceláří. Déšť . . .

PÓVÍDKA Z MLÁDÍ.

Můj přítel Artuš umí poutavě líčit historie, které zažil nebo pozoroval. Když se rozhovořil o svých vzpomínkách, oživila jeho tvář mužná a znavená, v níž zápasy života zanechaly výrazné stopy. Přišel jako vždy bezvadně elegantní, neboť přes to, že počal šedivět a byl jaksi uklidněnější a pohodlnější, zachoval si svůj dandysmus uvědomělý a rafinovaný, jako v dobách, kdy prožíval odvážný a neodolatelný jen pro krásu svých dobrodružství a kdy překonával i nejpodnikavější soupeře. Přítel Artuš objevil se v dokonalém a pozoruhodně jednoduchém, prostém kostymu anglickém, s originelní hnědou kravatou a s hedvábným šátečkem téže barvy v náprsní kapse.

Usednul na své obvyklé místo v koutě pohovky, takže byl ve stínu, zapálil si cigaretu a mluvil svým lahodným a důrazným hlasem muže, který mnoho docílil u žen svou přesvědčivou výmluvností.

»Setkal jsem se u své příbuzné paní Krulišové s neobyčejným mužem, kterého jsem ihned poznal, ač jsem ho viděl před mnoha

lety jako malý kluk a to jen jednou a krátký okamžik. Bylo to za okolností tak neobyčejných, že mi ostal ten pán a ten okamžik nepomenutelným. Byl jsem ještě zcela nevinný a hloupý osmiletý tvor a teprve později jsem pochopil, co jsem viděl a slyšel.

Vyrostl jsem mezi sukněmi. Sestra mého odvovělého otce, hovorná a kyprá, vedla domácnost a mně věnovala tím něžnější péči, čím více mne zanedbával otec, zabývajíc se jen svými obchody a bursou. Má sestra, chorá, subtilní, vzdušná bytost, jež zemřela mladá, měla u sebe Francouzku, která, ač již vadnoucí, ráda se strojila, byla čilá a veselá a dováděla s námi oběma.

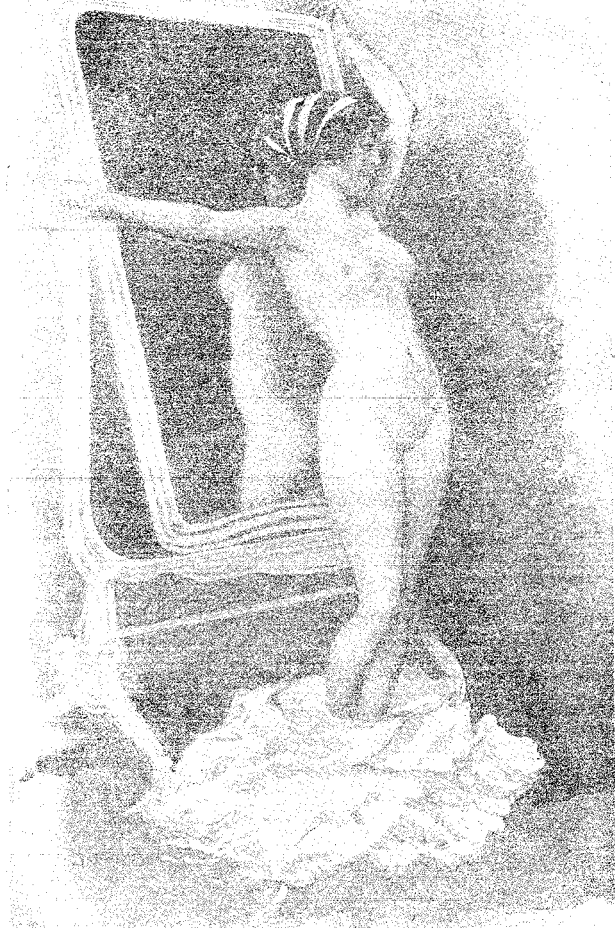
Každý týden několikrát zavedli mne k tetičce Heleně. To byly mé nejradostnější okamžiky. Óh, jaká to byla rozkošná bytost před dávnými lety ta nynější pomalá, rozvázná paní Krulišová! Když se na mne podívala svýma laskavýma, velkýma očima, když zazvonil její smích, když jsem cítil pohlazení její hebké ruky, bylo mi tak krásně a mile, že se mi zdá, že již tehdy jsem pocítil jaksi nejasně vliv roztomilé ženy. Tetička Helena byla mladá vdova a sestra tatínkova říkala o ní: »Ta nebyla dlouho smutná a nevydrží být vdovou.« Všichni měli rádi tetičku jako já a když přišla k nám na návštěvu, zdálo se, jako by bylo veseleji.

Tetička byla mým nejlepším kamarádem. Mluvila se mnou o všem, o škole, o tatínkovi, tahala mne za vlasy, když jsem něco vyvedl

nebo Francouzka na mne žalovala. A skoro pořád se řehtala, hovořila, mazlila a honila se se mnou jako s dítětem, sedala k pianu a zpívala. Nikde mi nebylo dobře, jako u hodné tetičky, kde bylo tolik pěkných věcí. Směl jsem všechno prohlížeti, ale na nic sahati. Měla podivné a směšné figurky a hračky z porcelánu, maličké věci skleněné i kovové, i obrázky a květiny. Mnoho knih. Některé byly velké s obrázky, ty jsem směl prohlížet. Z některých četla mi tetička o všelijakých dobrodružných příhodách rytířů neb zámořských cestovatelů. A jaké pohádky uměla! Poslouchal jsem ji s utajeným dechem, sedě u jejích nohou, přitulený k sukňám, z nichž byla cítit vůně. Celé hodiny byl bych poslouchal o dědu Vševědu, žabím králi, princovi se zlatou hvězdou na čele, o skleněném zámku a Bumbrlíčkovi. V noci se mi zdálo o princeznách a o babě se železným nosem...

Někdy, nebývalo to často, byla tetička zamlklá a zamyšlená. Seděla u svého stolku, kde bylo plno papírů a všelijakých mně záhadných předmětů a kde vedle vásy, vždy naplněné čerstvými květinami, byla podobizna muže bezvousého, zamračeného, s vysokým čelem, s holou hlavou a skřípcem na velkém nose. Někdy jsem viděl toho pána u tetičky a divil jsem se, že tak velký člověk nemá vousy. Mluvil zvučným, pomalým hlasem, neznámou mi řečí, usmíval se tak přátelsky a upřímně na tetičku, že jsem ho měl proto rád. Pohládl mne vždy

a ptal se mne, jak se učím. Sedával jsem stranou, prohlížel jsem obrázkové knížky a oni polohlasitě rozmlouvající si mne nevšímali.

Někdy po odchodu bezvousého vysokého pána tetička byla smutná a mlčelivá. Několikrát jsem viděl, že odemkla malou zásuvku u stolu, vyňala nějaká psaní a fotografii, kterou jsem jednou zahlédl. Nebyla to táž podobizna, co stála na stole.

V té době byl jsem přítomen výjevu, který v mé malé paměti utkvěl určitý, nesetřený. Přišel jsem odpoledne k tetičce. Byla nějaká jiná, nežli obvykle. Neodpovídala na mé otázky, na četné otázky dětské, jen mne k sobě náhle prudce přitiskla, políbila a řekla, abych si šel někam sednout a díval se na knížky.

Ozval se zvonek a pak silné zaklepaní na dveře. Vstoupil široký, hřmotný muž, černý a ponurý. Ulekl jsem se ho a zdálo se mi, že tetička se ho také bála.

Neznámý byl nápadný svými černými hustými vlasy, jež mu trčely jako hřebíky, svým velkým černým, rozčepeřeným knírem. Jeho oči šlehaly leskem jako oheň, viděl jsem takové oči jen u tatínka, když se rozzlobil. Mluvil silným hlasem, prudce přecházel po pokoji, někdy stanul před tetičkou a hovořil do ní kvapně a nějak zvláště naléhavě. Co ten člověk chce od tetičky? myslel jsem si.

Byl divoký a zdálo se mi, že celý černal v obličejí. Šla z něho hrůza. Tetička mu odpovídala slabým hlasem, jakoby prosila a

chvěla se strachy. Statečný, velký muž domlouval stále rychleji a jak se mi zdálo, zuřivěji, a náhle se jeho zvukný hlas zlomil. Ten tvrdý muž zaplakal! Divil jsem se a krčil jsem se bojácně ve svém koutku u okna, zakrytého záclonou. Neznámý počal mluvit o něco, přerývavě, bylo vidět, že prosí tetičku o něco, zaklínal se. Nebyl již tak smělý, jako když přišel. Jako žebrák vztahoval ruce k tetičce a pojednou padl na kolena.

»Adolfe, Adolfe, co to děláte?« vzkřikla tetička takovým hlasem, že si jeho přízvuk do dnes pamatuji.

Já ani nedýchal a byl jsem celý zkoprnělý. Jak může takový dorostlý, vousatý veliký pán tak se rozčilit!

Ale pak již se nic nestalo. Viděl jsem tetičku jako zkamenělou. Byla bledá. S očí jí kanuly velké slzy. Mávla nějak divně k cizinci, jenž povstal. Podala mu ruku. Dlouze ji políbil a vyrazil ze dveří.

Teprve po několika letech, kdy jsem četl tetiččiny knihy, které nepojednávaly jen o rytířích, loupežnících a princeznách z pohádky, a když jsem se seznamoval se světem, porozuměl jsem černému, prudkému muži. A nedivil jsem se již tolik, že se přivedl do tak ubohého stavu před hezkou tetičkou.

Včera jsem byl u staré paní Krulišové, své bývalé milované tetičky, na čaji. Dosud si zachovala roztomilost, neboť říkala: krása pomine, roztomilost zůstane, a je ke mně vlídná,

showivavá, jako když jsem u ní uličníkoval před čtyřiceti lety. Shromažďovala ve svém salonu znamenitou společnost, zejména učence, politiky, průmyslníky, přátele proslulého profesora Kruliše. Domácí pán, bezvousý, vysoký, nenachýlený stařec se skly na očích přijímal mne jako člena rodiny. Řekl mi:

»Očekáváme zajímavou návštěvu.«

»Slyšel jsi o tom, že Mr. Adolf Braun se po nějakých pětaticeti až čtyřiceti letech vrátil z Ameriky do Čech?« tázala se tetička.

»Ano, četl jsem v novinách, že přijel Mr. Braun, majitel dolů v Clevelandu.«

»Právě přichází!« a tetička šla vstříc hostu z Ameriky, před nímž se otevřely dveře.

A jak jsem zahlédl tu mocnou, hřmotnou postavu, širokou hlavu s úplně bílým vlasem, tvrdým, hustým, štetinatým, jeho bílé, rozčechrané, tlusté kníry, vzpomněl jsem si na na bouřný a vášnivý výjev, jehož jsem byl pozorovatelem jako malý hoch. Byl jsem poněkud dojat. Ale i velký stařec byl dojat, když rázným, zvukným hlasem říkal svou radost ze shledání a pohlížel na starou dámu očima temnými a jiskřícíma, a dlouze tiskl její ruku, zhublou, ale stále hebkou a jemnou...

POČÁTEK.

Bankovní ředitel Ludvík Mohl a jeho mladá žena patřili mezi poslední, kteří pozdě po půl noci odcházeli ze soirée u komerčního rady Kroutila.

Ředitel usedaje do fiakru pravil poněkud ospale a velmi spokojeně:

»Nebylo to špatné, co říkáš, Rezinko?«

Paní Mohlová kývla unylo, jasnou tváří ponořenou do hebkých vln krajek pláště a peří boa: »Nebylo. Paní Mudrochová znamenitě zpívala.«

»Její hlas zněl matně, roztržitě a nasvědčoval, že její myšlenky bloudily jinde.«

Ředitel si rozepjal vestu, zív hluchně a řekl přivíraje oči:

»Již dávno jsem nejedl tak výtečného kapouna... eh.«

Zív opět a opřel si hlavu o vůz.

»Doktor Sládek,« pravil po chvíli pozvedaje hlas, překřičel rachot vozu, »vypravoval náramně zábavné věci z procesu o rozvod manželů Křikavových. Ty nic nevíš, bylas pořád v modrém salonu.«

Paní Mohlová neodpověděla. Ředitel přimhouřil oči a počal podřimovati.

Mladá dáma choulící se do krajek svého bílého, řasnatého pláště, pohlížela do temných ulic, chvílemi osvětlených tetelivým svítem kandelábrů. Byla zamyšlená. Její oči upřené ven ničeho neviděly. Těkavý oheň sálal v temných zřítelnicích.

Poprvé jela ze společnosti bez pocitu nudy a líknavé, lenošné ospalosti.

Ředitel zvyklý odměřenému a pohodlnému způsobu života stěží překonával spánek.

»To jsme se po čertech zdrželi. Skoro dvě hodiny,« pravil hekaje a pomalu stoupaje po schodech, v nichž domovník rozžehl elektrické světlo.

Štíhlá paní vznášela se před ním v řasných záhybech nádherné toalety jako fantom lunojasně noci, houpající se na stříbrném oblaku.

Ale bankovní ředitel neměl fantastických představ, nevěnoval nijaké pozornosti vzdušné postavě své ženy. V ložnici vzpomněl si ještě na výtečnost kapouna a řekl a již zcela zastřeným hlasem, jako by mluvil ze spaní:

»A to víno bordeauxské! Má je od Rosseta! To bylo!« Mlaskl, převalil se do postele a usnul.

Paní Mohlová se odstrojila ve svém toaletním kabinetu. Zvolna odkládala šaty, vybírala špendlíky a spony ze svých bohatých, černých vlasů. Chvílemi se zarazila. Byla zamyšlená. Cítila jak jí škube do skrání horká, podivně

vzbouřená krev zapuzující spánek. V její mysli jako by se rozlil ostrý, trvalý jas a bylo jí úzkostlivě z té jasnosti. Viděla se v zrcadle, po obou stranách osvětleném žárovkami.

Nebyla krasavice, její zjev nepřekvapoval vyzývavostí. Nermoutilo jí to, ani když se porovnávala se svými sličnějšími přítelkyněmi. Její tvář nebyla pravidelná, ale velmi jemná. Její drobné rty měly jemný záhyb dívčí. Mladistvost byla i v jejích hnědých velkých očích i v hladkosti jejího bělostného čela. Měla bílou pleť prosáklou perleťovou trpytností a to činilo její skromnou spanilost nejrozkošnější. Její malé ruce a štíhlá, útlá postava zdokonalovaly harmoničnost jejího zjevu i její povahy.

Ve společnosti byla plachá, ale dovedla se rozhovorit, když byla něčím zaujata. Ale nejraději mlčela a byla pokládána za drobný, dekorativní předmět, za roztomilý bibelot, kterým vykrášlil ředitel Mohl svou domácnost.

V lehkém nočním rouchu s modrými pentlemi vrátila se do ložnice.

Slyšela odměřené dýchání a funění spícího muže.

Přehodila si pokrývku přes hlavu, aby se obklopila úplnou tmou.

Ale nemohla usnouti. Skráně jí hořely vždy více. Stísnující rozechvění a podivný strach, směsice úzkosti i tlumené, kdesi hluboko v duši pohřbené radosti zmocnily se jí.

Viděla stále před sebou vysokého muže,

s tváří osmahlou, zarostlou zašpičatělým kaštanovým plnovousem, s očima šedýma, měkce a vlnitě zářícíma pod vysokým čelem, zbrázděným kolmou vráskou a zastíněným černými, hustými kučerami.

Setkala se poprvé na soirée u Kroutilů s Artušem Rovinem, jehož dokonalá a prostá elegance a interessantní tvář učinily při prvním pohledu na ni překvapující zneklidňující dojem.

Mladý muž zpozoroval ten pohled údivu a přízně i ten plachý, skromný úsměv útlé, jemné dámy, když jí byl představen po několika běžných zdvořilých frázích, usedl s ní v modrém salonu ve výklenku u stolku květinového a rozpovídal se s ní dlouze a nenuceně.

Artuš mluvil tak pěkně a vesele o svých cestách, že i ona počala s neobvyklou u ní živostí svěřovati se se svými náladami z ciziny. Bylo jí volně v jeho přítomnosti. Sblížili se za tu chvíli, co si vyprávěli o krásných krajinách a o památkách, uměleckých místech, jež se jí stejně líbily.

Artuš se jí zdál jiným mužem nežli ti, které viděla nejčastěji ve svém okolí, nežli ti žoviální nebo nevrlí obchodníci, dvorní nebo nemotorní úředníci, nežli důstojníci a šviháčtí mladíci. Noblessa umělce zářila z jeho vysokého, zrytého čela a z jeho pátravých, snivých očí. Poněkud se zardíval, když se zmínil o svých zkušenostech a příhodách.

Nemohla usnouti.

Odhodila pokrývku a zadívala se do tmy. Ač byla znepokojena nevyklými, novými pocity, bylo mírně a střízlivě v jejím nitru, a marně čekala to matné, splývavé zamžení, jež znenáhla přechází v usínání.

Vzpomínala si na vše, co si řekli. Slyšela jeho zvučný a pomalý hlas, viděla jeho úsměv a jeho přímý, pronikavý pohled. Dosud nikdy neviděla takové pohledy, žádné oči se na ni tak neupíraly.

A ze všech jeho slov, z celé jeho tvářnosti vyzařovala touha býti jí příjemným, nakloniti se k ní, říci jí něco duchaplného. Bylo jí rozkošně. Chtěla dlouho tak sedět na pohovce, cítit vůni chrysanthém a poslouchat ho se zdánlivou netečností, tvářit se zdvořile a nezaujatě, aby neprovokovala. A zatím bouře zmítala jejím nitrem! Jaká to byla osudná chvíle pro ni. Před půl hodinou se ještě neznali — on jí řekl, že ji viděl často v divadle a ve společnosti, ano pamatoval si, jaký klobouk a toalettu měla před několika dny v Král. Oboře a to ji udivilo — a rozešli se jako dva dobří přátelé.

Nebyla ani překvapena, když Rovin v náhlém a smělém obratu konverzace ji požádal za pokračování jejich rozmluvy. Ve výstavě mladých výtvarníků mohli by se sejít. Odpovědně bývá pavillon úplně opuštěn. Nabídl se, že ji provede. Ve středu o 4. hodině odpovědne. Přikývla jen tiše hlavou a pohnula

brvami na znamení souhlasu. Stiskl ji horkou ruku prudce, jako by do toho stisku chtěl dát všichni svou roztouženost.

Nemohla usnouti.

Z vedlejší jídelny ozvaly se tři údery velkých kovových hodin.

Za spuštěnými záclonami úzkými šterbinami prolévalo se bledé šerení.

Paní Mohlová měla určité vědomí, že do jejího bytí vstoupilo cosi nového, nepřekonatelného, osudem určeného a že již víc nedovede zdržeti postup příštího vývoje.

Usmála se slabě a oddávala se bez rozpaků, bez uvažování nové ovládající moci, od níž očekávala chvíle nepoznaného, jen představovaného štěstí.

Usedla na postel a civěla do okna, za nímž rozlévalo se bledé šerení.

Žalně uvažovala o svém životě. Byl prázdný a jednotvárný. Již jako dítě se nudila v rodině vážné, pobožné, patricijské a její manželství bylo ještě ponurejším pokračováním fadessy. Celý den vězel její muž v kanceláři, vracel se domů nevrlý. Ani pablesk nějaké radosti nebo požitku nepadl do jejího života pohodlného, elegantního a suchopárného.

Podvolila se tomu živoření v otupělé odevzdanosti. Zdálo se, že ani nemyslela na možnost něčeho jiného, krásnějšího a potěšujícího, v čem by vypučelo její mládí a její ženskost.

Teď však cítila přesně a vášnivě nutnost

změny. Slyšela lákavé a vítězné volání osudu . . . .

Vedle ní klidně a odměřeně oddechoval její muž.

Bylo jí těžce a roztouženě. Rozháráný stesk, v němž skrývala se slabošská úzkost i dravá touha, zmítal její duši.

Po špičkách přistoupila k oknu a odhrnula záclonu.

Ranní šero mléčným zádušným jasnem osvětlovalo oblohu na východě a zachycovalo se bílým, kovovým třpytem v oknech. Jímavé ticho ustrnulo nad liduprázdnou ulicí. Zdálo se, že v celé přírodě bylo mrtvé ztišení všeho pohybu a všech zvuků.

Jen její srdce rázně bušilo, pobouřené a vznícené.

Zašeptala tiše: »Ve středu . . .«

A s nepoznaným sladkým pocitem, snívá, bezradná, plaše a tázavě pohlédla do neurčitého, váhavého svitu jitra a pozvedla své bílé ruce, jakoby chtěla pozdraviti přicházející slunce.

CTIŽÁDOST.

Artuš ve veselé, malé, vybrané společnosti bonvivantů a seladonů jeho genru, po chutné večeři, ku které se scházeli jednou za 14 dní v chambre separée nejelegantnější vinárny, při černé kávě, likérech a tabáku pravil, jako by se chystal k tlumočení zajímavé historky:

»Pamatujete na paní Wolnerovou. Po dvou letech vrátila se z Paříže. Její muž, velkoobchodník a neohrožený podnikatel, svou hazardností a zdařilou spekulací stal se milionářem. Dosáhnuv splnění své nejvyšší ctižádosti nesmírného bohatství a několika let štěstí po boku nejkrásnější ženy, vypočítavý praktik učinil kompromis se svým životem: Znal její choutky a výstřednosti a snahu po kruzích aristokratických. Cynik a filosof neznal žehravosti, nasytil se své ženy a byl hrd na jejího hraběte Morona. Sám ve své pýše parvenua vyhledával společnost šlechtickou, u nás na rozdíl francouzské a anglické, těžko přístupné vynikajícím bohatým mužům bez rodokmenu.

Artuš pokládal za mimořádný úspěch společenský, že se setkal s paní Wolnerovou a byl

k ní zván. Znal její nejpověstnější příhodu a vypravoval ji v náladě, již v něm vzbuzovaly krásné vzpomínky:

Alfred Wolner vždy věděl nějaké novinky ze zákulisí velkého světa šlechtického, politického, diplomatického. Jeho události a klepy i pikantní narážky, pronášené nedbalým tónem člověka zasvěceného, byly pochoutkou ve schůzích správních rad a finančních konferencí, byly největší zábavou jeho přátel ve čtvrtčních večírcích v hotelu »u černého koně« mezi dvěma partiemi ferbla při rýnském nebo šampaňském.

Wolner věděl mnoho — snad všechno — rozhodně více než všichni jeho kolegové, více nežli jeho přátelé velkostatkáři a vysocí hodnostáři. Zdálo se, že má nejdůvěrnější styky s urozeným světem.

Nechlubil se však jimi — jen že s jakousi diskretní významností ledabyle naznačoval, dáváje na jevo, že se něco takového rozumí samo sebou.

»Od koho to, prosím vás, víte?« divil se někdo.

Jen pohládl zdlouha a měkce své licousy prokvétalé, pečlivě vypěstované, okrasu obličejce finančního velmože, nepatrně zamžoural očima, jako by jej již unavovalo odpovídat na podobné otázky a řekl skrze zuby, úplně napodobuje způsob jistého ministerského odborného chefa, s kterým se seznámil před několika

lety v Ostende a jenž mu byl vzorem náležité elegance:

»Hm . . . to víte . . . od Max Egona . . .«

Tak nazýval familierně hraběte Maxa Egona Morona, jednoho z nejbrillantnějších historických toryů.

Nikdo však nevěděl, kde se vlastně stýkal Wolner s hrabětem, který nepatřil mezi ony šlechtice zemědělské a obchodnické, kteří vaří cukr, pěstují sýr, pálí líh a dělají předsednickou dekoraci ve správních radách akciových podniků, bank, železnic a tak po zlatém mostě spekulace a zisku přecházejí v buržoasii. Byl pouze poslancem a dědičným členem panské sněmovny.

Hrabě Max Egon zabýval se jen sportem a politikou, byl znám jako nejzdvořilejší, nejsvětější, nejnábožnější a — nejupjatější aristokrat. Svým rodem, založeným již jakýmsi francouzským dobrodruhem z křižáckých válek, proslaveným několika kardinály, maršálky, státníky a přesličnou hraběnkou Xeníí, jež byla maitressou Ludvíka XIV., i svými nesmírnými velkostatky, získanými katolickým generálem de Moronem po bitvě na Bílé Hoře, stál majestátně nad světem ostatním.

*

Krásná ekypáz vyjížděla pravidelně odpoledne z vysokých vrat domu Wolnerova. Vrata elegantního, malého paláce, vyjímajícího se svým moderním slohem, svou ornamenty pře-

plněnou bílou fačadou jaksi nedělně vyšňořené vedle začmoudlé opuštěnosti nedaleko stojícího barokního paláce, stále uzamčeného, patřícího vždy vzdálené šlechtické rodině, rozevřela se slavnostně . . . zazněl jasný úder na zvon . . . vrátil se klaněl hluboce . . . a do ulice vjel kočár ve volném okruhu . . . a střelhbítě pak letěli bujní černí koně čisté krve anglické. Ne, neletěli, ale tančili na svých štíhlých nohách, s ocelovou jemností reliefovanými žilkami na krásných rozumných hlavách i na celém trupu chvějícím se ohněm. Kočár lesklý, blýštící se zrcadlově, s monumentálním kočím na kozlíku a s miniaturním groomem vedle něho houpal se na perách jako kolébka a neslyšně klouzal po dlažbě na kolech gumou obložených . . .

A v kočáře, udivený zrak spěšně, uctivě i polekaně ustupujících chodců zachytil v kvapně se mihnuvším přízraku, ale přece dosti zřetelně, aby oko zachytilo nádherný zjev a dech se ztajil obdivem, obraz nejsvůdnější, nejúžasnější ženské vnady.

Paní Wolnerová jezdila vždy sama, přikloněná do koutku kočáru tak, aby bylo vidět její zvědavost vyvolávající krásnou tvář.

Po třetí hodině, ve chvíli promenády malostranské noblessy na Příkopě, Ferdinandově třídě a nábřeží k Malé Straně cválal, letěl nádherný kočár zastíňující i ekypáže ozdobené erby.

Jen zřídka, málokdy zastavil kočár před nějakým krámem a tu nejmenší, nejtítleji mo-

delovaná nožka kladla se na stupátko sklápě groomem, skočivším s kozlíku střelhbítě, a z modře vyčalounovaného vnitřku vozu vystoupila postava štíhlá, etherická a pod clonou závoje objevila se tvář bledá a jemná, oslnující, se rty příliš rudými a s vlasem příliš jemným a s očima překonávajícíma s velitelským výrazem.

Celý zjev mladé dámy byl vyzývavým výkřikem exotické a excentrické krásy do všednosti pražské ulice.

Bylo cosi exotického v krásě té tváře, znavené jemností rysů orientálních a bylo též cosi opovážlivého ve výstřední elegantnosti, její toalety, nápadného pařížského střihu, onoho střihu, který napodobují vznešené dámy po krasavicích boulevardů, café de Paris a Folies Bergère.

Oči mužů zapalovaly se touhou a oči žen zíraly závistivě při pohledu na tuto nádheru, jež nebyla vlastně krásou, ale originálně vyhraněnou ženskostí, bizarně a delikátně vykvetlou smyslností, která je svůdnější než nejčistší a nejuduševnější sličnost.

*

V zimě a dnech prvního jara skoro pravidelně po 3. hodině kmitl se kočár paní Wolnerové, ujíždějící na Malou Stranu a vracející se po dvou, po třech hodinách. Někdy, za slunných dnů, ujížděla do Stromovky. Vždy sama. Její muž byl zaměstnán ve svých kom-

ptoirech, skladech, továrnách, schůzích, kolem zeleného stolu zasedacích síní i heren.

Žila osaměle a odloučeně. Nechodila do divadla ani do společnosti. Byla tak příliš odlišnou v pražském světě, její zjev nejen oslňoval, ale i pohoršoval.

Většinu roku prožila venku, v cizině, na cestách, za hranicemi ztrácela svůj spleen a znechucenost, vhroutila se celá s žíznivou dychtivostí do života; ovzduší a společností velkého genru, a přimášely se o ní z ciziny velmi podivné aventury.

V Praze však zdálo se, že všechna její bytost, všechna její dominující svůdnost a její duše žije jen pro jednoho muže, je věnována jedině ovládající ji vášni — a proto byla tak nevšimavá, tak povýšená nad celým ostatním světem.

Že její muž s vzácně vypěstěnými licousy nebyl tímto kouzlem ženu tak mohutně a výlučně ovládajícím, bylo samozřejmé.

*

Kočár paní Wolnerové zastavil vždy v tiché, opuštěné uličce malostranské. Kočí dostal rozkaz, aby za hodinu se vrátil na totéž místo. A paní Wolnerová spěšnými kroky zahнула za roh, zašla na malé náměstí ještě klidnější a prostější. Věděla, že ve všech oknech sledují ji pohledy, očekávající již její příchod v určitou hodinu. Bavilo ji to nesmírně a cítila radost, když na dotek zvonku elektrického otevřela se

sama před ní dvířka ve velkých vratech, nedočkavě spěla vzhůru po širokém, vybieleném schodišti, pokrytém koberci, vonícími květinami, a omamující pocit blaha, vítězného vzky-pění srdce, plesajícího dosaženým úspěchem, poznala, když zachvěla se v pevném a přilínavém objetí a když v přívalu prvních polibků trhajících závoj slyšela vždy stejné uvítání: »Ma chérie.«

Hrabě Max Egon měl v lásce rozmary velmi brutální a velmi delikátní. Jeho vysoká, hubená postava byla ještě pružná, jež docílena byla opatrným a systematickým pěstováním ohebností gymnastických, her a sportů, jeho vyholená tvář byla ruměná, ač ji kryly již prošedivělé vlasy a její výraz byl podivuhodnou směsí tahů triviálních, zhrublých, smyslných i rysů subtilních, kolem úst a pánovitých očí.

A jeho humor, jeho vtipy z konírny i příkré manýry bývalého důstojníka dragounského, něžnost ženu stejně ponižující, podmaňující, jako jeho brutálnost, prohnanost společenská i jeho naivnost v praktickém životě a chvíle zvláštní buršíkosní neurvalosti a úlisné výmluvnosti a uhlazenosti muže nejdistingovanějších a nejuzavřenějších světů, to vše činilo z hraběte ideál muže v očích mladé ženy, která za jiných okolností nalezla by ideál svůj v kterémkoliv důstojníkovi nebo tenoristovi.

*

Ale paní Wolnerová měla nezkrotnou, vášnivou žádostivost slávy a pro splnění její obětavosti by a nasadila vše, celý život svůj, šla by k cíli svému slepě a neodvratně přes nejsrážnější překážky. Se svým mužem byla vyrovnána. Přinesla mu věno, jež nebylo menší jeho bohatství. Uzavřela s ním chytrý kompromis existenční, zakládající se na vzájemné shovívavosti a svobodě, neboť se oba dobře chápali.

Avšak co bylo u suchopárného a vypočítavého obchodníka pouhou ješitností zevní, bylo u ní trvale zjitřeným pudem, žhoucí, pronikavou nárůživostí.

Rodiče paní Wolnerové byli původu židovského. Krev zavrženců špinavých ghett kolovala v jejích žilách. Na nikoho nepůsobí svět bývalých otrokářů a mučitelů zbědovaných rabů ghett, svět feudální, výlučný, urozený, tak oslnivě, tak omračující a nepřekonatelnou přitažlivostí, jako na zbohatlé a zpupné potomky pariů . . .

Všechny noci jejího mládí, dívčích dob, prožitých ve šlechtickém pensionátu, blouznily a byly fascinovány sny o vítězném vtržení do světa nejpyšnějších.

Jezdila na osamělá dostaveníčka s hrabětem Maxem Egonem v malém, tichém domku, který hrabě najal nedaleko svého vlastního velkolepého paláce a s hrdou, nebojácnou opovázlivostí stavěla na odiv to, co pokládala za

triumf svého života, dosažení nečekaného cíle . . .

Byla uchválena, když se jí podařilo přiměti aristokratického přítele k návštěvě její villy, kde jej seznámila se svým mužem a několika nejbližšími známými, za něž před ním se nemusila stydět. Do svého pražského salonu jej však nedostala. Tomu se vzpíral hrabě neústupně. Doprošovala se přesvědčivě, ale zbytečně.

*

Konečně dosáhlo něčeho, co ji uchlácholilo.

»Zavděčíte se též mému muži,« pravila, roztomile se usmívajíc.

»Ach . . . moc mne těší!« vykřikl hrabě s tím komicky řízným tónem svých veselých chvil a oba se smáli, dlouho se smáli.

*

Hrabě Max Egon přijel do šlechtického kasína po 11. hodině večer. Měl frak, své řády a byl poněkud znuděný.

Spustil se do houpacího křesla a se snáchem vyprávěl, že byl na plesu obchodnickém a dělal parádu na estrádě mezi honoracemi a jak po celou tu dobu se bizarrně vyjímal mezi panem Wolnerem a jeho ženou.

»To jsou roztomilí lidé . . . Ona byla epatante! A její muž . . . no, ten zrovna zářil ště-

stím. Jsem věru rád, že jsem jim připravil tu malou radost.«

Artuš skončil. Usmíval se záhadně. A pravil svým zlovolným tónem, jímž mluvil o nejvážnějších předmětech:

»Někteří lidé vyšinou se svou schopností všeho a zkažeností do superiorní a prospěšné nemorálnosti.«

ARTUŠ PŘÍTEL.

I.

Jindřich Kučera, vrchní účetní továrny, byl vysoký, rozložitě a úhledně urostlý. Upravený bílý vous dodával mu důstojného výrazu. Jeho malé, modré, blýskavé oči pod silným obočím tékavě blikaly. Vešel do druhého patra nevzhledného činžáku v Královské třídě v Karlíně, podíval se na hodiny.

»Hrome!« trhl rameny. Bylo půl druhé. Vkročil nejistě do svého nepříliš nákladného, ale pečlivě a čistě upraveného bytu poněkud nejistě. Na stole bylo prostřeno.

Přivítal ho řezavý hlas paní Kačeny:

»Tak se chodí k obědu? Zase jsi flámoval ve vinárně, je to na tobě viděti.«

Jeho oči se blýštily. Zamručel:

»Kdybys věděla, kde jsem byl a s kým jsem seděl, tak bys se nečertila.«

Rozdurděná panička mávla odmítavě rukou.

»Měl jsem příčinu něco oslavovat. Můj chef mne jmenoval prokuristou a snad mne nemine společníctví. Dostanete s Olgou o masopustě nové šaty. A oslavovali jsme to s panem továrníkem jak se slušelo a pan Melan telefonoval pro svého přítele Artuše Rovína.«

»Zdá se, že ten čistý panáček je také tvůj přítel.«

»Takových fešáků je málo,« odsekl ctihodný stříbrovlasý otec, jenž nebyl pedantem a moralistou.

Jeho dcera, krasotinka 19letá, měla něco z jeho temperamentu, byla by protancovala a prozpívala celý život a souhlasně hleděla na tatínka. Ale poněvadž neměla důvodů k veselosti, zakabonila se a uklidnila se.

»Tak se nezlob, stará,« toto slovo nelichotilo buclaté, dosti zachované paničce, »když jsem přinesl takové zprávy. Pojďme jíst, mám hlad, ač jsme jedli kaviar a obložené housky a pili elegantní víno.«

Při obědě vypravoval o továrníkovi Melanovi. Nebylo to dříve jeho zvykem, poněvadž se nikdy nesnášel s přílišnými požadavky pánovitého velitele.

V poslední době se změnil, zanechal své upjatosti a užíval zdvořilejšího tónu a vypytl se ze vrchního účetního na jeho rodinu, na Olgu.

»Slyšel prý o tobě samé hezké řeči. Vidiš, jací velcí pánové se o tě zajímají.«

Olga se rozesmála dětinsky.

»Když takový boháč,« pravila, »se zmíní o nějaké dívce z naší společnosti, je to velké vyznamenání. Mne to nedojímá.«

»Máš pravdu, holka,« souhlasila maminka, »není třeba se pohláznat, když na hezké děvče se zakouká prachový bařtipán a zhýralec.«

»Melan zanechal svého lehkomyšlného života,« hájil ho Kučera již z uvyklé oposice proti své manželce, »nerozhazuje v Paříži a v hernách Monte Carla a Ostende, od té doby, co převzal závod po otci. Uchopil se práce tak horlivě a rázně, že výnos zdvojnásobil. Nemá čas ani chut být větroplachem, ale ve společnosti vystupuje jako dokonalý výtečník.«

»Ale to mu nepřekáží, aby se nescházel s tím člověkem špatné pověsti.«

»O panu Rovinovi-Artušovi může se soudit v jistém ohledu, jako papa se zmínil o panu Melanovi,« pronesla Olga hlasem lahodným.

»Divím se, že máš nějaký názor o tom stárnoucím švihákovi a jak jej můžeš znát?« ozvala se nakvašeně paní Kučerová.

»Mohu ho posuzovat jen podle jeho zevnějšku a jak jsem ho povrchně poznala ve společnosti tety Kláry.«

»Paní Hernychová se dobře shodne s mým roztomilým panem manželem a s tebou, a že jejím hostem bývá Artuš, to nesvědčí o zvláštní vybranosti její společnosti.«

»Děkuji ti, miláčku, za tu poklonu — již dávno jsi neuznala mou roztomilost,« žertoval starý humorista.

Po obědě, při němž vtipy starého pána několikrát rozesmály, odešla Olga do svého pokojíku.

Nebyl to budoir kokety, ale dívky dobře vychované, inteligentní. Byl zdoben květinami, palmou, étažerou, okrášlenou ne zvláště

drahocennými porculánovými, skleněnými a bronzovými drobnostmi uměleckými. Byly mezi nimi vzpomínky z cest, ale ne z Olginých. Nejcenější bibeloty přinesly jí z Itálie a pařížských vetešnických krámů v rue du Bac její otec a teta Klára. Olga byla miláčkem svých příbuzných a jemná, oduševnělá dívka byla všude ve společnosti s radostí vítána a vzbuzovala zvědavost všude, kde se objevila, v divadle, na koncertech, ve výstavách, na promenádách, ve Stromovce.

Skromná, ale úhledně a útulně upravená její komůrka prozrazovala dívku inteligentní, mající záliby umělecké a literární. V nepatrné knihovničce shromáždila francouzské autory a básníky, ruské romanopisce a některé jí milé spisovatele české. Na stole nočním ležel román Maurice Barrésa »Déracinès«. Pracovní stůl pokryt rozdělaným vyšíváním a toaletními cetkami. Podlahu a pohovku pokrývalo několik koberečů, laciných. Všechno v jejím okolí zkrášlovalo. I stůl s několika květinami pěkně osvětloval výklenek u okna svými palmovými listy, hyacinty a růžemi. Na pianinu byly dvě vázy s kyticemi. Na zdi nad pianem visela krajinka sázavská a její podobizna hbitě načrtnutá, hebe barvitě drobnůstky mladistvého Máne-sáka, Steinera, jenž se dvořil zlatovlasé slečince.

Rozložila se pohodlně v houpacím křesle. Kdyby někdo viděl její nožky, vyhlížející v nenucené póse směle a ladně ze sukní, byl by

udiven. Přečtla několik stránek románu, zívla a zamhouřila dlouhé, hedvábné řasy a chvilku si zdřímala. Naitech vyciselo vaných s finessou Celliniho zachytil se jako motýl na květině lehoučký úsměv, v němž zračila se křišťálová čistota její duše.

Za čtvrt hodiny vyskočila, prohnula se s rukama nad hlavou, jako bajaderka. Shodila živůtek a chystala se obléci promenádní šat. Postavila se před velké zrcadlo, vsazené do skříně na šaty. Byla to milá chvilka, lahodící dívce právem sebevědomé a pyšné obrazem odrážejícím se v zrcadle. Byla tak poetická a nevšední, že její portrétista Xaver Steiner, tulák italský, vyznavač renaissance, jí řekl: »Slečno, jsem malomocný před vaší spanilostí, slávu vašeho těla měl by malovat Giorgone, vaši pikantní smavost Watteau a až vypučíte za šest let v oslňující zjev, měl by vás zvěčnit jako lady Hamiltonovou Gainsborough.«

Malíř se zážehem nadšení ve svých velkých, vše krásné pohlcujících očích a s vyjasněnou, výraznou tváří umělce vypravoval jí tak vznešené věci o vlasti Vinciho a Michelangela, Perugina, že mu odpověděla tak něžným, vděčným pohledem a úsměvem tak roztomilým, že mladík mocné obrazotvornosti byl více nadšen nežli chtěl, a radil jí s jinými posudky:

»Slečno, vy máte takový opravdový cit pro umění, že Itálie byla by vaší vlastí.«

»Znám Itálii z knih, četla jsem Musseta a

Gebharta, ale nemám možnost k takovým cestám.«

»Vdejte se za bohatého a vzdělaného muže a jeďte do božské Italie, kterou Musset vyzval: »O, belle Italie, sagesse on folie«. Svatební cesta zanechá nejmilejší vzpomínky lásky, krásy v Benátkách, Florencii, Neapoli, Bologni. Kdybych byl takový mistr podobizen a kapitalista jako Lenbach, věnoval bych vám svůj život, slávu a státišice.«

»Nechte si svůj zápal a fantasii pro svá plátna,« odbyla ho poněkud zaleklá jeho zdivočilým hlasem.

A když se kochala pohledem na sebe v zrcadle, chápala výlevy uznání, dvorné poklony, blouznivé pohledy, jež ji všude provázejí. Mladíci nesmělí vysílali k ní plaché pohledy na ulici a v divadle. Mnozí z těch, již se k ní mohli přiblížit, byli jí přivedeni do rozpaků, nebo byli vzrušeni a někteří ztratili odvahy vyjádřit se. Ač neměla příležitost často chodit do společnosti, měla mnoho ctitelů, z nichž některým stačilo ocenění zrakem. Chodila do večírků tanečního mistra Linka, navštěvovala domácí zábavy, věnečky spolku »Kamelie«, jemuž Artuš říkal »Tulipán«, a poznala dva velké plesy »Merkur« a Maticíni.

S úsměvem samolibým i zlomyslným, houpačíc se před zrcadlem v proutěném křesle, vzpomínala na své tanečníky. Afektovaný gentler Sýkora, hubený, bezvousý, anglicky vystrojený, nadporučík Kubr, dragoun, jenž od-

koukal aristokratické manýry a afektovanost v ekvitaci pardubické, kde v I. pluku dragounským je výkvět šlechtických synáčků, od nichž pochytil strojený nezvyklý přízvuk český, redaktor Choura ji opěvuje ve znělkách, Artuš jí poradil, aby mu za somety poděkovala a napsala: já nejsem tak ideální jako Laura a vy nejste takový básník jako Petrarka.

»Mnozí muži,« myslila si zádumčivě, »strácejí rozvahu, někteří jsou až protivní a směšní. Ale ten nejzajímavější, nejzábavnější a nej-elegantnější z nich je elegantní, příjemný, ale netečný. Koketuje se svými sotva viditelnými šedinami a se svou snad líčenou únavou stárnoucího světáka. Ale je změněný ve společnost, zvláště o samotě — a daleko příznivěji na mne působí svým duchem a konversací, ale tváří se velmi důstojně a ujišťuje mne, že je inspirován jen porozuměním ženské krásy a je ovládán jen pocitem přátelství.«

Olga zamávala svými útlými, graciesními rukama nad hlavou, jako by chtěla odehnati nějaký přelud. Artuš nebyl jí lhostejným, věřila jeho čestnému ujištění přátelství. Ale bála se ho přece. Jeho vzhled, jeho účinkující, vášné vystupování ve společnosti, jeho působivost v intimnosti a záhada v povaze a životě muže s minulostí svůdce, hřištníka a cynika, demonicky ovládající všechny ženy, velké dámy, tanečnice, umělkyně a teď se tak zlepšil a zapřel své mládí. Mluvil o své unylé duši, svém samotářství, ale Olga to pokládala za přetvářku ca-

botina, který hledá nové potlesky. Uvědomila si, že v jeho přátelství je utajený zájem, neboť jeho okouzlení nebylo vyvoláno jako u jiných mužů jejím zevnějškem, ale též jejím duchem.

»Kdybych chtěla,« zašeptala, dívajíc se na jeho podobiznu, již vyňala z uzavřené přihrádky psacího stolku, »stalo by se všechno!«

Nepochybuující o sobě věřila v tuto možnost.

Viděla před sebou muže, jež přes jeho resignaci invalidního zápasníka rozkošnictví a lásky, po výpadech, jaké zmítaly málokterým hrdinou milostnosti, tvářícího se unuděně a melancholicky, pokládala za osvědčeného a neobyčejného umělce života. Překvapoval ji ze všech jejích známých a přátel nejvíce a viděla v rysech jeho tváře, prohnětené na čele a u rtů rýhami výraznými, více napsáno nežli na fyzionomii jiných lidí.

Prozpěvujíc si polohlasitě »Mám tě v lásce«, rychle se ustrojila do prosté dívčí světlé toalety, vroubené krajkami a přiléhající tak vábně k její postavě, dokonale přiměřenému poprsí i k útulým bokům.

II.

Byla uvyklá, když se vznášela plavnou chůzí na ulici, že za ní obraceli se jinoši i starci.

V 5 hodin vyšla ze soukromé školy, kde se trýznila klepáním na psací stroj a půl hodiny

překládáním francouzské naivní povídačky z »růžové knihovny«.

Byla znechucená, cítila se ponížená tím nepříhodným ovzduším, do něhož byla odsouzena svou matkou nevěřící, že jako dívka, třeba zvláště roztomilá, ale bez věna a prakticky vyškolená, může udělat dobrou partii. Měla se připravovat na nějaké výnosné zaměstnání. Beznadějně hleděla vstříc budoucnosti a ani vědomí dojmu jejího zjevu a vystoupení jí nepovzbuzovalo. Ale v posledních dnech probírala se k pěknější náladě. Její otec, o němž jí řekla teta, že zaplatil své dluhy a že mu kyne lepší a daleko výnosnější postavení, teď, když mladý Melan zcela převzal továrnu, po dlouhých tažanicích s příbuznými a věřiteli.

»Olgo, tatínek,« řekla paní Hernychová chytře se tvářící, »již není takový větroplach. Rád se baví, ale nechal karet a zdržuje se ve společnosti u vybraného stolu. Víím, že myslí vážně na tebe. Musíš se zbavit té ohavné školy, kdyby se naše máti sebe více horšila, nejši dcera oficiála ani železničního úředníka. Artuš, jenž se proměnil v užitečného člověka, o tobě tak případně hovoří, soudí správně, že tě degraduje ta obchodní škola.«

Před ústavem zastavila se v rozpacích. »Mám jít přímo domů nebo Resslerovou ulicí?« uvažovala. Domů bylo brzo, neboť říkala, že má učení do půl šesté. V Resslerově ulici by se jistě setkala s Artušem. Těšila se na jeho přítomnost, nikdy ji nenudil. Ale choval se k ní

jako rozšafný starší člověk, hodný kamarád, což se jí nesrovnávalo s představou pochlebnější, již měla o něm.

Kráčela rychle Karlovým náměstím, dívajíc se jen na kvetoucí keře a záhony, do Reslovy ulice, která byla k 5. hodině tichá a liduprázdná. Jednotvárné, nevzhledné budovy techniky a obchodní akademie činily ulici nudnou, jedinou ozdobou byl barokní kostelík, znešvařený skladištěm.

Když přešla k rohu ulice Ditrichovy, spatřila blízcího se Artuše. Pozdravil ji z daleka mávnutím klobouku, zrychlil krok. Šel svižně ve svých letních lázeňských šatech, bílých, černě pruhovaných spodkách, v modrém žaketu s pozlacenými knoflíky, bílými střevíci.

»Tahle elegance se nesrovnává s jeho zdrženlivostí,« myslela si Olga a zasmáli se oba.

Pozdravili se důvěrně a byli rádi, že se setkali.

Poceloval jí ruku jako dámě. Stiskla dlouze jeho tenké, bílé prsty, manikurou vypěstované.

»Ah, slečno Olgo, kdy přestanete nosit ty školácké knížky a sešity? Snad nechcete vy, taková nevšední dívka, se ponížít jako učitelka francouzštiny nebo komptoiristka?«

Její čelo přelétl stín.

»Ah, nepřipomínejte mi tu hanebnost, které se nepoddám.«

Oči jí zašršely.

Chvilku šla mlčky. Ale náhle se obrátila

k Artušovi. Její tvář se rozzářila, pohlédla na svého průvodce a mhouřila oči, a rozložila své hedvábné, dlouhé řasy na hebké tváři.

»Pane Artuši,« řekla sladce, »uctíváte v Praze léto tak, jako byste si vykračoval na promenádě Angličanů v Nizze.«

Odvétl:

»Byla by to pro mne nejlahodnější chvíle, kdybych mohl vás provázet pod zlatým sluncem a u azurového moře Rivieri. Ale lépe vše bude slušet vaši leposti v té rajske krajině jižní, stvořené pro mládí, lásku, dobrodružství.«

Potrásla hlavou mlčky. Když vstoupili na nábreží, pozorovala protější břeh. Okázala na Petřín, Hradčany, Letnou:

»To není méně krásné nežli Monte Carlo, San Remo.«

»Ano, zde je majestátnost jednoho z nejvznešenějších zámků královských v Evropě, pýcha paláců starých rodů, sláva minulosti, poesie zahrad a snívých zákoutí.«

»S vámi, pane Artuši, bylo by neskonale milé cestovat v těch blažených útulcích a městech umělců i milujících. Jakým průvodcem byste byl.«

Romanopisec francouzský, jenž napsal dílo o lásce, prohlásil Itálii za vlast nejšťastnějších a nejrozkošnějších milostných příhod.«

»Teta Klára byla se svým mužem aspoň v severní Itálii. Já nemám naději spatřit tu zem zázraků.«

»Až se vdáte, slečno...«

»Nemluvte tak posměšně!«

»Bude to snad dříve, nežli myslíte, a já, váš úslužný přítel, vám ručím, že vás čeká lepší existence, která vám dovolí pocítit slávu, krásu a moudrost vlasti Dantea, Leonarda da Vinciho a Machiavella. Vaše první cesta v novém životě, svatební, povede na jih, jak je to zvykem párků legitimních i těch druhých.«

»Příteli, mohu vás tak nazvat, nemluvíte o ničem jiném tak vřele, jako o své sympathii. Slečna Loja by vás nepoznala, té jste vyznával něco jiného,« a lehkým nezbedným úsměvem ho přesvědčila o své uznalosti.

»Já ve svém věku, kdy výčitky svědomí mne znepokojují, kdy pykám za svou minulost rozmařilou a...«

Přerušila ho:

»V níž bylo tolik zvláštního a obdivuhodného, tak že se nemusíte kát jako Don Juan.«

»Nemluvte, slečno, o takových choulostivých aférách, které v poměru dokonalého světa nemají být proviněním, skandálním dobrodružstvím.«

Olga pronesla polohlasitě:

»Snad nechcete takového amateura dobrodružství přivést k idealismu Werthera?«

»Byli nadšenci i šílenci, kteří byli odsuzováni jako satanští uchvatitelé srdcí a přece byli poctiví. Lord Byron byl proklet pro svou zhýralost, svádění žen, jako byla hraběnka Giuciolí, pro orgie s benátskými kurtisánami,

byl vypuzen ze své puritánské vlasti. Uzříte jeho pověstný palác na Canale Grande, ale při tom byl počestné povahy a ideální duše.«

»Neměla bych poslouchat vás, pane Rovine. Ovšem, přítel nemá nijaký úmysl.«

»Nezapomeňte, slečno, že jeden myslitel, hluboký a jemný badatel lidského srdce, pravil o přátelství, že má více illusí a umění nežli láska.«

»Teď žijete, příteli, bohatěji ve svém srdci nežli za pohnutých, mladých let!«

Chodili stále rychleji a důvěrně hovořice tichou ulicí, kde přecházeli ošumělí lidé, na nichž byla vidět nouze a z chudých přízemních a sklepních bytů vybíhali povykující děti v cárech. Úplně zabráni do svých napínavých výkladů, jimiž si ulevovali a jimiž vylučovali cituplnost, nedbajíce procházejících se a hluku vozů a tramwayí na Palackého mostě přešli na Smíchov. Korunní ulice byla též zamlklá v té hodině.

»V úterý máte předplacení, že?«

Olga přisvědčila:

»Ano, těším se.«

»Uvidíme se. Budu v první řadě loží na pravo s panem Melanem. Slíbil jsem mu, že jej vám představím. Bude to možné?«

»Tentokráte bude. Mama postoupila své sedadlo sousedce.«

Po půl hodině se zastavili, byl již čas se rozejít.

»Odpustte, slečno,« pravil Artuš měkkým

hlasem jako mladík zaujatý pro dívku, »napovídal jsem toho mnoho. Vaše společnost povzbuzuje mou sdílnou náladu.«

»A já nikoho neposlouchám tak ráda jako vás,« odpověděla s vášním rozzářením tváře, že s tím úsměvem a jasem vzrostla její něha, jejíž přítulnost a porozumění byly by mu nebezpečny před několika roky. A oba cítili, že v nich není nic jednoduchého. Olga byla již přesvědčena, že proskribovaný svůdník byl jí poctivým a upřímným přítelem a rádcem.

Pospíchala domů rychle, trochu rozjařena. Mluvil mnoho, a kdyby mluvil ještě více, nebyl by nesnesitelným. Líbily se jí jeho kvapné a humoristické výroky o společnosti, lásce, ženách. Někdy vyjádřil se odvážně, ale nikdy tak, aby se proti ní prohřešil.

Po večeri šla brzo do svého bílého pokoje. Četla »Romaneta«. Ale odložila je brzo. Byla zamyšlená a slabý neklid zapudil její melodickou urovnanost v duši, kterou pocítila na procházce. Nelíbě si připomínala ošklivost a vulgárnost své škody. Snila o své příští době. Artuš v ní vzbuzoval naděje. Její dokonalý a pomlouvavý přítel bude jí dobrodincem. — Domlouval jí, aby si zachovala sebevědomí a nedotknutelnost své krásy a mládí.

III.

Divadlo bylo přeplněno při představení »Oněgina«. Neobyčejný nával dokázal k radosti divadelní pokladny slavný krajan, který

v Evropě i za oceánem shromažďoval vavříny a statisíce. Dámy v ložích přičiňovaly se, aby Národnímu dodaly co nejvíce lesku. Nemohly sice závodit s oslňujícím publikem čtyř řad loží a rozměrných přízemí v londýnské Coventgarden Theatre, kde bělala se obnažená ramena plná, mramorová a scvrklá, a kde byly obrysy antických řader popřány pohledům, pokud nehrozilo nebezpečí odstrašení diváků. A všechny dekoletáže sršely blyštěním širokých collierů z démantů a perlí, což bylo též okrasou ještě nádhernějších rob ve »Velké Opeře« pařížské. Londýnské divadlo mělo přednost, že všechny ladies a miss britských lordů, bankéřů a dobytkařů byly korunovány démantovými členkami.

V české první scéně jsou dekoletáže řidší nežli v Paříži, jako toaletty Redfernay, což postrádal nejen tenorista kosmopolit, ale i dva světoběžníci Xavier Melan a Artuš Rovin. Ale za rozkošné vzpomínky pařížské byli odškodnění pražskou krásou, kterou s náležitou okázalostí uplatňovala v první řadě prvního pořadí slečna Olga Kučerová.

Její plavá svůdnost a nevtíravá, elegantní gracesnost vítězně závodila s efektnějším, nádherným zjevem, démanty a bílou, s nadbytkem krajek zářící štihlou postavou ohnivé brunetky, slečny Tildy Merdiové, dcery miliónáře, pracujícího v chmelu. Na brunetku, lákající spanilostí i milionem, bylo v první přestávce namířeno mnoho kukátek.

Neméně jich se obrátilo k prvnímu bal-konu, ač tam nepůsobilo miliónové kouzlo, ale něco, co bylo drahocenným pokladem svěží krásy a poesie mládí.

Paní Hernychová, vlnatá bruneta velkých, černých očí, neušla pohledům znalců, upozor-nila Olgu, trochu roztržitou svým okolím, že ji pozdravili dva páni v loži.

Pokynula rozpačitě určeným směrem, od-kud dva elegáni ve smokingách se jí klonili.

Černé, pronikavé oči bledého Melana utkvěly na ní, a prohodil mezi zuby:

»Jakou sensaci dělá slečna Kučerová. Není tu snad soupeřek, které by mohly závoditi s ní.«

»Co se týče efektu, neostane pozadu vedle ní sedící paní Hernychová, ohnivá brunetka, imposantní a nápadně elegantní.«

»Není tak poetická, zajímavá jako slečna, je snad spíše dramatická.«

»Je mi nápadné, že není nikdy se svým mu-žem. Často jsem viděl, že ji provázíš.«

»Jsme dlouho a důvěrně známí. Její muž pro mě neexistuje, je po těžké nemoci, ne-schopný pohybu, šel na pensi jako vrchní sta-vební rada a odumírá opuštěný, sám, a nepo-strádá svou ženu, která se mu stala odpornou svým překypujícím zdravím.«

»Co mnoho rozhoduje o úspěchu obou dvou žen, rozdílných věkem i rázem zjevu, je, že se umějí strojit bez přepychu, ale s vybraností a citem, s jakým si sestavují roby umělkyně a

spořící krasavice pařížské, jež nemají vždy prostředky, aby se mohly napařadit jako kur-tisány, navštěvující dvě, tři hodiny po půl-noci noční eldorado Pré-Catelan.«

Byli připoutáni k slečně Olze, pozorující triedry každý steh musselinové bílé toalety, stříbro liberty, s kaskádou pentlí a několika mašlemi, sedícími jako motýlové na lilii. Na krku jiskřil se, zavěšený na tenkém, zlatém řetízku, modravý aquamarin. V plavých vlnách kadeří na straně červenala se růže.

Paní Hernychová v hedvábném, modrém žaketu, se zlatě vyšívaným pasem, případným k její vlnaté tailli, udržovala důmyslně svou mladost.

O velké přestávce vyšly tetička i neteř do kuloáru a zastavily se v cukrárně, naplněné dá-mami, hlaholem hovorů a smíchů, a prosycené voňavkami.

Před cukrárnou stál Artuš se svým přítelem a pozdravovali známé, jichž měli oba dva hodně.

Paní Klára pozdravila se s Melanem a Ro-vinem a Artuš představil Melana slečně Olze. Políbil ji ruku v rukavičce jako již její tetě s hlubokou poklonou.

Jeho rázná tvář, se stopami starosti a vyži-losti, zajímavá, se vyjasnila.

»Ten pán se asi zřídka usmívá,« myslila si Olga, neboť četla v jeho vrásce nad vysokým čelem i v jeho pohledu černých, pronika-vých očí energii a zamýšlenost.

Nedělal dojem tak švihácký, jako jeho starší kamarád, zachycující dámské pohledy, ale Olze neušla jeho ramenatá robustní postava zápasníka, zmírněná uhlazeností. Tak vyhlížejí mohutní muži, kteří ovládají velké závody se sty dělníků a odbojně ženy. Krátké, černé vlasy byly ježaté, jeho silný knír zakroucený, což mu dodávalo výrazu marciálního. Slečna Kučerová slyšela o něm, že byl za let mládí důstojníkem u kavalérie.

Paní Hernychové vyjádřil politování, že již dlouho neměl potěšení bavit se v její společnosti, zvučným barytonem, jenž zněl hromově, když zaburácel v továrně.

Ale jemněji a s utajeným pohnutím pravil slečně, že se těšil poznati ji, že slyšel o ní mnoho lákavého, což je samozřejmé.

»Mám čest znáti vašeho pana otce.«

Procházeli se ve foyeru zvolna v tlačenicích selestících sukni, sledováni se všech stran. Byli všichni populární ve společnosti, zvláště Artuš. Olga a Artuš šli za paní Klárou a továrníkem, kteří se čile bavili a smáli.

»Jak se vám líbil Oněgin?« tázala se Olga.

»Hlasem je comme il faut. Ale je trochu nehybný na Puškinova romantického a nebezpečného svůdce, jenž pobláznil mnoho ženších.«

»Spíše by se hodil za milence „Prodané nevěsty“,« usmála se souhlasně Olga a dodala polohlasitě, »vy byste byl jiný Oněgin.«

Artuš hodil rukou odmítavě.

»Jistě jste se setkal s Taťanou v saloně jejího urozeného, bělovlasého muže.«

»Teď bych mohl hráti se svým prořídlym a šedivícím účesem spíše manžela nežli milence.«

»Je o vás známo, že jste si někdy zahrál komedii, takhle se vám nejméně hodí.«

»Máte, slečno, dobré srdce a soucit s politováníhodným Artušem. Přeji vám, kdybyste byla Taťanou, byla byste méně sentimentální, aby váš generál podobal se aspoň tomuto gentlemanovi a milionárovi.«

Ozvalo se první zvonění.

Rozloučili se tak vesele a slibovali si na shledanou, jakoby již nastalo mezi nimi sblížení.

Po představení rozloučila se s paní Hernychovou, obě se rozjely tramway různým směrem. Před východem u pokladny pro sedadla zahlédla hubené, nalíčené, poněkud vadnoucí a křiklavě oblečené děvče, jež ji nenuceně oslovilo:

»To jsem ráda, že tě zase jednou vidím. Jsi stále krásnější.«

Olga rozhlédla se plaše, nebyla by potěšena, kdyby ji někdo, na kom ji záleželo, ušel se spolužačkou z hudební školy Helenou Maškovou, jež teď chodila k bývalé primadoně na lekce. Připravuje se, jak je vidět na jejím poněkud vyzývavém zevnějšku, pro divadlo nejen u znamenité umělkyně, ale též veselým a hýřivým

pobytem mezi adepty literárními, žurnalistickými a malířskými.

»Chceš mi něco?« řekla Olga přemáhajíc svou nevrlost a chystajíc se k odchodu.

Slečna Mašková ji zachytila za rukáv a prohodila stlumeně:

»Poznala jsem tě v tlačenici s dvěma interresantními pány. Artuš je tak populární, že netřeba o něm mluvit.«

»Je mi lhostejno, co se o něm říká. Znáám ho, ale nevím o něm nic nesprávného.«

»Ale toho černého, rázného továrníka asi dlouho neznáš. Má ohromné jmění a oslňoval Prahu. Dříve, dokud jeho otec řídil závod, měl známé úspěchy v Paříži, Cannes, Biarritzu a londýnských klubech. V jistých dobrodružstvích, snad víš jakých, závodil se svým přítelem Artušem. Ale když zemřel otec, vzpamatoval se z tuláctví po Evropě a ze svých orgií a pustil se do práce.«

Olga ji odbyla pohrdlivě: »Ujišťuji tě, že to mne nezajímá. Ale ten elegantní athleta je dosti zachovalý po tom, co dle vás zažil.«

IV.

Olga byla beze vší přepjatosti a svůdnosti, ač znala svou moc, ale ještě neuhodila její hodina a na zkušném a moudrém Artuši nemohla by zkoušet své schopnosti krasavice, a spokojila se pouhým kamarádstvím, vhodným pro jejich setkání a rozmluvy.

Mladá dáma, uznávaná, ladná, svou veselostí, smavostí a srdečností, svou nezkrotností tance a vtipností klamala své ctitele, kteří pod tou veselou maskou nepoznali opravdovost a cudnost její povahy a jemnosti. Svou povrchností ve světských zábavách, v nichž mohla překonati i nebezpečné rivalky a svou moudrou přemítavostí, smyslem pro práci a významné poslání muže, nemusel mít svůdnost salonního lva, ale statečnost existenčního dobyvatele, byla moderní, chytrou dívkou, jež spěla k velkolepému úspěchu ladné dámy.

Z divadla šel Melan s Artušem na večeri do plzeňského restaurantu, dosti škromného, známého chutnou kuchyní. Měli jistotu, že se s nikým nesetkají.

Zapálivše si po večeri doutníky, mluvili o slečně Olze.

Artuš nebyl příliš sdílný a vůbec z jistých ohledů, týkajících se jeho pověsti, o ní nemluvil ve společnosti.

Melan se rozhovořil s nezvyklou vervou u podmanitele kapitálu o slečně Kučerové.

Její sličnost, její poetický zjev a mládí jsou zdobeny tak drahocennými vlastnostmi, jež nemají nic společného s jejím zjevem, ale jsou pokladem jejího nitra, za nějž bych dal polovici její krásy.«

Artuš, hladící si vousy, usmíval se spokojeně, jako by mu lahodila výmluvná galantnost přítele.

»Tyto přednosti by mohly být záviděným

vyznamenáním superiorního muže, jehož bude nejen nevyrovnatelnou družkou, ale též pomocníci. V pražských salonech jsou sličnější dívky, ale žádná nemá tak magickou moc jako tato.»

Melan domů odjel ve fiakru. Artuš se loudal prázdňami, ztichlými ulicemi, v sobě cítil podobné prázdno a utišení a pohvizdoval si »Valse triste«.

Melan rozsvítil elektrické světlo. Vyňal z psacího stolu zápisník neobchodní a nebursovní. Chvilí chvatně psal. Hodil notes do zaskvy a bouchl rukou na stůl, jako když se rozhodl o něčem důležitém.

Zazvonil.

»Poroučíte milostpane?« ozval se ve dveřích bezvousý lokaj.

»Přines mi šunku a láhev Heidsiecku.«

Posadil se do křesla. Přimhouřil oči před elektrickým lustrem, lehký úsměv zmírnil tvrdý a přísný výraz obličeje. Jeho mysl byla daleko od obchodního záznamu do zápisníku. Nezvyklé utišení spočívalo na jeho chmurném čele. Pohvizdoval si a bylo mu lehčeji.

Sluha prostřel a pohlédl s udivením na pána, který zřídka udílel pozdě v noci podobné rozkazy. Klidný pohled obyčejně zasmušilého Melana ho překvapil. Továrník si namazal housku máslem a rozkrájel šunku. Pozvedl vysokou, jehlancovitou číši se studeným nápojem, jako by něčemu připíjel a vyprázdnil pohár.

Tanula mu na mysli mladá dáma z balkonu Národního divadla. Obraz její ostřeji a vytr-

valeji vnikl do jeho myšlenek, nežli přepjaté svůdnice, koketní a přístupné, s nimiž utrácel ve společnosti Artuše. Zanechal těchto promarněných nocí, jež se mu zošklivily banálností. Nebyl také rozený libertín jako Artuš. Odjel do krajů jihofrancouzských, neodolav jejich slunci, obloze a moři a zahradám, zámům a villám.

Zotaviv se v Biarritz samotou uprostřed zábav a sportu, odejel do Paříže a do německých průmyslových měst, kde otužilý sháněl nové zkušenosti a navazoval obchodní styky.

Vrátiv se po dvou letech do Prahy, dověděl se, že Artuš po nějaké katastrofě pohoršlivé, jež poštvala proti němu pražské šosácké rodiny, vydal se též na cesty do jižních přímorí.

Když se Artuš, jeho přítel z lepších dob, vrátil, užasl nad utišujícím obratem v jeho požitkářství bouřlivého dandyho.

O Artušovi se nic nepovídalo. Kronika nic nevěděla o elegantovi, distinguovanějším nežli dříve, neprovokoval nikoho svým chováním. Jestli v některých domácnostech ho kritisovali, souviselo to s dávnou dobou.

Melana překvapil svojí intenzivností a delikátností, již vyjadřoval obdiv slečně Olze Kučerové.

V jeho chválou a zájmem procítěných slovech nezněl úmysl ani dotěrnost svůdce.

»S takovým vzletem a pochopením,« zasmál se mu Melan, »jsi nemluvil nikdy o dámě

tě zajímaví. Snad nejsi doopravdy zamilován?»

»To by bylo rouhání, kdybych já se chtěl jako dříve přiblížit k této neporušené bytosti, povznesené nad všechny dámy.«

»Je-li tak výlučná, tak ovšem takt ti nedovolí žádnou opovážlivost. Máš odvahu předstoupiti k dámě, pro niž jsi, jak pozoruji, vzplál, s opravdovým úmyslem?»

Artuš odvětil skřiviv zlobně tvář, hlasem ztvrdlým:

»Co si o mně myslíš? Jak by se mohl já, persekvaný moralisty, oženiti s milovanou ženou. Proto, že jsem horoucně a ideálně milované zbožňoval vděčně, nechtěl jsem je připraviti do nepříslušného pro ně manželství.«

Melan spráskl rukama a zvolal:

»Tak jsi se dal, brachu, na pokání. Bojíš se, dom Juane, že komander tě srazí do pekla?»

»Mé zálety, prostopášnosti, které mne v pruderním a pokryteckém světě stihly horším jménem, nežli jsem zasluhoval, ale jež mi byly reklamou u umělců života a u žen majících srdce. Nepoznal jsem žádné zločinné finale, jako byla Elvira ani skandál Rastignaca, skoro vždy i nejrozmarnější, nejzhýralejší epizoda skončila elegantně a korektně, a kromě sentimentálních rozchodů plačtivých dívek nebo vzteklych záchvatů žárlivosti zařídil jsem vše, že rozchod byl korektní a harmonický.«

»Obdivuji, Artuši, tvou šlechtinnost a tvou

prohnanost, s kterou jsi vyvázl z povážlivých nehod. Teď ti věřím, že jsi slečně Olze byl počestným a užitečným druhem. Myslím, že u této báječné dívky, gracesní a delikátní, tě to stálo ohromného přemáhání.«

»Mysli si co chceš. A ujišťuji, jako jsem upřímný a nezištný přítel slečny Kučerové, tak též tobě jako tvůj důvěrník radím, abys byl více nežli přítelem dámě, která odleskem tvých milionů bude nádherná vládkyně high lifu.«

Artuš opustil svého přítele vlídný a utišený. Těšil se, že se skuteční jeho ideál pomoci Olze ku štěstí, jež jí bude Praha závidět.

V.

Zkušený a řádný světák, zkrachovaný buršiám života, byl výmluvným a obratným prostředkovatelem projektu mezi Melanem a zbožňovanou platonicky přítelkyní. Dovedl je naplnit lahodou, jež jim připravila rychlé a snadné sblížení. Vyznamenával se raffinovaností a obratností diplomata — Tailleranda, který vodil celou Evropu za nos, ale nedal se jako on podpláceti miliony, jako eminence grise republiky, Bonaparta a Bourbona. Byl odměněn a vyznamenán přízní slečny Olgy a přátelstvím usurpátora milionů.

Inscenoval nenadálé a nenápadné schůzky ve třech i ve čtyřech s tetičkou, protektorkou

dobrého renomé mladé dívky. Paní Hernychová nedovedla nic odepříti Artušovi.

Artuš vypátral nevysvětlitelně, kdy a kde bylo možno uzříti nebo se setkati se slečnou Kučerovou. Bylo to dopoledne na výstavě »Manesově«, na koncertu v Rudolfinu, ve Stromovce, na Petříně. Návštěvy divadla byly určeny druhou čtvrtkou předplatného a premiery.

V pavilonu pod Kinskou zahradou byla Olga již od půl jedenácté. Poděkovala úsměvem na pozdrav mladého, slibného, ale ještě nehotového krajináře Kroutila a rychle přerušila hovorného redaktora Choura, rozhlížejíciho se ironicky po Kafkovi a Slavičkoví, bylť vyznavačem estetiky novoimpressionistů a primitivistů. Zahlédla Artuše a Melana, šla jim vstříc. Básník skřivil rty pohrdavě a šel do vedlejšího sálu.

Olga byla nadšena obrazy, oči jí zářily pochopením uměleckým. Upozorňovala na své oblíbence: lepty Šimonovy, Slavičkovu krajinu v dešti a zátiší, na Preislera, V. Strettiho. Rozhovořila se znalecky. Překvapily ji zdržlivé názory a vědomosti znalce scestovalého Melana. Artuš nemluvil mnoho, ale bedlivě posuzoval. Byl nadšen Švabinského zlatovlasou krasavicí, odhalující své vnady, vykračující si v zlatých střevíčkách odvrácena od diváků.

Doprovodili ji k tramwayi číslo 5. za most. Při rozloučení řekla: »Na dvě, tři práce nezapomenu.«

Oslovila Artuše: »V pátek jdu na Paderewského,« a pokynuvši jim, vyhoupla se lehce na tramway.

»To by byl portrét pro Gandaru,« prohodil Melan s úsměvem.

V Rudolfinu seděla slečna Kučerová uprostřed přízemí, vzdálena náležitě od piana slavného virtuosa, jehož fortissima hřměla jako vichřice. Polský pianista, navyklý na deliria jásotu a nekonečné potlesky, ukláněl se s nepatrným úsměvem. O přestávce povstali v první řadě Melan a Artuš.

V kuloaru čekali Olgu, již spatřili v davu dam a pánů a mládeže opouštějící sedadla. Bylo slyšet výkřiky obdivu a hlasité výklady o světovém virtuosovi.

Olga, posuzujíc s chutí a s porozuměním všechny skvosty krásy, byla tak smavě naložena jako v divadle a v malířské výstavě.

»Neslyšela jsem takového mistra a kouzelníka hudby,« pronesla lahodným tónem mladá dáma v toaletě světlé, se sukní a tunikou přiléhající na její postavu dle nejnovějšího střihu.

»Je ještě ohnivější nežli Rubinstein a méně theatrální,« řekl Artuš, jenž o mnohém soudil kompetentně, ale netvářil se jako kritik.

»A je démonický jako Sarasate,« přihlásil se svým úsudkem Melan, jenž přesvědčoval, že on, neestetický finančník, má smysl pro vše, co slečnu baví.

Rozprávěla vesele do začátku druhé části

koncertu. Všichni se těšili z hry Poláka. Slečna s rozpačitým úsměvem řekla, že na ni čeká maminka a obrátila se k Artušovi:-

»S bohem, pánové!«

»Na shledanou.«

Podávali si ruce. Melan uzřel známou dámu a uklonil se jí.

Artuš řekl tiše Olze:

»Tedy pozítří slíbená první a poslední návštěva.«

Pokynula přisvědčivě a souhlasně složila rty a šla do sálu.

VI.

Druhý den lákal Olgu jasnou oblohou a sluncem a jakousi vonnou svěžestí ve vzduchu na procházku. Řekla mamince, že jde k tetě, že si zahraje na piano na čtyři ruce a vyjdou na Žofín.

Když čerstvě vykročila z domu, umínila si, že vyhledá hodinu samoty v Kinského zahradě. Byla různými myšlenkami zaujata, ale jen na povrchu, jako když vánek lehounce čeří průhlednou hladinu jezera.

Na hlučných cestách, pod rozložitými korunami starých javorů a lip, dubů, kolem záhonů smaragdového, uhlazeného trávníku a pestrých záhonů kosové hopkovali a hvízdali do dětského smíchu a křiku uličníků. Vystoupila výše, na opuštěnou stezku se dvěma lavičkami. Na jedné seděla vyzáblá a uvadlá slečna pleťtoci podlouhlý, modrý přehoz na stůl. Sedla

si na druhou lavici a zahleděla se na Prahu, jen letmo; znala to nesmírné nakupení čin-
žáků, jež bylo malebné jen věžemi vynořujícími se do výše vzletně a vznešeně z moře
jednotvárných střech, tento pohled, jehož po-
zadí je působivé; vrch Žižkova a Vinohrady
dominují Starému Městu svou neuměleckou
moderností. Rozhled na pravý břeh Vltavy ji
nenaladil vždy, jako levý se zahradami na vý-
šinách, čnějících nad slavnými a starobylými
paláci a ovládaných vznešeností Hradčan.

Dnes nedbala o rozhled, nevšímala si ni-
čeho, nořila se do svých myšlenek a vzpomí-
nek, jimiž želela i okřívala. Když se s Artu-
šem setkala na Václavském náměstí a vymě-
nila spěšně několik slov o slíbené návštěvě,
přišla do rozpaků jeho záhadnými narážkami
na Melana. Vyslovil mimochodem jeho jméno,
a přes to, že se tvářil lhostejně, nedovedl utajit
svůj zájem o něj.

»Shledal jsem zase, že se vyjasňuje a mlád-
ne a zhošťuje se své bursovní manie a vypo-
čítavosti, když se mezi námi kmitne vaše
jméno.«

»Artuši, máte představy, jež by mohly být
hallucinacemi, a jimiž chcete mne pobaviti,
snad potěšiti, poněvadž jste dobrák.«

»Jsem přímý a pravdomluvný, slečno.
A promyšlený ve všem, co se vás týká. Uji-
šťuji vás, že jsem byl Melanem překvapen, a
poněvadž vím, jak se brzo probral z našeho
bezuzdného mládí, jež jsem si prodloužil, stal

se slušným, imponujícím pracovníkem. Věřte, takových Melanů je málo v naší společnosti.»

Nemohla více poslouchat, rozloučila se s ním vděčným pohledem.

Nemohla se zhostit účinku vyznání přítele, ženu musila věřit. Očekávala, co jí svěří na návštěvě. Ale přes to chystala se k této schůzce s pověstným mužem s rovnováhou své mysli a s vyčkávající nadějí.

Nepodléhají mužům a mladíkům, kteří se jí klaněli, osamělá a mdlá ve společnosti jí vzdálené svou strojeností. Mnohé paničky byly všedně povídavé a jich dcery prostomyslné.

Zřídka se dala vlákat do rozhovoru s muži mladými i staršími, kteří se namáhali ji bavit. Málo kdy se jí přihodilo, aby se setkala blíže, ale bezprostředně s dvěma muži různého genu, ale oběma pozoruhodnými. Z počátku cítila se nezvyklou v jejich přítomnosti. Ale shledala, že Artuš nezaslужuje odsouzení a že Melan nebyl hrdý a nepřístupný millionář, naopak byl příjemný, zdvořilý a vzdělaný.

Přišla k tetě, políbila ji.

»Co se ti stalo?« zvolala paní Hernychová, nezvyklá na takový humor neteře.

»Vidíš, že nic nepříjemného. Řeknu ti všechno. Napřed si zahrajeme Griega.«

Když se vrátila domů, byla při večeři zamýšlena; matka vyzvíдалa.

»Kde je tatínek?«

»Ten se někde baví, nejspíše v hostinci při koncertě.«

Olga šla hned po večeři do pokoje, dlouho čtla Oblomova a nemohla usnout, stále tytéž vzpomínky a úvahy ji rušily.

VII.

Po čtvrté hodině přijela Olga po tramwayi před smíchovský ovocný trh a pomalu kráčela do Ferdinandova parku, nehluchého, obklopeného vysokými domy nové čtvrti pobřežní. V druhém poschodí na levo stiskla elektrický zvonek.

Ve dveřích se objevil Artuš v šedivém obleku z chundelaté látky anglické.

Ale, slečno, přece jste se odvážíla! Jsem vám ze srdce vděčným.« Poceloval jí ruku.

»Co se divíte, plním svůj slib. Ale nemohu vám více věnovati nežli hodinu.« Vstoupila nebojácně, jako by tu nebyla poprvé, do před síně, jež byla čekárnou, úhledně zařízenou bílým nábytkem a proutěnými křesly.

Vedl ji třemi interieury, salonek titěrného rokoka, jídelnou empirickou, světlých barev, bohatých ornamentů a vzácných obrazů. Třetí pokoj byl elegantní, v moderním stylu, prozrazující svým nábytkem a uměleckými okrasami anglomanství Rovina, jenž se neobmezoval na tento střízlivý a secessní styl ve svém zevnějšku a ve svém přijímacím pokoji, jinak svou povahou a duchem byl příbuzným lehkosti a espritu a temperamentnosti pařížské. Upozornil ji, že vybraný sklad nábytku, drobností

okrašlujících budoiry, látky, titěrnosti ze skla a kovu najde ve známé firmě secessní Liberty. Olga obdivovala anglický nábytek, křehký, subtilní, umírněných barev a nevidaných forem, stvořený pro flirty a tète à tète, jež vlivem tohoto uměleckého a suggestivního ovzduší stávaly se exkvisitními.

V etagèrech zářily trety, drobnůstky, žaponerie, miniaturní porculánové figurky, konvičky, cylindry John Bulla z Oxfordu a ty úhledné a excentrické ozdobné předměty, jež lze koupit jen v Londýně z dílen prerafaelisty Williama Morrisa, jež umělci věnovali pro zpříjemnění života lordů i prostých pracovníků.

»A od koho jsou ty vásy, nádoby, skla; jaká jsem neviděla a kterých malířů rytiny a reprodukce těch neobyčejných obrazů?«

»Tvůrcem těch překrásných a u nás nezavedených věcí je geniální výtvarník ze slavné družiny anglické prerafaelistů, pocházejících od primitivisty italského Boticelliho, dospěvšího k radikálnímu modernismu. William Morris vedle slavných děl malířských byl dekoraterem, vyráběl ve svých dílnách čalouny a koberce, okna kostelní, rytiny a lepty. Zušlechtil přepych paláců a zdemokratisoval své dílo a obdařil lid požehnáním a blahem estetiky.«

Olga poučena a dojata naslouchala Artušovi, jenž dokázal svou uměleckou erudici. Nebyla překvapena jeho znalostí, znala amateura krásy, umění a přírody. Jmenoval ji

kopie, rytiny a fotografie mistrů staroitalských, florentinských a bologneských, Wattse, Leigtona, Burne-Jonesa i revolučního refractaira Whistlera.

»Musíme si odpočinout,« přistrčil jí kožené křeslo, »a při čaji, jenž je též z Londýna, si povíme něco, o čem již nebudeme moci o samotě mluvit.«

Čaji, který připravený přinesla komorná v černých šatech, bílé zástěrce, v nádobách zakoupených v obchodě moderního stylu v Piccadilly street, něžných, stříbrných a porculánových, konvíčky, konvičky na vodu a mléko, misky s caces a zavařeninou, láhev chartreuse a kysibelky, byly hojnější přípravou čajového stolku nežli v Evropě.

Artuš si zapálil cigaretu egyptskou. Olga odmítla. Hleděl chvíli snivě a pátravě po ní.

»Neřeknu vám mnoho nového, co nevíte, toho jste se dovtipila. Vyznal jsem se, že jsem mnoho vytrpěl, nežli jsem se obrodil k novému zlepšenému směru, značícímu obrat v mé od-suzované minulosti. Máte zásluhu o mou reformu a vysvobodila jste mne z posledního hrozného přehmatu a já vám dokázal svou vděčnost.«

Slečna byla dotčena, ale mlčela. Pokračoval zvolna a přemítavě:

»Když jsem vás důkladněji poznal, octl jsem se ve stavu novém a zvláště svůdném, jaký jsem kdy zažil. Byl jsem uchvácen hazardní dychtivostí, abych se posledně odvážil

ztřeštěné hry. Ale již tehdy jsem zíral na vás s nesobeckým zanícením. Těžce jsem bojoval a uprchl jsem nejen před vámi, ale též před sebou do Oetzského údolí v Alpách.

»Byl jste tedy odzbrojen, vy, sobecký se-ladon, který bezohledně jste opustil tolik mi-lenek a zlomil tolik srdcí.«

»Oh, křivdíte mi. Byl jsem vinníkem, ale ne zlosynem.«

»Cítila jsem přes všechno osočování, že nejste zhoubný muž, spíše elegant uctíváný, a že nejste tak zvrhlý.«

Artušovi bylo, jako by ho láskala.

»Shledal jsem, že jsem vám nebyl lho-steiný, ale jednal jsem jako cynik znovuzro-zený k idealismu, vzdálen každého svodu ješit-nosti, jež mi byly osudné. A kdybych pod-lehl, měl jsem chvíle ochablosti vůle vůči sil-nější ženě, nebyl bych milencem chtivosti typu Casanovova, ale pirátem romantikem jako Werther.«

Zasmála se hlasitě a nedůvěřivě:

»Jakou poesii jste si zachoval. Nevěřím ve váš duševní úpadek. Byl to krásný sen. Po-zнала jsem ve vás netušeného, dokonalejšího Artuše nežli jsem čekala. Byla jsem z počátku v nebezpečných snahách, jež jste na štěstí roz-ptýlil svou dobrou, oddanou náklonností a vli-vem své povahy. Vyvázl jste z pohrom i roz-koší vašich dramat a frašek.«

»A stali jsme se důvěrnými tak, jak vyža-dovala vaše žádost a můj mír po tolika zápa-

sech. Shledali jsme přátelství, jež zvučelo sladkou, utišující melodií. Nedomnívejte se, drahá přítelkyně, že tento můj smír byl mi příliš velkou obětí. Byl to nezbytný deficit u stárnoucího a melancholického podnikatele smělých výpadů z kariery. Byl jsem poražen, oloupen, ale zachránil jsem báječný poklad vzpomínek.«

Olga, stále zaujatější a upokojenější zpo-vědi přítelovou, naklonila se k němu, její zoub-ky zaskvěly se úsměvem v rubínových rtech a stiskla mu ruku:

»Ano, máte nesmírné bohatství vzpomínek, jako milionář.«

»Nejsem přemožen, ač jsem složil zbraň. Jsem ještě tak nezlomný, že spěji k šlechtetněj-šímu cíli. Má odvaha zmohutněla touto sna-hou, již okrálo mé srdce z mého nadšení, ob-divu a přátelství k vám a jímž jsem se stal věrným a doufám správným služebníkem.«

»Ah, Artuši, proč mne tak hýčkáte a zá-roveň vzrušujete. Vím, že nepřeháníte z dvor-nosti, mezi námi je odbyta. Věřím vaši upřím-nosti, mně drahé.«

»Zotavil jsem se poněkud vaší zásluhou z nudy a spleenu, jež jsou posledními vrtochy hrdinů společnosti a národů, kteří prožili slav-ná vítězství, dramata úchvatná a napínavé ro-mány. Takovým ojedinělým zjevem byl ge-niální básník, prosaista, diplomat, ministr Cha-teaubriand, který byl též nejslavnějším svůd-cem. Od mládí poznal nejvábnější a nejuroze-

nější ženy, od roztomilé hraběnky de Curtine, a po přechytlivých, nestejně elegantních, pověstných epizodách zakončil starý vicomte de Chateaubriand, jehož význam porovnávali s Napoleonem, láskou s Madame de Recouvriovou, nejduchaplnější a nejvěhlasnější kráskou Francie. A tento suverén štěstí, úspěchů, slávy a žen trpěl na sklonku života chandrou, jež jej trýznila i v mladých letech, jak dokazuje jeho René.«

Slečna Kučerová znala jeho zkušenost v umění a literatuře, zejména těch, kteří jsou slávou a modloslužbou lásky. Ptala se ho, jak mohl ve své tak nečinné, všestranným labužnictvím a rozkošemi nasycené existenci nalézt čas na tak rozsáhlé studie.

»Duševní athletství, umělecká víra doplňují ples a hody fyzického labužnictví. Po dědictví dosti velkém, odkázaném mi otcem, dal jsem přednost těmto druhým radostem. A při tom vedle zbožňovaných dam jsem vyhledával muže vynikající duchem, umělce a spisovatele, jejichž hovory a cestami jsem hravě získal, čím jsem se mohl pochlubit v kruzích umění a kultury.«

»Vaše rozmluvy na mne účinkovaly svůdně, váš duch a vtip vynesl u mne vaše přednosti, které jiní hledali u vás jen v zevnějšíku a společenské hotovosti,« prohodila Olga, změřivši ho nadšeným pohledem.

Povstala k odchodu.

»Děkuji vám, pane Artuši. Těšila jsem se,

že vás užřím ve vašem útulku, o němž jsem slyšela tolik lichotivého. Ale co jsem zde viděla a co jsem od vás slyšela, překonalo mé očekávání, bude mi nezapomenutelné.«

»Nevím, slečno, jak vám vyslovit své blaho za to, že jste pochopila a přijala tak ochotně a srdečně mé přátelství. Zanecháte mou mysl tak utěšenou a spokojenou, což je vysvobozením po mé katastrofě. Brzy ještě zažiju poslední dojem rozkoše a vítězství, až vás užřím obdivovanou a záviděníhodnou, proniknuvší z malého, skromného živoření vaši dosavadní existence do sfér bohatství a převahy ve společnosti.«

Olga vykřikla uzardělá:

»Co to povídáte? Přes svou melancholii jste stále starý fantast a fanfaron.«

Odtušil klidně:

»Co jsem vám řekl, je pravdivé. Vzkážu vám, slečno, kdy se sejdeme po obědě v kavárně u arcivévody Štěpána s paní Hernychovou a pojedeme prohlédnouti si největší továrnu Melanovu u Berouna.«

Políbil jí rozpálenými rty ručku, stiskl ji cituplně. Byl vzrušený, jako by se rozcházel s milenkou po dostaveníčku.

»Na shledanou!«

Olga se s ním rozloučila jako nejlepší přítelkyně.

Domů se hleděla opanovat, aby zatajila své rozčilení, když Artuš jí odhalil její budouc-

nost, již skepticky si představovala z jeho nárazek.

Slídivý zrak starostlivé a podezřívavé matky postihl její nejistý pohled, roztržitou zadumanost.

Vyzvídala opatrně a dobrosrdečně, zda ji netíží nějaké starosti.

»Co tě to napadá, máti, nemám žádného důvodu, abych byla mrzutá. Ale také není příčiny, abych se z něčeho radovala.

Za dva dny věnovali dvě hodiny prohlídce továrny Melanovy. Všechno bylo odbyto tak rychle, že se jí zdálo, že vstoupila do kvapnějšího tempa jevitě rušné a nezdolné činnosti. Automobil letěl rychlostí 60 km na silnicích prázdných.

Za městem skromné velikosti a výstavnosti, s nemalebným okolím luk a polí a nízkých stráni, byla rozsáhlá, široou plochu zaujímající továrna na secí, žací a sázecí stroje.

Olga a teta udiveně pohlížela na ohromnou skupinu budov jednoduchých a jednotvárných, nad nimiž se vznášely čtyři vysoké dýmající komíny.

Melan, obklopený několika pány ve vchodu, mával svou panamou vstříc letícímu motoru.

Energický muž, jehož každý pohyb svalnaté postavy a rýhy obličeje sálaly vůlí pevnou a nepřekonatelnou. Ale přijal své hosty, jimž pomáhal z automobilu, takovým vládným a spokojeným úsměvem, že zmizel stín nad černými zraky a na vysokém, tvrdém čele a jeho

ráha hluboká nad nosem a vrásky kolem rtů, jež vryly do jeho fyziognomie stopy zápasů a úsilí, a překvapil zněžnělým výrazem.

Představil svého ředitele a inženýry, uhlažené pány, kteří jako on byli slavnostně oděni v redingot, ale neodvážili se vzít slaměný klobouk.

»Naše dámy ještě neznají mou fabriku. Slečno,« obrátil se k Olze, půvabné v hedvábném živůtku modrém a mousselinové sukni, »vím, že máte smysl pro tvůrce děl výtvarnických a literárních. Dovoluji si vám okázati dílo svého života, praktické, přesné, vypočítavé, bez krásy a stylu, ale myslím, že tento nejmodernější závod, mnou uskutečněný po značných studiích a zkušenostech z cest po Anglii a Německu, je též zajímavou ilustrací naší doby, její vehementní vynalézavosti a odvážné spekulace.«

Pohyblivý a temperamentní Melan je spěšně provedl po skupině budov, hlučných, lomozících zástupy pracovníků a rachotících strojů a nechtěl je nuditi podrobným znázorňováním a výkladem objektů jim nepřístupných.

Nahlédli dosti kvapně do pěti stavení největších a několikapatrových, do dlouhých, nízkých, přízemních dílen a výpraven. Stačilo to, aby výmluvný továrník znázornil svým hostům vehementní a proslulý podnik. Mohl se honosit, že svými vynálezy a patentovanými hospodářskými stroji prospěl rozmachu rolnictví a agrárníkům v Čechách i za hranicemi opatřil

nejnovější, účinné a prospěšné výnosu pozemků secí a žací stroje, výnosné pro velkostatky i maloročníky, pro setí obilí, řepy, brambor, rozmetadel hnojiv umělých. Všechny tyto výrobky mají různé názvy, Ideál, Unikum, Fortuna, Manchester a firmu Xaver Melan.

Presvědčil obě dámy, Artuš byl do všeho zasvěcen, srozumitelnými výklady jim neznámých, je udivujících a ohlušujících strojů, vyrábějících modely a výrobky patentů.

»Po smrti mého otce,« vyprávěl, »když jsem se vrátil z ciziny, kde jsem mnoho pracoval a ještě více se bavil, stal jsem se řádným nástupcem znamenitého zakladatele. Továrna vzrůstala tak, že jsem ji musel obnovit a zvětšit. Výkonnost její obnáší za dobu mé činnosti přes 40.000 strojů secích, vyvážených do Polska, Ruska a na Balkán.«

Melan je zavedl do úhledného domu, kde bydlel ředitel a on měl 2 pokoje, pracovnu a ložnici. V pracovně, útulné a jednoduché, vypili čaj.

Olga radovala se novými poznatky. Melan, jenž se jí líbil svou vážností a všestrannými vědomostmi, neměl svůj velitelský vzhled, který se změnil v sdílnost a srdečnost.

Viděla ho jako velitele říše, mohutné a výnosné.

Paní Hernychová jako Olga rozehrála se pro Melana, v němž oceňovala velikána kariery, jak se vyslovovala, a dokonalého, ctihodného pracovníka, a rozveselená Olga a poněkud zamlklý Artuš odjeli po hlučném roz-

chodu. Melan ostal v továrně do druhého dne, připravoval s ředitelem a inženýry program pro podzimní sezonu.

Když sedali jeho přátelé na auto, zvolal:

»Příští týden oslavuji nově zařízený byt, slavnost crémaitlière, jak tu kratochvíli zovou v Paříži. Všichni se sejdeme. Vaši rodiče, naši inženýři a přátelé.«

Artuš zavezl obě dámy do domu, kde bydlel prokurista Kučera.

Vrazily do bytu hluchice a postrašily paní Kučerovou, která stále byla zaměstnána, když byla sama, šila, vyšívala, pletla, oprašovala sošky, vásy, knihy, a když byla rodina pohromadě, buď muže peskovala neb s dcerou se háštěřila.

Obě ji zahrnuly spoustou slov, živá tetička i obyčejně neexpansivní dcera.

Líčily se západem velkolepost továrny.

»Je tam tisíc dělníků a deset budov,« přeháněla paní Hernychová, »není divu, že má již několik milionů s dědictvím po otci.«

»Slyšela jsem od starého, jaký je chlapík mezi fabrikanty, ale tohle, co říkáte, zdá se přemrštěné. Slyšela jsem, že mnoho pracuje, ale ještě více žil. Není selský po tolikerém tak přepjatém namáhání?«

»Naopak zachovalý muž, čilejší nežli Artuš. Černý na hlavě a pod nosem. Ramenatý, statný, ale elegant, jenž se strojí anglicky, jako šlechtic.«

»Ještě udělejte z něho nějakého barona.

»No velmož je svým vzhledem i kapitálem.«

Olga jí přizvukovala, rozohněna nezvykle.

Když odnesla klobouk do svého pokoje, tetička významně mrkla na paní Kučerovou a řekla přídušeně:

»To bude partie pro naši Olgu!«

Stará paní spráskla ruce a vyvalila na paní Hernychovou oči:

»Zbláznila jsi se, milionář a naše holka. Mohla by být ráda, kdyby si vzala oficiála nebo profesora.«

»Ty nedoveďeš si představit, co je Olga. Proto, že není naivní a koketa, proto může být tím spíše velkou dámou a snad by ještě více působilo, kdyby se svou krásou, duchem a zevnějškem byla herečkou nebo zpěvačkou, pobláznila by mezi nejbohatšími tituliéry snad i ne-jednoho hraběte.«

Stará paní chytila se za hlavu, jakoby šly na ni mráčky.

»Kučera se o něčem zmínil,« řekla hekavě, »že se mu líbí dcera. Ale našemu tatínkovi, jenž byl nejspíše namazán, nelze věřit.«

»Svěřím ti něco, nad čím skoprníš. Viš, kdo má největší zásluhu o tuto partii, která rozčilí celou Prahu?«

»Jak bych mohla něco jen tušit, když jste dělali přede mnou tajemníkáře?«

»Tedy ten nejslechetnější přítel a dobrodinec naší Olgy je pan Artuš Rovín! To žasneš! Ano, Artuš, flamendr, jehož styky jsi zapově-

děla své dceři, prospěl jí jako poctivý a obětavý přítel. S Melanem je starý druh.«

VIII.

V tiché, málo navštěvované domácnosti prokuristy, kde odpolední společnosti byly vzácné, sestávaly jen z přítelkyň a známých Olginých, a večer zřídka uspořádána pro několik příbuzných a kolegů Kučerových ne-bohatá, ale chutně upravená večere, nastal teď nebývalý rozruch. Zpráva, že milionář Melan se zajímá o dceru svého úředníka, slečnu Olgu Kučerovou, jež nestrannými a dobře vychovanými lidmi byla sympaticky pozorována a lépe oceňována nežli partie dcerušek z bohatých a pyšnějších rodin, vzbudila sensaci.

Když přišla Olga do divadla, v toaletě elegantnější, nejnovější módy pařížské, soustředila se k ní kukátka z loží, dámy se upozorňovaly na krasavici, jež se stala známou.

Doma zavládl nový tón. Přestaly hádky a křik pro každou maličkost a pro oposici Olgy proti psacímu stroji, což matka pokládala za nadutost. Zacházelo se s dcerou jako s nadměšťačky noblesnější dámou. Otec byl rozveselen, ba jeho humor byl jaksí bystřejší.

»Paní císařská radová Součková nebude na nás koukat s vysoka, Olga bude nad jiné vynikati.«

Starý prokurista přišel k obědu v takovém růžovém stavu, v jakém ho dlouho neviděli. Oči mu ohnivě plápolaly. Byl rozjařený. Do

takového stavu dostal se po láhvi Nierensteinské a Pomery. Ale příčina jeho neobyčejného vzrušení nebyla tak bezvýznamná, souvisela s nejblaženější láskou otcovskou.

»Kačenko, Olgičko, až vám prozradím své tajemství, budete ještě rozjařenější nežli já.«

Mladé dívce zabušilo srdce.

»Můj chef, s nímž jsem se v poslední době skamarádil, svěřil mi, že přijede k nám pozítří dopoledne. Chápete proč. Připravte se důstojně na přijetí pana ženicha.«

Každý den se sešly paní Kučerová, paní Hernychová a Olga. Byly to porady generálního štábu před rozhodnou bitvou. Vše se připravovalo k výbavě.

Olga byla v nepřetržitém radostném vytržení. Někdy jí oči zvlhly a o samotě horovala o svém bohatýru.

Nad modními žurnály pařížskými se rokovalo o toaletách. Na radu tety, osvědčené znalčyně v robách, a se souhlasem Olgy bylo rozhodnuto objednat svatební šaty, toalety společenské, cestovní u Matějovského, který má modely z Paříže, z rue de la Paix.

Melan nepřijel v obchodním automobilu, ale v ekypáži na námluvy. Neměl frak, jehož se v Praze užívá i dopoledne při důležitých návštěvách. Ve fraku jezdí ráno páni radové k presidentu a místodržiteli a mladý bankovní úředník odjíždějící k řediteli cukrovaru ucházet se v něm o jeho dcerušku. Továrník, bývalý kosmopolita, věděl jako vysloužilý dandy, že

v Londýně ani král ani švihák z Bacheller klubu neoblekne frak a bílou vestu před 7. hodinou večer.

Byl to slavný okamžik, kdy brilliantní grandseigneur českého průmyslu vstoupil do salonu svého úředníka administrativního, jež povýšil na první místo. Vzhledem k nastávajícím výlohám poukázal mu 10.000 korun.

Odehrála se dramaticky a veseloherně impozantní scéna, se slzami a smíchem: Šedovlasý, vysoký, vzdorující věku Kučera byl o deset let mladší, Olga byla tak rozčilená, že nevěděla, zda se má smát anebo plakat, ale byla opojena svým úspěchem, a když bylo vysloveno osudné sloučení zamilovaného páru, nad nějž nebylo přirozenějšího a souladnějšího, polibkem snoubenci byla vyvrcholena památná manifestace manželství.

IX.

Dva dny před hostinou Melanovou, jež byla určena nejen pro oslavu cremaillière, ale též pro překvapující oznámení sňatku továrníkova se slečnou Kučerovou, sešli se Artuš a jeho přítel v chambre separée elegantního restaurantu.

Melan se chtěl rozloučit se svým mládelectvím. Ale nepozval své soudruhy z mládí, ze studií i známé průmyslníky a obchodníky. Stačil mu Artuš pro přípitek o rozloučení s plesným a zhýralým mládím, jež užíval nejdůkladněji ve společnosti Artušově a uklidněnější a ušlechtilější budoucnosti v manželství.

Za té příležitosti chtěl poděkovat tomu, kdo svou obratnou taktikou přispěl k dosažení hlavního cíle jeho.

Bylo připraveno v malém saloně červeném, s velkým zrcadlem a elektrickým lustrem a dvěma křesly vybrané, bohaté menu a již odpoledne telefonoval panu Oplovi, aby nařídil připravit v ledu jednu Johanniskerskou a dvě Irroi.

Byli brzo hotovi s diner, jež částečně francouzské bylo výtečné. Zakončili je pikantním puddingem, giardinettou a zmrzlinou.

Továrník nabídl svému hostu Upmann havana. Při vonném dýmu a ohnivé révě rýnské, šumivém, dráždivém náladu a obrazotvornost francouzském moku, vzpomínali na společné cesty, hýření a erotické kratochvíle.

Nelitovali příhod, jež byly své doby komentovány nezdvořile, a též nebyli pro ně zvláště získáni. Byli oba virtuosové života, a nasycení zanechali orgií. Melan se vzchopil k činnosti a Artuš nonchalantně a pohodlně věnoval se elegantnímu a umírněnému diletantismu. Připíjeli si.

»Můžeme být spokojeni se svou bilancí,« pozvedl finančník podlouhlou číši, jiskřící se bublinkami.

»Ty můžeš být více než spokojen, Xavere. V neochablé síle, mlád ještě a věřící v budoucnost a krásu změny v tvé stále slunné cestě. Dospěl jsi dál nežli já, statečný bojovník jako Don José, ale tak poražený, tebou, nepřemožitelným toreadorem.«

Melan se rozhovořil:

»Málokterý výbojce podmanil si tak skvělou říši vzpomínek jako ty. Nevěřím Danteovu výroku: »Nessun maggior dolore, que ricordarsi nella miseria dei tempi felici.« Nešťastných a zoufalých dob je právem ne bolestí, ale útěchou a pochoutkou připomínati doby štěstí!«

»Souhlasím,« odtušil Artuš a připojil: »Nastává nám říci s Bohem. Tebe čeká velká budoucnost, nové krásy a radosti. Já osamělý budu se toulati světem se svým steskem a nudou.«

»Nevěřím tomu, snad ještě najdeš nějaký zájem a zábavu. Proč bychom se měli rozloučit? Za to, jak jsi se vyznamenal akcí pro mne a mou choť, nesmíme tě opustiti a byla by špatná odplata a zbytečné prohrěšení proti přátelství, jež poji tebe ke mně i k slečně Olze, jíž jsi byl prostředníkem a spolupracovníkem jejímu triumfu.«

Před rozchodem pronesl Artuš duchaplný a přátelský připitek Xaverovi a Olze.

X.

V úpravném saloně ve slohu Ludvíka XV., jehož delikátnost a čistota slohu byla obohacena nákladnou výzdobou, koketním nábytkem a gobeliny a koberci, vítal Melan společnost, nečetnou, ale exclusivní. Pozval tři příbuzné — přátele, důvěrnější známé. Zvláště upřímně přijal Jindřicha Kučeru, jeho choť a slečnu Olgu, na niž významně pohlédl, že v jeho

zraku poznala hold horoucí lásky. S neobyčejně zářící tváří uvítal Artuše.

»Tak dnešní večer přinese slavnou událost?« pravil Rovin stlumeně.

Melan přisvědčil mlčky s úsměvem.

Když se sešli hosté, kromě těch, kteří přicházejí nejudýchanější a nejposlednější, okázal hostitel své nové obydlí.

S obvyklým spěchem prošel z přijímacího salonu - velký salon modrý, anglického slohu, jídelnu empirickou, knihovnu rozměrnou a moderní, praktickou, budoir rozkošný secesní a zimní zahradu, honosící se exotickými palmami, rhododendrony, orchidejemi a další ozdobou byly astry, růže, chrysanthemy a jiriny.

Olga zaujata uměleckou výzdobou byla též ziskána pro zimní zahradu, poetické zákoutí pro snění a lekturu.

Melan nejvíce byl hrd na své originály Mařáka, Hynaise, Aleše, Švabinského, Šwaigra a mladé krajináře, na krajiny Chittusiho a Amana-Jeana. V saloně a jídelně byl malý obraz Teniersa a Rembrandtova rytina stozlatová. Též lepty Whistlerovy a kopie italských primitivistů a renaissančních mistrů byly zastoupeny.

Olga, které se zalíbila knihovna, kde kromě monumentálních svazků o výtvarnictví a skříň naplněné klassiky francouzskými a německými a moderními romanciery a básníky českými, francouzskými a anglickými byla bronzo-ová soška Napoleona v jeho slavné, jednoduché uniformě, malý třírohý klobouk, dlouhý

kabát a pravá ruka zastrčena za vestu, a umělecké trety, obrazy, starožitnosti, orientálské rarity, dala si odváhu a vyslovila uznání uměnímilovnému továrníku.

»Je tu zastoupen mimořádný umělec,« pravil, »jehož podpis nenajdete. Není ctižádostivý jako středověcí stavitelé domů, kteří se nepodpisovali na své kathedrály. Můj byt, který zařízen je dokonalým moderním umělcem, je výkonem výtečného architekta. Všichni znáte jeho jméno.«

Když hostina u mohutné tabule, jiskřící zlatem a stříbrem a křišťálem číší bílých, vysokých a zelených, širokých, dospěla k zmrzlině a rozhovor a smích se rozhlaholil po neobyčejné a vybrané francouzské kuchyni a vzácnými nápoji francouzskými a rýnskými, povstal starý prokurista Kučera, neúnavný, oživený, nikoli révou, ale zbožnou extasí.

Uvítal dámy a pány, k čemuž byl jako senior společnosti určen svým chefem, a rozpoutal temperamentně svůj talent řečnický:

»Byl jsem panem Melanem poctěn nanejvýše významnou důvěrou, býti tlumočnickem radostné památné slavnosti rodinné, pro niž jsme se sešli jako pro zahájení nového příbytku našeho hostitele. Dovoľuji si oznámiti, s pohnutím tak mocným a šťastným, jaké jsem dosud nepoznal, že můj velkomyslný chef, pýcha českého průmyslu, který nad jiné dobyl si zdarů morálních i hmotných, odhodlal se změnití svůj svobodný stav za účelnější a šťastnější

upravení svého bytí. Oznamuji, že báječná čest býti družkou superiorního muže našeho národa je údělem osudu mé dcery Olgy. Promiňte mému vzrušení této velkolepé události, nemohu dále mluvit a končím připitkem na blaho, radost a spokojenost manželství pana Melana a mé dcery.»

Otrásl jídelnou výbuch provolávání snoubencům, provázený zvoněním číší. Melan a Olga, uchvácení plesem a slávou splnění nejtoužebnějšího ideálu, podali si třesoucí se ruce.

»Teď si musíte dát po hubičce, nemusíte se zde žínýrovat před nikým.«

Stalo se po vůli starého, nepřekonatelného šedivce, jenž zruměnil a zbujněl opožděným mládím. Obyčejně vzdorující pohnutí ženich byl láskyplně vzrušen a jeho nastávající byla líbezná.

Společnost ostala dlouho, dlouho do noci v nejradostnějším rozpoložení.

Jen Artuš, vyslovivší velmi vřele své blahopřání, zmizel po anglicku.

XI.

Svatba milionáře Melana s nezámožnou dcerou jeho vrchního úředníka, Olgou Kučerovou, ale bohatou krásou, elegancí a noblessou povahy, byla událostí pražských obchodních, průmyslových, měštanských a nabobských kruhů a přilákala veliké množství obecnstva do františkánského kostela, a dav zvědavců, udivených dlouhou řadou kočárů, fiakrů a auto-

mobílů, shromáždil se ve dvoře kostela a na náměstí Jungmannově. Zvědavci civěli na dámy nádherných toilet, na útlounké, křehké, bílé družičky. Nejvíce byla obdivována nevěsta, jejíž půvab byl oslňující drahocennou robou svatební, a její ženich, hrdý, důstojný elegán, byl obdivován davy jako krásná jeho choť.

Kostelní loď, nejvyšší v Paříži, s gotickým stropem, obílené zdi bez fresek, ale nesmírný, až ku klenbě čnící barokní oltář s pozlacenými sloupy a několik pobočných oltářů stylu jezovitského pompésně krásily klášterní dóm. Obě řady lavic byly obsazeny dámami, v prostřední portičře se tísnili pánové, mládež, šviháci a studenti. V druhé řadě za židlemi příbuzných a nejbližších přátel umístění byli inženýrové, úředníci a zástupci dělníků. V obecnstvu ozval se ševel, když se objevili novomanželé a též byly upřeny zraky, když kráčel do první řady známý a v dámských kruzích populární Artuš. Vedl, jak obyčejně, paní Hernychovou, ohnivou, kyprou brunetku v efektní toaletě.

Po obřadu slouženém velmi okázale, skvoucím trpytivými zjevy ve zlatě a špercích vysokých hodností církevních, za hlaholu varhan a zpěvu sboru opery Národního divadla novomanželé, rodiče, svědkové šli do sakristie a s nimi členové rodiny.

V sakristii po podepsání svatební listiny a po gratulaci representantů církve byli Melan a paní Melanová něžně dotknuti gratulacemi nejbliž-

ších. Matka jako vždy nemohla potlačit své pohnutí, a otec též se neovládal. Svědkové podepsavše smlouvu přistoupili k novomanželům.

Melan objal Artuše. přivedl jej ke své manželce.

»Zde náš nejlepší přítel, sdílí s námi nej-památnější a nejslavnější okamžik.«

Políbil tak vroucně ruku dámy, jež mohla zasáhnouti osudně do jeho života a obohatila jej nejvzácnějšími a nejčistšími myšlenkami. Olga dodala mu nepřemožitelný vzdor nezlo-mené duše pohromou.

»Artuši,« zarazila se, že opomenula mu říci pane, ale mluvila přidušeně, »jste náš fa-vorit, nezapomeňte na svou přítelkyni, která vás ctí jako nejlepšího a dobrotivého muže.«

Artuš jí odpověděl lehkým, chvějícím se hlasem:

»Jsem unesen, milostpaní, vašim slavným vítězstvím, jež vám mnozí přejí a někteří zá-vidí. Přeji vám z hloubi duše vaše štěstí, které je též mým štěstím.«

Šel gratulovat rodičům Olginým a bratrovì Melana. Otec mu potřásl rukou jako starému druhovi a paní Kučerová poprvé přívětivě po-hlédla na Artuše, před nímž varovala svou dceru.

Průvod jel na dejeneur do hotelu »u čer-ného koně« a Příkopy byly přeplněny diváky.

28. října 1912.

OBSAH.

Artušova svatba	5
Záhrobní pomsta	57
Umělkyně	95
Duo	123
Zhaslé oči	130
Mimochodem	140
Povídka z mládí	150
Počátek	156
Ctížádost	163
Artušův přítel	173